

BØRNE

TEATER

AVISEN

NR. 38 NOVEMBER 1982

Tema: EGNSTEATRENE

BØRNE**TEATER****AVISEN**

NR. 38 NOVEMBER 1982

Børneteateravisen udsendes af
»Samarbejdsudvalget«
Frederiksborggade 20, 3.
1360 København K.
Tlf. 01-15 69 00

Redaktion:
Jørgen Nordenhof
(ansv. for dette nummer)
Elin Andersen
Brita Bakkestrøm

Børneteateravisen udsendes fire gange årlig til alle interesserede.
Private abonnenter betaler 20 kr. årligt tildækning af
forsendelsesomkostningerne. Bestilling og afbestilling af
abonnement foretages skriftligt til

Børneteateravisen/Samarbejdsudvalget.
Meddelelse om adresseændring, udeblevne numre eller lignende
rettes i første omgang til det lokale postkontor. Børneteater-
avisen/Samarbejdsudvalget orienteres af Avispostkontoret om ny
adresse. Kontakt kun Børneteateravisen/Samarbejdsudvalget ved
fortsat fejll levering eller ikke ændret adresse.

Børneteaterbrochuren — en rød bog i A5 format — udkommer hvert
år i begyndelsen af juni. Den sendes ligesom Børneteateravisen til
alle daginstitutioner, skoler og andre, der er potentielle aftagere af
børneteater. Hvis du er vant til at få Børneteateravisen, bedes du
lægge mærke til, om brochuren osse kommer. Ellers spørg på det
lokale postkontor.

Produktion: ILP, Sats I.S. Assens. Tryk: Fjerritslev Avis Tryk, Fjerritslev.

Forsiden: Roskilde Rådhus og kulturminister Mimi Stilling Jakobsen.

INDHOLD:

Hvad er der galt med egnsteaterloven?
— HVAD SIGER TEATRENE?

side 5

Hvad er der galt med egnsteaterloven?
— HVAD SIGER KOMMUNERNE?

side 6

Hvad er der galt med egnsteaterloven?
— HVAD SIGER STATEN?

side 7

Herning Egnsteater:
DET ER LOKALPOLITIKERE DER BESTEMMER

side 8

Holstebro:
BYEN HVOR BYSTYRET BEMÆGTIGEDE SIG
EGNSTEATRETS BESTYRELSE

side 9

Odense Egnsteater:
DET ER IKKE HVER DAG DER BLIVER ÅBNET
ET NYT TEATER I DANMARK

side 10

HEDDER ROSKILDES EGNSTEATER OGSÅ
RIMFAXE EFTER 1. JANUAR 1983?

side 11

Birkerød Egnsteater:
EGNSTEATERTANKEN I KNIBE

side 14

KØBENHAVNS EGNSTEATERORDNING ER
BRUDT SAMMEN!

side 15

Egnsteaterøkonomi:
KRITIK AF EN MODEL

side 16

AVISERNE SKREV

side 17

»JENS KOFOED OG HEKSENE«

side 18

REPERTOIRENYT

side 20

Udtalelse fra BTS

I anledning af, at Børneteateravisen i 1982 kun udkommer
med tre numre — dette nummer er årets sidste — udtaler
Børneteatersammenslutningen:

Børneteatersammenslutningen er blevet gjort bekendt
med, at det pga. manglende bevillinger er blevet nød-
vendigt at stryge et nummer af Børneteateravisen,
der således kun udkommer med 3 numre i 1982.

Vi skal i den anledning beklage, at Ministeriet for
kulturelle anliggender end ikke har haft mulighed for
eller vilje til at pristalsregulere tilskuddet til
Samarbejdsudvalgets arbejde.

Børneteateravisen er bindeleddet mellem børneteatrene
og brugerne. Det er her teatrene kan komme med bag-
grundsstof for de enkelte produktioner og beskrive
teatrenes arbejdsforhold og metoder. Og det er her
brugerne kan reagere over for teatrene og en frugtbar
debat om børneteateret kan opstå.

Denne mulighed har eksisteret siden 1971. Vi anser
det for dybt beklageligt, hvis den langsomt skæres
væk nu.

På sammenslutningens vegne,

Kim Nørrevig
Kim Nørrevig

Loven om egnsteater

Siden 1. januar 1980 har vi officielt haft egnsteatre i Danmark. På den
dato trådte Danmarks første egnsteaterlov i kraft. Den fik paragraf nr.
16 i Teaterloven.

Loven siger i al sin enkelhed, at *HVIS* én, eller en flerhed af
kommuner, eller én eller flere kommuner og en amtskommune giver
tilskud til et egnsteater, så *SKAL* staten give det samme tilskud.

Loven siger videre, at det samlede offentlige tilskud typisk skal
betale teatrets lønninger efter gældende overenskomster på området.
Mens teatrets øvrige udgifter skal betales af teateret selv, dvs. af den
indtægt, der opstår ved salg af forestillinger eller/og ved billetsalg
(hvoraf det sidstnævnte giver langt den mindste indtægt).

Loven siger endelig, at egnsteatrets virksomhed fortrinsvis skal være
børne- og opsegende teater.

Fra »Det kører bare« med Dueslaget, Birkerød Egnsteater.

EGNSTEATRENE FREMTID

Den fremmeste egenskab hos landets mange egnsteatre *skal* være optimisme. De har den med sig som ballast fra tiden som opsøgende og omrejsende gruppeteater, hvor kun staten ydede tilskud, men hvor man til gengæld ikke anede, hvor meget tilskud der blev ydet, før man fik det, eller om der overhovedet blev ydet tilskud. Optimismen var man nødt til at have — ellers gik man i stå.

Så kom egnsteatertiden.

Trods stor skepticisme blev den mødt med stor optimisme. Nu kom der endelig penge på bordet: de ansatte kunne få en nogenlunde anstændig løn, og teaterdriften så dengang ud til at kunne løbe rundt, når det offentlige betalte lønudgifterne.

I det hele taget så meget lyst ud. Optimismen fik grobund og næring, da adskillige kommuner i løbet af få måneder etablerede sig med et egnsteater.

Men hvor længe ville den gode tid vare?

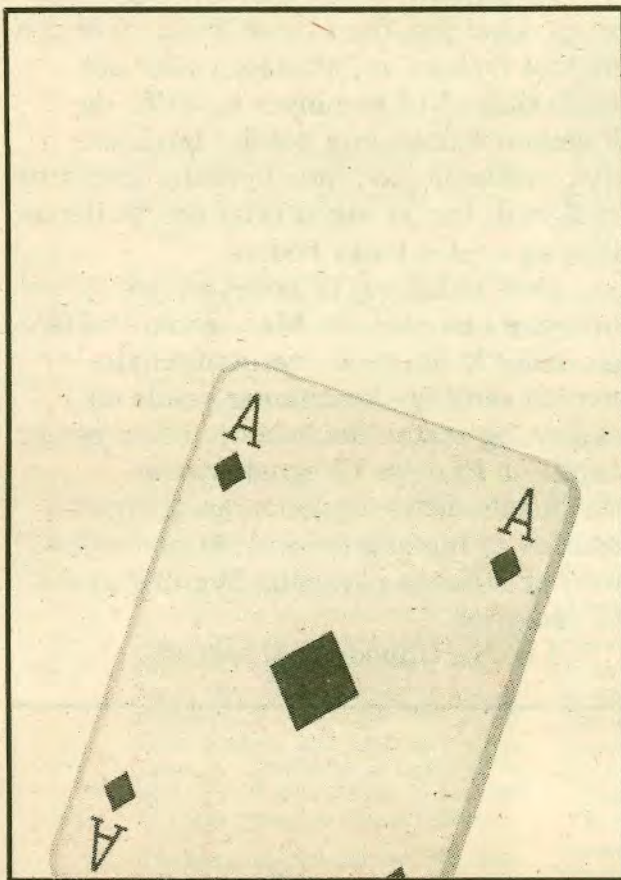

Det spørgsmål er blevet besvaret hurtigere end nogen bryder sig om: ikke engang to år efter lovens ikrafttræden, bryder korthuset sammen. Kommunerne har ikke længere råd til at betale, og staten har fralagt sig sin kulturelle forpligtelse.

Hvad nu? Hvem skal nu betale?

Da tankerne om egnsteatre blev udviklet i begyndelsen af 70'erne, delvist under indflydelse af svenske og norske tilstande, blev der talt meget om »forankring«. Der blev talt om nødvendigheden af at kende sit publikum, og om at være kulturel inspirator i en bestemt egn. Det blev slået fast, at når et egnsteater etablerede sig, skulle det betjene egnens publikum og brugere i videste forstand. Det lokale publikum skulle sidde i højsædet hos egnsteatret. Man skulle blive forankret.

Efter disse tanker blev indledningen til bemærkningerne til loven nedskrevet og uddybet.

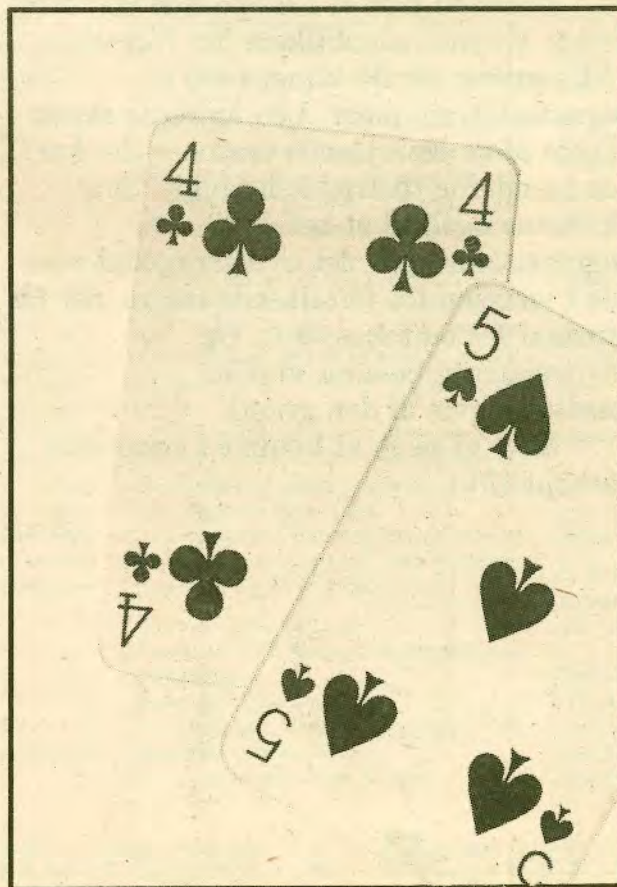

Nu kan det med føje diskuteres, om det var med koldt overlæg, at politikerne lavede loven, så den stod i skærende misforhold til denne indledning. Eller det var håbløs naivitet, der gjorde sig gældende.

I hvert fald ligger det sådan, at man nu er i stand til at påvise, at lovens udformning logisk må medføre egnsteatrenes lukning:

For det første kan vi se, at den kommunale frihed til at oprette et egnsteater indebærer retten til at lukke et egnsteater. Vi ser det i Roskilde. Vi ser det i Birkerød. Vi ser det i København. Vi ser tendenser andre steder. Egnsteatret er blevet spareobjekt på linie med snerydning og antallet af dagplejemødre. Ikke det kulturpolitiske instrument, det skulle være.

For det andet kan vi se, at egnsteatrenes afhængighed af de kommunale kroner medfører en politisk

afhængighed, der er kunsten fremmed og ubehagelig.

Hvis kunsten er afhængig af politisk flair, er kunsten ikke længere kunst. Sagt af bl.a. fhv. kulturminister Niels Matthiasen.

For det tredje kan vi se, at lovens udformning medførte, at det er uhyre svært for egnsteatret at få råd til at betjene sin egne publikum: Efterhånden som prisniveauet og dermed driftsomkostningsniveauet stiger, må teatrene sælge flere forestillinger udenbys.

Resultater: Egnsteatrets eget publikum svigtes. Og de kommuner, der ikke har egnsteater, lukrerer på de kommuner, der har.

For det fjerde ser vi, at kommunerne vil have direkte indflydelse på teatrenes drift. Ikke alene har kommunerne den budgetgodkendende myndighed. De vil nu også have sæde i teatrenes bestyrelser — noget som staten som neutral

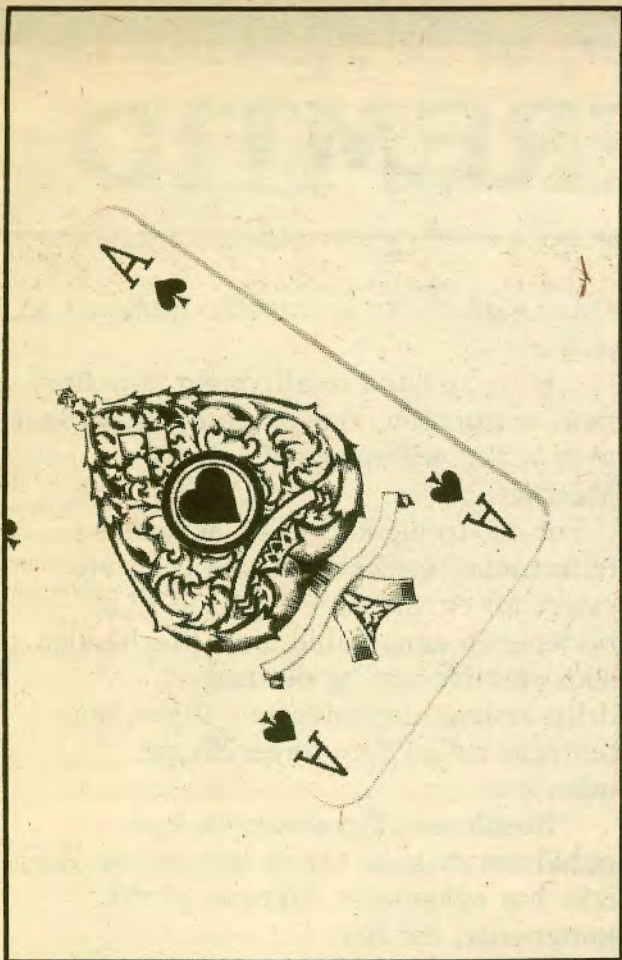

tilskudsyder aldrig krævede.

Nu ved kommunerne godt, at egnsteatrene er ledet kollektivt af de ansatte, der samtidig udgør teatrenes bestyrelser. Reglerne om kollektiv ledelse af teatrene er udarbejdet af kulturministeriets jurister i 1972. De siger bl.a., at »teatrets styrelse består af de fastansatte på teatrene« og at »styrelsen har den fulde kunstneriske og økonomiske frihed i alle teatrets anliggender.«

Disse to citater siger det afgjort mest vigtige for egnsteatrene. Hvis man fra det offentliges side bryder disse to principper, åbner man vejen for direkte censur i teatrets valg af repertoire tillige med vejen til det offentliges kontrol af teatrets funktion i det hele taget.

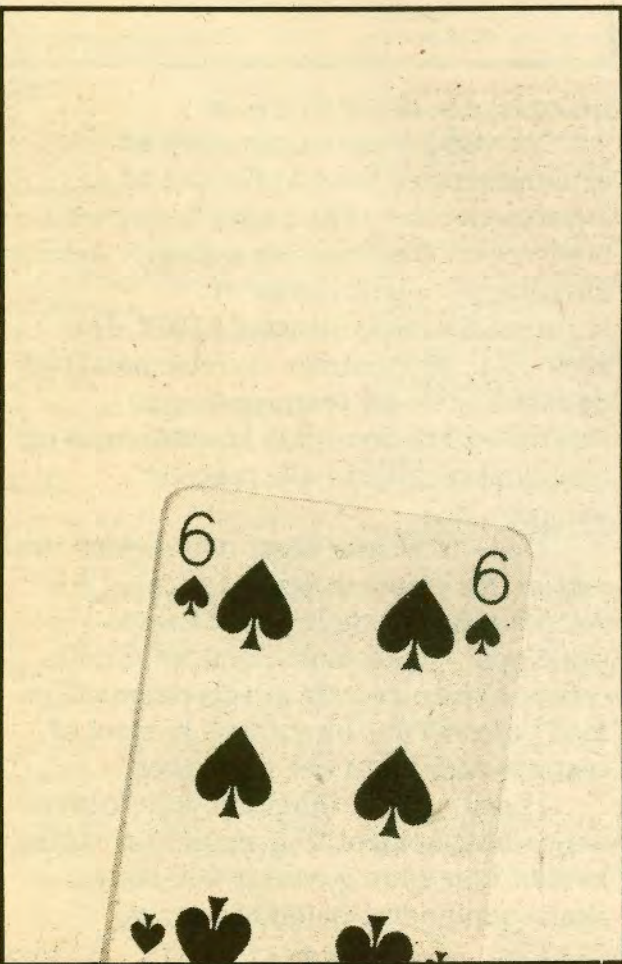
Hidtil har det offentlige kun krævet økonomisk kontrol til gengæld for støtte, hvilket kan være gavnligt nok set fra en skatteudplyndret befolknings side.

Hvis det offentlige nu vil have sæde i bestyrelserne, smider man teatrenes kulturelle og teaterpolitiske selvstyre over bord: Den kunstneriske frihed vil være undermineret og i realiteten intet værd. Måske er den i forvejen temmelig tvivlsom, men teatrene har den dog på papiret. Det vil de ikke have længere den dag, der sidder en kommunal repræsentant i teatrets styrelse ved det runde bord sammen med de ansatte.

Men den kommunale mæcen kræver sit offer. »Vi kræver din kunstneriske frihed. Til gengæld får du penge.« Sådan råber den kommunale ædle giver til teatret.

Vi har ladet os fortælle, at i længst svundne tider havde konger og kejsere og andre rige fyrster én eller flere narrer ansat ved deres hoffer, hvor de sikkert er blevet fyrsteligt belønnet med fuld kost og logi og kanhænde et par guldmønter i ny og næ. Men mæcenerne har sikkert haft grænser for, hvor meget narrene måtte gøre grin med de selvsamme mæcener. Vi kan spørge på den måde:

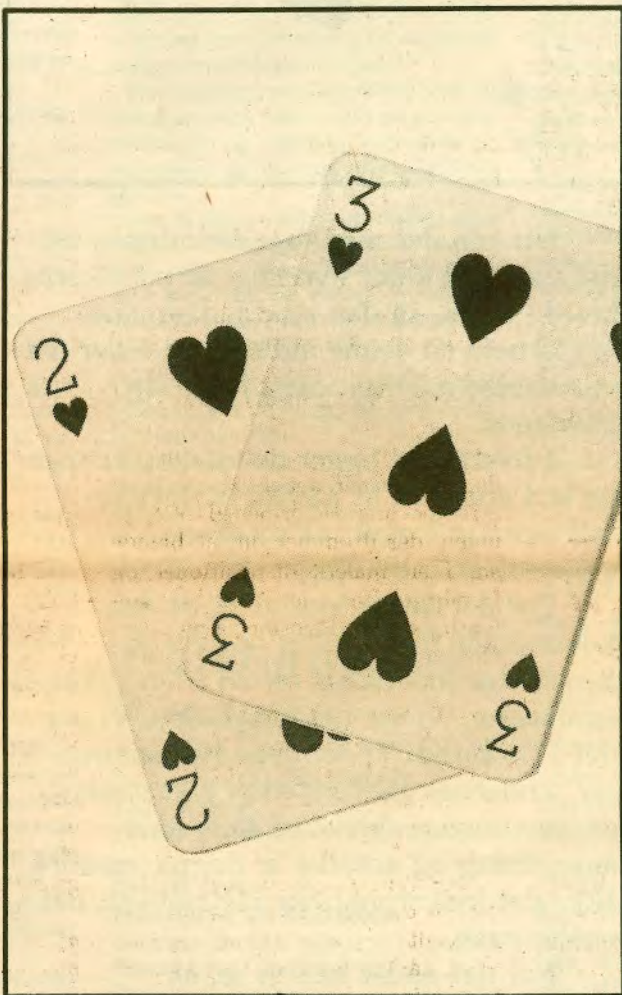
Havde narren sin kunstneriske frihed? Hvor langt kunne han gå, før han røg ud i den kolde sne? Hvor langt ville han gå?

Vi kan fastslå, at skal vi i Danmark beholde og udvikle den vigtige gren af kulturlivet, der hedder egnsteater, må lovgiverne gå nye veje!

På forhånd er der kun 2 mulige veje at gå. Den ene, der i disse år vil være den mindst farbare, er, at staten yder det fulde tilskud til lønninger og drift, og hjemkommunen kun betaler huslejen, dvs. stiller en passende bygning gratis til rådighed. Der er ingen tvivl om, at denne løsning er den langt bedste.

Den anden vej er noget lettere og vel brugelig i en periode: Man skulle etablere en fælles kommunal overkommando, hvortil samtlige kommuner ydede en skærv, og staten doblede op. Disse penge skulle så fordeles til egnsteatrene dækkende drifts- og lønomkostninger, således at hjemkommunen kunne nøjes med at stille en passende bygning gratis til rådighed.

I begge tilfælde skal teatrets

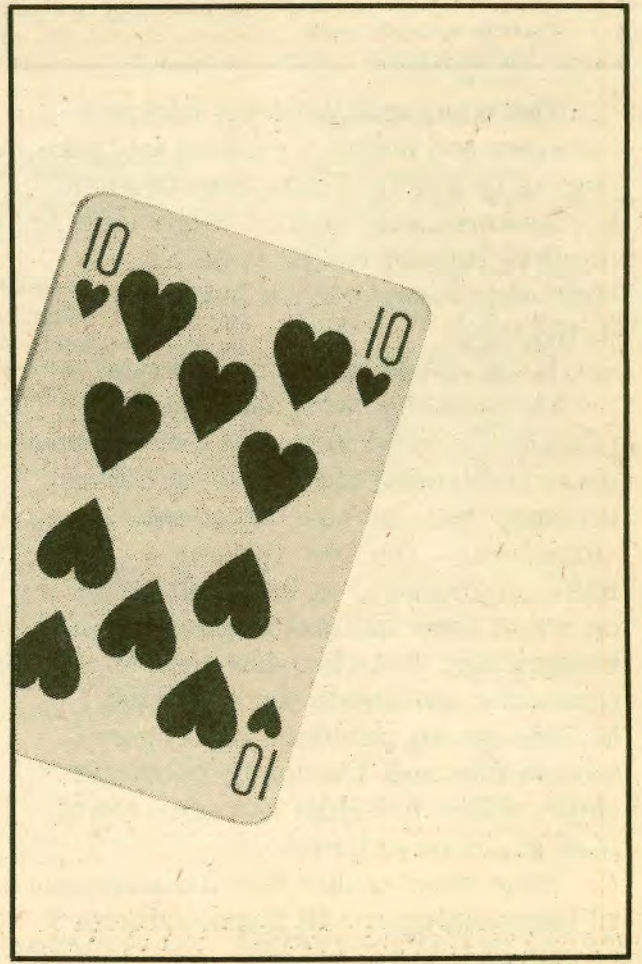
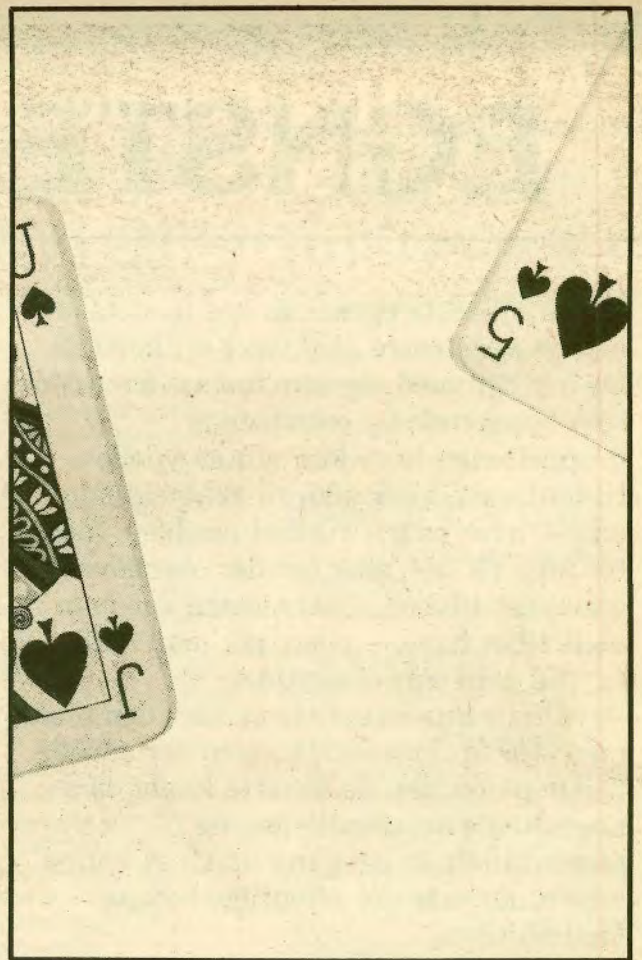

indtægter tilbage til det offentlige.

Derimod tror vi ikke på den vej, som nogle kommunalpolitikere har foreslået: At amterne skulle tvinges ind i egnsteaterordninger. Lad amterne skøtte nogle af de omrejsende teatre — dér har de hænderne tilstrækkelig fulde. Skal amterne også til at betale til egnsteatrene, går det uvægerligt ud over de i forvejen for få rejsende teatre, der får tilskud fra amtskasserne. Og egnsteatrene bevarer vi ikke nødvendigvis af den grund.

Sku' vi så se at komme i gang med arbejdet?

Red.

Hvad er der galt med egnsteaterloven?

Claus Oppermann, FAST

Foreningen af små teatre i Danmark — FAST — tæller blandt sine medlemmer de fleste af egnsteatrene. Redaktionen har derfor opsøgt et af medlemmerne af FAST's forretningsudvalg, Claus Oppermann fra teatergruppen Fair Play, for at høre om foreningens syn på de vanskeligheder, egnsteatrene har.

— Hvad er der galt med egnsteaterloven efter FAST's opfattelse?

»Det er først og fremmest galt, at det er overladt til primærkommunerne at have ansvaret for hele det område af kulturlivet, der hedder egnsteater. Vi ser, at det nu er ved at brase sammen i København, i Birkerød, Roskilde og andre steder. Og kommunernes hovedargument er: Hvorfor skal vi betale for noget, som andre kommuner nyder godt af.«

— Det er altså ikke kommunernes mangel på, skal vi kalde det: kulturel vilje, men økonomiske synspunkter, der gør sig gældende?

»Man kan godt synes, at det er et kulturelt snæversyn, der er skyld i misæren. Men vi kan godt forstå kommunerne i det spørgsmål. Alle kommuner er klemte. Staten lægger større og større ansvarsområder og udgiftsposter over på kommunerne, samtidig med at man skærer ned på bloktilskuddet. Og så er det klart, at kommunerne begynder at slås for deres liv. Der opstår regnestykker, som umiddelbart kan synes kulturpolitisk uansvarlige, som f.eks. når Roskilde kommune regner ud, at for de penge Rimfaxe får, kan kommunen købe teater hver eneste dag året rundt og vise gratis for kommunens borgere. Men hvis alle sagde sådan, blev den logiske følge, at der ikke ville blive produceret teater.«

— Det er en interessant udvikling, der er sket, siden lovgivningsarbejdet fandt sted for 3-4 år siden, hvor kommunerne dengang forlang-

te frivillighed for at være med som tilskudsgivere?

»Jamen tiderne er jo blevet strammere siden, krisen er blevet mere dybtgående, også for kommunerne — og så går det ud over de kulturelle ydelser, specielt når det er borgerlige politikere, der skal skære. Derved fremmes det synspunkt, at kulturelle aktiviteter skal hvile i sig selv økonomisk, men det kan ikke lade sig gøre.«

— Ville det være fremmende for egnsteaterlovens intentioner, hvis staten refunderede mere af de kommunale udgifter til egnsteater, f.eks. 75%?

»I det øjeblik en kommune skal yde noget til et egnsteater, opstår der et censurproblem. Et egnsteater er meget tæt på de lokale politikere, og de vælger et teater, der kan passe ind i deres kultursyn. Det vil sige, at et teater skal forsøge at opnå de lokale politikeres gunst for at få tilskuddet. Det problem vil man have svært ved at komme udover, selv hvis staten ydede måske 90% refusion.

De to forhold — den kommunale frivillighed og censurproblemet — i forening gør, at der må findes nye veje. RBOT-ordningen (amtsordningen til sikring af rejsende børne- og opsøgende teatre, red.) er langt fra ideel, men der er dog et fælles ansvar i næsten alle amter for at støtte en del af de rejsende teatre. Man kunne godt tænke sig et lignende fælles ansvar hos kommunerne for at yde tilskud til egnsteatrene. Og sådan, at der lå et over-

— Hvad siger teatrene?

ordnet syn på hvilke teatre, der skulle være egnsteatre, dog nok i samarbejde med de kommuner, der skulle være værter. Selv om vi nok synes, at teaterrådets beslutninger i de senere år ikke altid har været lige heldige, kunne man forestille sig, at teaterrådet kom ind i billedet her.

— I »Danske kommuner« har været fremført det synspunkt, at amterne skulle tvinges til at være med, når en kommune ville have et egnsteater?

»Det kunne tænkes at være en mulighed, men det løser ikke problemet med censuren.«

— I samme blad fremføres også det synspunkt, at kommunerne skal have sæde i teatrenes bestyrelser. Hvordan ser FAST på det spørgsmål, og hvilke konsekvenser vil det have?

»Det er principielt en dårlig idé, at den bevilgende myndighed har sæde i teatrenes bestyrelser, fordi der i dette ligger mange farer for politisk styring.«

— Nu siger politikerne jo, at de bare vil ind og være med til at styre økonomien!

»At styre økonomien er også at styre politisk på kulturområdet. Jeg er bange for, at den politiske repræsentant vil være mod teatrets eksperimenteren med form og indhold, og mere tænke på balance i regnskabet end på teatrets udvikling. Jeg mener, det er vigtigt, at teatret bevarer sin frihed. Der er jo ingen, der drømmer om at blande sig i en malers dispositioner og frembringelser, der modtager offentlig støtte. Hvorfor så på vores område?»

— De pågældende politikere kan nu ikke forstå, at I er så bange for en politisk repræsentant. De påstår, at det ligesåvel kan blive således, at den politiske repræsentant bliver teatrets repræsentant i byrådet.

»Det kan da sagtens tænkes. Men det vil da kun være så længe, det går godt for teatrets økonomi. Men hvad, når det begynder at gå skidt? Så tror jeg, at det vil være slut med,

at det er teatret, der bliver repræsenteret i byrådet. Så vil byrådet naturligvis bruge sin direkte indflydelse gennem sin repræsentant i teatret. Jeg mener, når det offentlige investerer i kulturaktiviteter, må det være parat til at være med i de økonomiske fiaskoer også. Forhindrer man teatret i at lave økonomiske fiaskoer en gang imellem, sætter man udviklingen i stå.

Men iøvrigt er det umuligt at lave kunst, når politikerne sidder og kigger én over skulderen.«

— FAST er repræsenteret i lovgivningskommissionen, der skal beskæftige sig med en revision af hele teaterloven. Hvilke synspunkter rykker FAST ind med omkring egnsteatrene?

»Vi kommer først og fremmest med det synspunkt, at der skal være en sikring af teatrets eksistens i en længere periode. Også længere end de tre år, der omtales i den nuværende lovs bemærkninger. Dernæst vil vi kræve, at der bliver lavet om på det forhold, at det store flertal af kommuner kan lukke på dem, der har et egnsteater. Men om det er staten, der skal give hele tilskuddet, eller en fælleskommunal ordning er ikke så afgørende for os. Og endelig vil vi gerne have, at også meget eksperimenterende teatre kan være med i egnsteaterordningen.«

— FAST har ikke udspecificeret, hvordan de ting, du nævner her, skal virkeliggøres. Er det med vilje?

»I begyndelsen af oktober har vi holdt et lovrevisionsseminar, hvor vi bad de forskellige teatre om at lave et katalog over, hvad man ønsker af lovrevisionen.

Imidlertid er det vigtigste, at vi får gjort de bevilgende myndigheder klart, at det haster med at gøre noget effektivt. Det ser meget sort ud for mange teatre, og det bliver ikke bedre, før man laver loven grundlæggende om.«

— Nu har vi jo på det sidste ikke alene fået en ny kulturminister, men også en helt ny regering. Kunne man tænke sig, at den nye rege-

ring vil være mere venligt stemt over for egnsteatertanken end den forrige?

»Den nye regering vil muligvis føre en mere liberal politik over for kommunerne, men det giver næppe flere penge i kommunekasserne. Tværtimod, der er allerede blevet talt om yderligere nedskæringer af bloktilskuddene. Det liberale vil nok mere komme til udtryk på den måde, at kommunerne får mere frihed til at bestemme over det stadig mindre bloktilskud. Men det tror jeg ikke, vil gavne den lokale kulturpolitik.«

— Må jeg til sidst spørge: Hvilke forventninger har FAST til den nye kulturminister?

»De bedste!«

— Tak skal du have!

JN

Opførelse af »Pigeland« med teatergruppen VESTER 60.

Hvad er der galt med egnsteaterloven?

I Kommunernes Landsforenings blad »Danske Kommuner« har egnsteatrenes problemer — eller rettere: Kommunernes problemer med at have egnsteatrene i sit tilskudsregi — været emne i det nummer, der udkom i august måned. De følgende klip fra de 4 artikler i bladet om emnet viser kommunale hovedsynspunkter som de udtrykkes af:

LISBETH OLSEN, borgmester i Roskilde og en af de mange fortalere for Rimfaxe som Roskildes egnsteater.

MOGENS SCHMIDT, byrådsmedlem i Birkerød og en af de mange fortalere for Dueslaget som Birkerøds egnsteater.

JØRGEN JØRGENSEN, borgmester i Køge og formand for Kommunernes Landsforenings fritids- og kulturudvalg, og

TONNY HUSTED NIELSEN, formand for amtsrådsforeningen i Danmarks skole- og kulturudvalg.

Lisbeth Olsen: — Det er fordelingen i ordningen, der er forkert. Gjørde vi ligesom de fleste af landets kommuner, der blot køber teaterforestillinger uden selv at betale til et egnsteater, så kunne vi for de samme penge købe forestillinger til alle dage året rundt undtagen langfredag og juleaften. Men hvis alle kommuner gør det, vil der snart ikke længere være noget, der hedder egnsteater, og derfor heller ingen forestillinger at købe.

Jeg har ikke nogen færdigstet løsning for fremtiden, men det kan da godt være, at skal egnsteatret have sin berettigelse, bør det måske i højere grad ligge i amts regie — begreberne amt og egn harmonerer bedre.

Medbragt gæld

LO: — Et andet stort problem er, at egnsteatrene måtte bringe et underskud med sig fra deres tidligere virksomhed. Vi, der påtog os et egnsteater, havde nok en fornemmelse af, at dette problem måtte løses fra statens side, det er jo ikke almindeligt, at man starter en ny lov med en så byrdefuld ting.

Ved et møde i juni i kulturministeriet, hvor man drøftede teaterloven, gav kulturminister Lise Østergaard udtryk for, at hun var klar over, at problemerne for egnsteatrene tilspidsede sig.

Vi er nødt til at få en ordning med de underskud egnsteatrene nu trækkes med, men vi er også nødt til at finde frem til en eller anden akut løsning på problemerne, for jeg tror ikke, det vil være muligt at få tænkt tingene igennem og få lavet om på teaterloven, inden vi er færdige med de kommunale budgetter.

Kommunal repræsentant

LO: — Når vi har fundet frem til en løsning på de akutte problemer, mangler vi en drøftelse mellem stat, amter, kommuner og teatre, for jeg tror nok, at alle må lidt mere ned på jorden.

Jeg er heller ikke sikker på, at den form, vi kører nu, hvor teatrene får udbetalt et beløb til lønninger og så ellers kan gøre, som de har lyst, er rigtig. Jeg tror, teatrene fremover skal arbejde tættere sammen med kommunerne. Hermed skal de ikke slække på det, de har forstand på, nemlig at spille teater, men det kunne medvirke til, at der

kom mere forståelse mellem parterne. Dette kunne opnås ved at optage en kommunal repræsentant i teatrenes bestyrelser i lighed med for eksempel museerne. Gjørde man det, ville man formodentlig kunne imødegå en stor del af kritik, der meget let opstår.

Mogens Schmidt: — Hvis loven om egnsteatre ikke laves om, vil vi ikke i kommunen kunne blive ved med at betale de udgifter, der er forbundet med at have et egnsteater, og jeg tror snart ikke, der vil være et eneste egnsteater tilbage i landet.

Det kan blive nødvendigt at *tvinge amtet* til at gå ind i finansieringen. Man kunne også forestille sig, at flere kommuner gik sammen om et egnsteater, for dermed at billiggøre det.

Endelig kunne man forestille sig, at de kommuner, der har egnsteater, fik del i den statsrefusion, der gives til købere af forestillinger. Køber en børnehave i en kommune i dag en forestilling, gives der 50% i statsrefusion. Man kunne nøjes med at give 25%, mens de andre 25% gik til egnsteatrets hjemkommune. På denne måde ville de kommuner, der ikke har ønsket at knytte et egnsteater til sig, også komme til at betale en del af grundudgifterne, som egnsteaterkommunerne ellers må bære alene. Eller man kunne lave en ordning, efter hvilken egnsteatrets hjemkommune kunne købe forestillinger til 1/4 af prisen, mens de andre kommuner måtte betale tilsvarende mere. Problemerne er meget påtrængende, og ønsker vi at bevare egnsteatrene, haster det med en løsning.

Amterne må med i ordningen

Jørgen Jørgensen: — Via kommuneforeningens fritids- og kulturudvalg burde vi diskutere os frem til, hvad vi egentlig vil med hensyn til egnsteatrene. I princippet behøvede det jo ikke være alle kommuner, men blot en vis del, der blev enige om at gå sammen om et egnsteater. Hermed ville vi komme ud over problemerne med, at det er en enkelt kommune, der betaler alle grundudgifterne, mens de andre nyder.

Dernæst kunne man gøre det obligatorisk for de amter, hvor kommunerne har hjemme, at yde et beløb i forhold til det, der ydes fra kommunerne. En sådan ordning vil

— Hvad siger kommunerne?

»Klap og slag« med Mollen.

le jeg være mere tryk ved end helt at overlade egnsteatrene til amtsregie, for her skal man jo også spare, og risikoen for, at denne post vil blive skåret bort, er for stor. I stedet kunne det være en gulerod, hvis amtet forpligtedes i forhold til den andel, kommunerne yder.

Set ud fra amternes synsvinkel vil der også i højere grad blive tale om et alsidighedsprincip, for så er det ikke kun en enkelt kommune, man støtter.

Det kan da godt være, at det så var nogle andre teatre end nu, man kunne blive enige om at vælge som egnsteatre, men under alle omstændigheder måtte det være rimeligt, at man bandt sig for nogle år af hensyn til teatrene.

Men vil amterne ikke være med i den ordning, der eksisterer i dag, så må vi se i øjnene, at kommunerne ikke kan bære udgiften, og så forsvinder egnsteatrene.

Ingen censurering

DK: — Ville en kommunal repræsentant i teatrenes bestyrelse være en god idé?

JJ: — Det er jo meget almindeligt, at kommunerne ønsker at have indsigt, hvis de skal være med i noget. Det er klart, at skal man have penge, må man også afgive noget af sin suverænitet.

DK: — Indvendingen fra teatrenes side er, at kommunens repræsentant nok ville gå imod en forestilling, man på forhånd vidste ville give underskud.

JJ: — Det ville han nok. Men det er et spørgsmål, om teatrene vil overleve eller ej, spille på frihjul i dag er der ingen, der kan.

Jeg kan ikke forstå, man er så nervøs for den kommunale indblanding. Kommunernes politik over for det kulturelle har altid været, at man udelukkende blandede sig i den økonomiske side af sagen, og det kunne nok heller ikke være så galt, hvis man sagde, at den forestilling vil vi ikke lægge ryg til. Det kan godt være, at teatrene ikke vil få lov til at lege på samme måde, men det bliver ikke en censurering. Vi har da også set masser af ek-

sempler på, at når kommunerne er gået ind i et eller andet, så er deres repræsentanter blevet så interesserede, at de næsten er blevet de pågældende bestyrelses repræsentant i kommunalbestyrelsen i stedet for omvendt.

Overgangsordning

Tonny Husted Nielsen: — Da man vedtog loven om egnsteatre, blev man i betænkningen enige om, at amtskommunerne finansierede de rejsende og opsøgende teaterformer, mens kommunerne tog sig af egnsteatrene. Der var ret stærk uenighed dengang, det blev vedtaget, og det er nok muligt, udviklingen er løbet fra den skarpe opdeling, som der her er foretaget, så vi bliver nødt til at se på det igen.

Men jeg synes, det er en god idé. Jørgen Jørgensen kommer med, med at prøve at få nogle flere kommuner interesserede i at gå sammen om et egnsteater. Om et sådant samarbejde så skal udløse et tilskud fra amtskommunen var da værd at overveje.

Men jeg synes, at det er vigtigt, kulturminister Lise Østergaard får fejtet nu, inden vi går ind i en varig

ordning for de tilskud, der ligger forud for lovens vedtagelse, så vi stod med rent bord.

DK: — Du tænker på de gældsposter, egnsteatrene har bragt med sig ind i ordningen?

THN: — Ja. Hvis man ikke lige frem skulle øge tilskuddet, så man man i hvert fald få en afvikling over en årrække, så man kunne få nedbragt disse underskud ved statens hjælp. Det er lidt urimeligt at lave en lov, hvor de gamle gældsforpligtelser ligger over. Kunne man få et tilsagn herom, så tror jeg, vejen var bedre banet både i kommunal og amtskommunal sammenhæng.

DK: — Men problemet er meget akut, fordi kommunerne netop nu er i gang med budgetlægning?

THN: — Man kan jo godt prøve at sigte på en overgangsløsning for 83 og så i løbet af 83 se at få forhandlet sig til rette. Det vi oplever nu, er jo kun begyndelsen til de store krak, for på det almindelige teaterområde mangler der også store beløb, som man ikke ved, hvor man skal skaffe fra. Det er et sted mellem 12 og 20 millioner kroner vi taler om, hvis vi skal løse den teaterkrise, der nu er på vej.

»Har du spist som, mand?« med Baggårdsteatret.

Hvad er der galt med egnsteaterloven?

– Hvad siger staten?

På dette sted ville vi have sat et interview med *kulturminister Mimi Jakobsen*, som vi ville have stillet ovennævnte spørgsmål. Desværre kunne det ikke nås på grund af den nyudnævnte ministers travlhed og dette blads trykkeskeds punkt.

Vi kan derimod oplyse, at et møde, der skulle have været holdt mellem fhv. kulturminister Lise Østergård og

egnsteaterkommunernes borgmestre, endnu ikke er blevet fastsat med den nye minister. Ingen embedsmænd i ministeriet kan oplyse, hvornår mødet tænkes holdt.

Vi vender tilbage i næste nummer af Børneteateravisen med et interview med *kulturministeren*.

Billedet herover er fra Fiolteatrets forestilling »Fremmed«. Billedet nederst til højre er fra »La Candida« med Teatergruppen Marquez.

Hørt

..... i fjernsynets reportage af folketingets
åbningsdebat den 7. oktober:

Poulsgård (FRP) fra folketingets talerstol til Poul
Schlüter (Kons.) (citeret efter hukommelsen):

»..... og så hørte jeg statsministeren sige noget om, at vi skal bevare kulturen. Jamen, det skal vi da. Det er meget vigtigt. Der er jeg helt enig med statsministeren. Men hvad er kultur? Er det alt det børneteater og opsøgende teater, der er kultur? Er det Børneavisen? For hvis det er det, der er kultur, så er jeg *ikke* enig med statsministeren. Og i den forbindelse vil jeg da meget gerne be' vores nye kulturminister om at overveje, om det er nødvendigt at bevilge alle de penge til ombygningen af Det kongelige Teater. Var det halve ikke tilstrækkeligt?»

red.

SIDSTE NYT!

På falderebet — umiddelbart inden dette nummer af Børneteateravisen gik i trykken — fik redaktionen tilsendt en rapport om egnsteatrenes helt aktuelle situation.

Rapporten bekræfter helt vores værste anelser, idet den nemlig giver svaret på, om staten står parat med et økonomisk sikkerhedsnet den dag, et egnsteaters lokale tilskud bliver frataget det af den (de) lokale tilskudsmyndighed(er). Svaret er: NEJ! Det gør staten ikke!

Rapporten oplyser, at hvis et egnsteater mister sit kommunale tilskud, har kulturministeriet *INGEN* mulighed for at hjælpe — hverken med tilskud, forskud, garantier eller lån! Så er det sagt!

Forslag

Den arbejdsgruppe, der har udfærdiget rapporten på rekordtid (verdensrekord?) — nemlig i tiden 21/9-12/10 82 — har i den yderst kortfattede rapport (4½ A4-sider) opstillet 4 forslag til løsning af egnsteatres akutte problemer:

— I det første spørges der, om staten kan give forhåndsgarantier?

Nej, svarer ministeriet, det er der ikke lov hjemmel for.

— I det andet forslag er der spurgt, om kulturministeriet kan give en ekstraordinær bevilling? (som det flere gange skete i Niels Matthiasens ministertid).

Nej, svarer ministeriet, det er ikke muligt i disse nedskæringstider.

— Videre spørges der, om de risikotruede egnsteatre kan få bevilget midler fra teaterlovens § 16 c (eksperimentalparagraffen)?

Ja, svarer ministeriet, der kan søges på helt normal vis, dvs. 1 år før en sæson. Men for indeværende sæson er pengene brugt.

— Endelig har arbejdsgruppen drøftet et formentlig i praksis umuligt forslag, nemlig om de egnsteaterfrie kommuner kan betale mere for forestillingerne end de kommuner, der har et egnsteater. Arbejdsgruppen vurderer ikke selv forslaget aspekter.

Arbejdsgruppen konkluderer, at den eneste mulighed for at støtte truede egnsteatre ligger i at få kommunerne til at yde de manglende tilskud, og man foreslår, at ministeren opfordrer kommunerne til at fremskaffe flere kommunale tilskud.

Er egnsteatrenes skæbne nu beseglet?

Idet vi undrer os over, at teaterrådet ikke lod sig repræsentere i arbejdsgruppen (det ville ikke være sket i Ilfeldts tid), skal vi da opmuntrende tilføje, at ministeriets svar er udformet af en embedsmand; den ansvarlige minister har altså det sidste ord.

red.

Arbejdsgruppen bestod af:

Amtsrådsmedlem Dycke Hoff, Amtsrådsforeningen, amtsrådsmedlem Per Martiny, Amtsrådsforeningen, borgmester Jørgen Jørgensen, Kommunernes Landsforening, skuespiller Litten Hansen, formand for Dansk Skuespillerforbund, skuespiller Kim Nørreveg, formand for Børneteatersammenslutningen, kontorchef Niels-Jørgen Nielsen, Kulturministeriet.

Arbejdsgruppen var nedsat af »Udvalget vedr. revision af teaterloven«.

Herning Egnsteater:

»... det er lokalpolitikere der bestemmer ...«

Team-teatret er Danmarks ældste egnsteater. Så tidligt som i 1969 slog en gruppe skuespillere sig ned i Herning for at spille teater specielt for byens og egnens beboere. Og gruppen har været der siden.

1. januar 1980 fik Team-teatret officielt status som egnsteater med støtte fra Herning kommune, senere også fra Ringkøbing Amtskommune. Men Team-teatret har alligevel problemer. BTA har bedt administrator Brita Bakkestrøm om at fortælle hvorfor.

HVAD betyder det for lokalbefolkningen at ha' et egnsteater, der spiller stationære voksenforestillinger?

Hvad publikum angår, har teatret oplevet, at nogle gamle publikummer og institutioner er faldet fra sammen med den gamle skuespillerstab. Dette betyder dog ikke et generelt fald i antal publikummer, da nye er kommet til. Hertil kan siges, at et kollektivt teaters forestillinger altid vil være lig med summen af enkeltpersoners holdning, og den faste stab på TEAM nu er så godt som ny, hvorfor forestillingerne har en anden karakter end tidligere.

Publikumssammensætningen er — og har altid været — meget bred. Blandt publikum kan tælles mange amatørteaterfolk, som efter eget udsagn bruger TEAM teatret som inspirationskilde til egne produktioner, hvilket senest viste sig ved forårets lokalrevyer, hvor indslag og kostumer tydeligvis var inspireret af TEAM's *Cabaret Midt og Vest*. Til sidste sæsons *Kul og grønne skove — en fortælling fra brunkulslejerne i Soby* blev der slået publikumsrekord — ca. 4.200 så forestillingen og andre 1.000 måtte gå forgæves pga. manglende plads. Denne forestilling trak et nyt publikum, som aldrig før havde været i teater — nemlig forhenværende brunkulsarbejdere, som opdagede at teatret osse kan bruges til at fortælle deres historie.

Men er dette, at publikum strømmer til, nok til at teatret kan leve?

Nej. Efter egnsteaterloven er det nu udelukkende lokalpolitikere i Herning kommune, der bestemmer, om teatret skal fortsætte eller ej.

Årsbalance, men underskud

Teaterregnskaber skal iflg. loven følge sæsonen (1/7-30/6), men Herning kommune kræver budgetter, der følger kalenderåret. Dette kan ved første øjekast se rimeligt ud, da kommunens regnskaber kører kalender-årsvis, men kommunen kræver samtidig, at kalenderårsbudgetterne balancerer og at teatrets regnskaber ved sæsonslut (30/6) ikke udviser underskud. (Det sidste krav er større end teaterlovens, hvori det står, at evt. underskud overføres til næste sæson med mindre det dækkes af kommunen.)

At få både kalenderårs- og sæsonbudgetter/regnskaber til at balancere kan være en umulighed.

Eksempel:

Forår I
overskud kr. 80.000

Efterår I
underskud kr. 80.000

Forår II
underskud kr. 100.000

Efterår II
overskud kr. 100.000

I eksemplet balancerer kalenderårene, men sæsonen gi'r et underskud på 180.000 kr. (Efterår I + Forår II). Dette eksempel bli'r virkelighed for TEAM i sæson 82/83.

Hvad sker der så? Ja, det kan vi kun gisne om, men vi ved, hvad der er sket i den forgangne sæson.

Kulturministerens ansvar

Teatret skal på baggrund af kalenderårsbudgetterne opdele kvartalsbudgetter til kommunen (kommunens krav, ikke teaterlovens). Efter hvert kvartal skal der til kom-

munen indsendes regnskab til godkendelse. Hvis dette kvartalsregnskab ikke stemmer med budgettet, som er 1½-2 år gammelt, kan teatret opsiges med 1 kvartals varsel (kommunens regel, ikke teaterlovens) uagtet, at aftalen mellem kommunen og teatret er på 1 år ad gangen, og at teatret er kontraktligt forpligtiget over for forfattere, instruktører og den faste stab på teatret.

At nogle lokalpolitikere ønsker at anvende fyringsparagraffen, når lejlighed gives, har vi erfaret i sidste sæson, hvor kvartalsregnskaberne ikke stemte med budgetterne pga. lønfefterslæb som følge af indgåede overenskomster.

Den kontinuitet i kulturpolitikken vi tidligere (indtil 1980) har oplevet i Kulturministeriet, gør sig ikke umiddelbart gældende, når det drejer sig om lokalpolitik. I lokalpolitik er politikeren — generelt set —

sin taburet og vælgerforening nærmest. (Der er heldigvis undtagelser, og derfor lever TEAM stadig). Det betyder, at teatret er langt mere sårbart nu, hvor det er totalt afhængig af lokalpolitikere.

Det bliver pludselig uhyre vigtigt, hvem der er kulturudvalgsformand. For et egnsteater er formanden forvandlet til kulturminister, hvis indstilling teatrets liv kan afhænge af.

Kulturministerens ansvar er at ha' det store overblik og være fremsynet nok til at skabe de økonomiske rammer, hvorunder det er muligt for teatrene at eksistere på en rimelig måde. Dette job er nu i høj grad uddelegeret til lokale »ministre«, som ikke har indsigt nok i de vilkår, teatrene har at producere under — en indsigt, der var nem at erhverve, hvis man gik i en positiv dialog med sit lokalteater — og som i høj grad er toneangivende for det

øvrige kulturelle udvalg her og nu.

Egnsteaterkommunerne har påtaget sig et ansvar for de teatre, som kulturministeriet har ladet blomstre frem. — Det kan derfor ikke være rimeligt, at kommunerne ved først givne lejlighed skal ha' mulighed for at trække tæppet væk under teatret.

Ret skal være ret: i TEAMs tilfælde blev skærene klaret i foråret, men nye er allerede på vej: Teatret har pr. 30/6-82 et underskud, der dels skyldes at planlagte dyrskuespil blev annulleret pga. mund og klov-syge, dels udgifter til el og varme, som ikke kan rummes i budgettet (trods skrabede budgetter og maximum spilleaktivitet er det ikke muligt at spille ind til lys og varme). Og underskud må der ikke være — heller ikke når det skyldes forhold, teatret ingen indflydelse har på.

Teatret fik tidligere tilskud til lys og varme fra kommunen, men dette specielle tilskud faldt væk, da teatret blev anerkendt som egnsteater. Teatret har siden argumenteret for indførelse af en ordning, hvor kommunen dækker et aftalt forbrug og teatret »overforbruget«, men »når andre institutioner kan dække det, kan I osse« er modargumentet. Hvorledes kan vi sammenlignes med »andre institutioner«? — Vi mener, at teatret i stedet bør sammenlignes med andre teatre.

Hvad gør kommunen fremover ... og hvad gør TEAM?

Kommunen og teatret er nok efterhånden lige trætte af disse evindelige problemer. Det er dræbende for alt: der går en masse tid og energi med møder, forberedelser til møder, budgetter, møder, reviderede budgetter, møder, kvartalsbudgetter, møder osv. Tid der for størstepartens vedkommende i stedet kunne bruges til at lave teater i.

Kommunen må nok på et tidspunkt gøre sig klart, om den ønsker stationær voksenteaterdrift og i givet fald betale, hvad det indebærer af skuespillere og teknikere, lys og varme, sal der er hensigtsmæssigt indrettet til offentlige forestillinger, prøvesal, lokaliteter til opbevaring af kostumer og rekvisitter og i luksusafdelingen: et thekøkken med opvaskemuligheder.

Naturligvis kunne teatret vælge at producere forestillinger efter forholdene, men dette ville i givet fald blive mindre børneforestillinger beregnet for turné — og dette ønsker hverken kommunen eller teatret. Og egnsteateranken: Hvad ville der blive af den?

Men spørgsmålet er osse, hvor længe den enkelte på teatret holder til disse psykisk opslidende problemer. Vi kunne jo be' til, at vores nye kulturminister, Mimi Jacobsen, sørgede for bedre lovgivningsmæssige rammer — ikke bare for børneteatre, men osse for stationære voksenscener, således at teatrene og kommunerne undgik at føre krig med hinanden.

Lad os få arbejdsro til at lave teater og andre aktiviteter for publikum — det er jo faktisk det, vi er her for.

Af Brita Bakkestrøm,
Team-teatret

Holstebro:

Byen hvor bystyret bemægtigede sig egnsteatrets bestyrelse

I Holstebro, der huser Holstebro Egnsteater, har byrådet så at sige frarøvet teatret dets ledelse. Byrådet har nemlig hen over hovedet på teatret besluttet nye vedtægter for teatret, der omfatter en bestemmelse om, at teatret skal ledes af en af byrådet nedsat bestyrelse. Holstebro Egnsteater beretter:

DA Holstebro Børneteater startede op i 1978 efter stilstand i nogle år, var det som lederstyret teater.

For at imødekomme den ensidige ledelsesform valgte vi to ledere, en kunstnerisk og en administrativ. Dette kunne kulturministeriet ikke anerkende i så lille et teater, og Skuespillerforbundet gjorde gældende, at de dispensationer, der blev givet til kollektivt ledede gruppeteatre, ikke kunne gives til os. Da fjernelsen af dispensationerne klart ville gøre driften af teatret meget dyrere, valgte byrådet i Holstebro at gøre ledelsen kollektiv.

Med egnsteaterlovens ikrafttræden 1. januar 80 overgik vi til at være egnsteater. Dette betød en mindre stigning af vores tilskud, og en besparelse for kommunen, eftersom den nu fik 50% statsrefusion. I august 81 fik vi egne lokaler, hvor der kan spilles stationære forestillinger.

Vedtægterne

Virkningen af overenskomsten mellem Skuespillerforbundet og Børneteatersammenslutningen havde den øjeblikkelige virkning for os, at der opstod et lønefterslæb, som vi ansøgte kommunen om dækning for.

Byrådet imødekom ansøgningen, men med den klausul, at ledelsesformen skulle ændres til, at en bestyrelse udgjorde ledelsen. Efter dette udspil henvendte vi os til Skuespillerforbundet og fik med forbundets hjælp udarbejdet et sæt vedtægter, hvor der nok var en bestyrelse, men hvor den daglige ledelse stadig lå i gruppen.

Vores nye forslag om vedtægter besvarede kommunen med at pointere, at man ville have et lederstyret teater, hvorefter byrådet vedtog

nye vedtægter med en bestyrelse sammensat af:

3 repræsentanter fra byrådet, 1 repræsentant fra amtet, og 1 repræsentant udpeget af Nordvestjysk Teaterkreds.

Samtidig udpegede byrådet teatrets leder.

Forhandling

Vi henvendte os igen til Skuespillerforbundet, der gerne ville være med i en forhandling med kommunen. Vi var tillige i forbindelse med kulturministeriet og med UBOT, Udvalget vedr. Børneteater og Opsøgende Teater.

Den 2. august foreslog vi i et brev til kommunen en forhandling mellem kommunen, Skuespillerforbundet, kulturministeriet, UBOT og teatret, da der ikke havde været no-

gen forhandling med teatret om vedtægterne.

Kommunen svarede, at der ikke var nogen grund til denne forhandling, da der ikke ville blive tale om væsentlige ændringer i de af byrådet vedtagne vedtægter. Men iøvrigt ville de da gerne høre vores bemærkninger.

Vi foreslog da en udvidelse af bestyrelsen med to repræsentanter for vore egentlige brugere, daginstitutionerne. Samtidig påpegede vi det nødvendige i, at teatret selv havde indstillingsretten til lederposten.

Men i et brev den 2. september fastholdt økonomiudvalget byrådets beslutning om vedtægternes udformning.

Mulighederne

Under hele dette forløb havde gruppen mange og lange møder for at finde en fælles holdning. Efter kommunens første udspil var teatrets umiddelbare reaktion at sige nej, et klart nej til den grove manipulation med vores arbejdsplads.

En enkelt i gruppen vedbliver med at sige nej. Resten af gruppen siger ja til at bevare arbejdspladsen og teatret. En sådan beslutning er svær, fordi den rækker længere end til ens egne interesser. Man går på kompromis i en teaterpolitisk situation udsprunget af en teaterlov, der gør en sådan situation, som vi er i, mulig, og en overenskomst, som de bevilgende myndigheder ikke føler sig bundet af, da de ikke har underskrevet en overenskomst med vores fagforbund, Skuespillerforbundet.

Fremtiden

Gruppen har til hensigt at blive i Holstebro, dels for at forhindre, at et egnsteater bliver nedlagt, dels

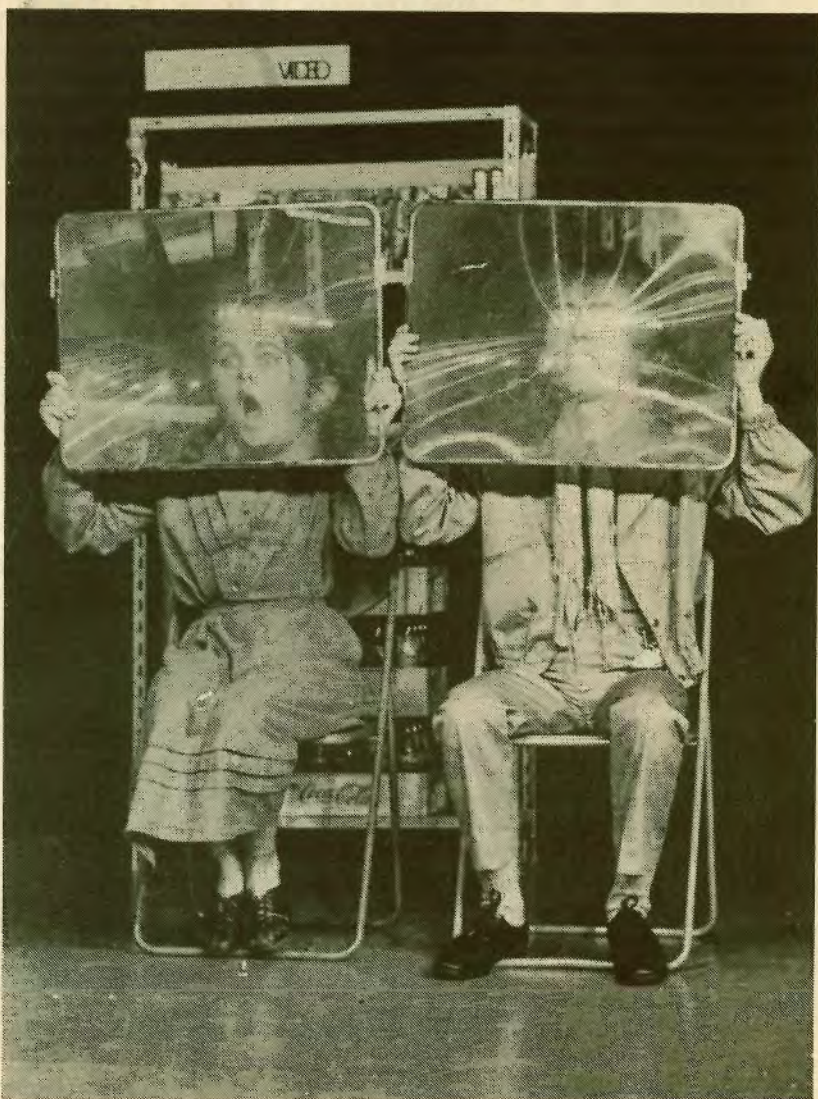
med den overbevisning at så længe der er et teater, er der håb om at påvirke situationen.

Det er klart, at egnsteaterloven giver mulighed for styring af de teatre, der er underlagt den, og at tilpasning er nødvendig. Men vi vil

lave teater med et udtryk, som vi kan stå inde for — hvis den frihed fratages os, må vi standse. □

Af Holstebro Egnsteater

Fra »3 øre mere i timen« med Holstebro Egnsteater.

Vi spørger – hvem svarer?

Man må i forbindelse med den situation, mange egnsteatre står i, stille sig nogle spørgsmål:

Drejer § 16 sig om et statstilskud, der fordobler en kommunes tilskud til et egnsteater, eller er der tale om et tilskud, der halverer de kommunale udgifter?

Drejer § 16 sig om en lov, der giver en egn mulighed for at få et lokalt tilknyttet teater, eller er det en lov, der giver en kommunalbestyrelse med ambitioner mulighed for at købe kultur-PR for småpenge?

Hvad vil man med decentraliseringen? Er det manden på gaden, der skal bestemme hvilke kulturtilbud, der skal være på en egn, eller er det i egnsteatrenes tilfælde statens forsøg på at slippe for at skulle stille kvalitetskrav til de støttede teatre?

Hvornår kommer der en betænkning? Hvem tor lave den??

Holstebro Egnsteater

Det er ikke hver dag der bliver åbnet et nyt teater i Danmark

... men den 22. august indviede Teatergruppen **BANDEN** sit nye teater i Odense.

DET er heldigvis ikke i alle egne af landet, det står lige skraldt til med egnsteatertanken. I Odense f.eks. går det godt. Så godt, at bystyret opkøbte det gamle revyteater »Rosenhaven«, der i årevis har fungeret som forretningsbygning i byens centrum, og her lod man indrette en dejlig og stor teatersal med variabel og flytbar scene- og stoleopbygning og tilstødende foyer med bar, garderobe og toiletter.

BANDEN var rådgiver i alle tekniske og teatermæssige spørgsmål ved indretning og opbygning, og det har hele tiden været meningen, mens BANDEN har boet i Odense, at »Rosenhaven« skulle være BANDENS teater.

Den 24. august skete det:

Teatergruppen inviterede til indvielsesfest, og mere end 300 mennesker mødte frem for at fejre, at BANDEN nu har fået sit eget teater.

Vi lykønsker **BANDEN** med dens nye teater, kipper med flaget og udtrykker forhåbninger om, at **BANDEN** må blive længe i »Rosenhaven«. Red.

Overste billede til højre: Borgmester Verner Dalskov holder festtalen ved teatergruppen **BANDEN**'s indvielse af sit nye teater »Rosenhaven«. De øvrige billeder er fra **BANDEN**'s forestilling »Et blåt øje«.

Fyens Stiftstidende sagde tillykke til **BANDEN** med følgende ord:

Ligner en tanke

Banden, Rosenhaven og revyteater

»Banden i Rosenhaven« — det lyder som en krukkel filmtitel. Rådmand Søren Møller vil straks være klar med en forbedring: »Den vilde bande i Rosenhaven«. Man kan se det for sig: Smukke bede nedtrampet (af venstre-fodder), sarte blomsterkroner flået af og skændet. Kun de røde står tilbage. . .

I lørdags indviedes Odenses nye teater, Rosenhaven, og kommunens egnsteater, Banden, kan omsider rykke ind i permanente lokaler.

Men hvor længe varer permanensen? »En anden spændende plan er ved at tage form«, skrev vi i onsdags. Jan Schous og Erik Bent Svendlunds planer om et fast revy- og varieteteater i Odense. De mangler blot et egnet lokale.

Jamen, hva' behar' — bild os ikke ind, at tanken ikke er tænkt: Morskabsteater i Rosenhaven, modvægt til Odense Teaters påståede ensidighed og en direkte forbindelse tilbage til en (næsten) problemløs fortid, da Rosenhaven genlød af musik og munter latter.

Søren Møller gik til valg bl.a. på slagordet »Banden ud af byen«, en holdning, der vinder genklang hos

kulturudvalgets borgerlige fløj — og såmænd også langt ind i Socialdemokratiets rækker.

Mange danske egnsteatre kæmper i øjeblikket for livet. Roskilde Amt og Birkerød Kommune har meddelt egnsteatrene Rimfaxe og Dueslaget, at de offentlige kasser ikke længer kan bære de store basis-omkostninger. Rimfaxe og Dueslaget må kikke sig om efter en ny rugekasse.

Banden skal genforhandle kontrakt med Odense Kommune inden nytår. Når man kender kultur-rådmandens indstilling og ved, at kommunens kasse er tom, og sikkert ingen politikere har mod til at stå op og tale for noget så uvedkommende som et egnsteater, er udfaldet på det nærmeste forudsigeligt.

Ud fra en pragmatisk tankegang er den aktuelle situation så ideel som tap i hul: Et morskabsteater, der økonomisk kan hvile i sig selv og derfor kan betale husleje til delvis dækning af kommunens uventet store udgifter ved ombygningen på Filosofgangen — og ydermere med et repertoire, der hverken river eller kradser.

Vær's go' — der er serveret. God fest hele Banden.

Hedder Roskildes egnsteater også RIMFAXE efter 1. januar 83?

»Vi er nødt til at planlægge som om vi skal eksistere i 100 år ...«

Rimfaxe Teater — teatergruppen Rimfaxe som det hed oprindeligt — har rødder helt tilbage i 1970. I 1975 flyttede gruppen til Roskilde, hvor den fik stillet gratis lokaler til rådighed i Ungdommens Hus, betalt af kommunen. Da egnsteaterloven trådte i kraft den 1. januar 1980, fik Rimfaxe samme dag status som egnsteater med størst lokaltilskud fra Roskilde kommune og et mindre beløb fra Roskilde Amtskommune. I marts 82 indviede kommunen det nye kulturhus i Hotel Prindsen, hvor også Rimfaxe rykkede ind til kontorlokale og nyombygget teatersal (til hvis nyindretning teaterrådet havde bevilget en pæn sum penge). Omtrent samtidig besluttede det nye amtsråd, at Roskilde Amtskommune ikke ville give tilskud til Rimfaxe efter 1. januar 83. Denne vedtagelse blev fulgt op af Roskilde Byråd, hvor et flertal den 30. juni besluttede dels, at Rimfaxes kontrakt med kommunen ikke skulle fornyes til at gælde efter 1. januar 83, dels at næste års budget skulle indeholde et beløb på ca. 600.000 kr. øremærket til egnsteater. 600.000 kr. svarer til rundt regnet $\frac{2}{3}$ af det lokaltilskud, Rimfaxe skulle have haft i 1983.

Redaktionen har opsøgt Rimfaxe for at spørge, hvordan gruppen oplever vanskelighederne. Poul-Erik Jensen var gruppens talerør:

»Problemet er, at vores kontrakter med kommunen kun har været 1-årige. Og det er en ting, teatret ikke kan leve med. Hvis man kender til teaterplanlægning, vil man vide, at vi er nødt til at planlægge 1½-2 år frem i tiden. Man er nødt til at træffe bindende aftaler med instruktører, gæsteskuespillere og andet udefra kommende personale, og man er nødt til at træffe bindende aftaler med aftagerne. Det er uheldigt, hvis man som vi ikke ved, hvordan tilskuddet fremover vil være. Men vi er altså nødt til at handle på forventet efterbevilling.«

— Når I nu kun har 1-årige kontrakter, er det så på grund af politikernes uforstand?

»For mig at se har intentionerne med egnsteaterloven været gode, nemlig at få decentraliseret landets teaterliv. Det har så vist sig, at loven ikke har fungeret tilfredsstillende, og det skyldes for mig at se byrdefordelingen, som er det helt store problem. Amtsrådets beslutning om ikke at støtte os længere havde eksempelvis nogle uhyggelige konsekvenser for os. Den studehandel, der blev indgået, da amtsrådet skiftede fra en socialdemokratisk borgmester til en radikal, medførte, at Roskilde kommune nu skulle betale godt 900.000 kr. mod førhen ca. 600.000 om året til Rimfaxe, for at vi fortsat kunne have den størrelse, vi hele tiden har haft. Og så er der en del kommunalpolitikere, der får kolde fødder. Fordi beløbet nu blir så stort, at de spørger: Hvad får vi egentlig for alle de penge?

Og det er dér, jeg mener, byrdefordelingen er forkert. Det er urime-

ligt, at kommunen alene skal udrede et så stort beløb, som der her er tale om. Den har ingen jordisk chance for at få valuta for pengene.

Så vidt jeg kan se, må man op hæve amtskommunernes frivillighedsprincip. Hvis en kommune beslutter sig for at oprette et egnsteater, bør foruden staten amtskommunen bidrage med en bestemt del af udgiften til et egnsteater.«

— Når Roskilde amtsråd besluttede sig for ikke at støtte Rimfaxe i 1983, skyldtes det så udelukkende

beløbets størrelse?

»Jeg kan ikke forestille mig, at beløbet på 300.000 kr. har været for stort for amtskommunen. Det har været noget helt helt principielt. Argumentet fra amtet var da også, at man anså et egnsteater for at være en rent kommunal opgave.«

Egnsteater? Turnéteater?

— Rimfaxe er altså gået hen og er blevet et spareobjekt for nogle kommunalpolitikere?

»Daginstitutionsområdet har her i Roskilde været draget stærkt ind i budgetdiskussionen. Nogle har stillet det således op: Skal vi spare på daginstitutionsområdet eller skal vi spare på Rimfaxe? En helt urimelig samstilling, hvor vi selvfølgelig må tabe.

Desværre er vi nok heller ikke i stand til at opvise en stor presionsgruppe, der kræver Rimfaxe som egnsteater. Og det skyldes jo igen den måde, loven er indrettet på: Tilskuddet dækker lønningerne

til de ansatte. De øvrige driftsomkostninger skal vi selv tjene hjem. Og eftersom det giver flest indtægter at turnere og færrest at spille stationært, giver det os ringere mulighed for at spille teater for et lokalt publikum. Vi er tvunget til at turnere i stor udstrækning for at få vore budgetter til at holde. Og det gør altså, at vi ikke har den ønskelige tid til så at sige at opdyrke og fastholde et tilstrækkeligt stort lokalt publikum, som i en politisk situation, som den vi nu står i, kræver Rimfaxes tilstedeværelse i byen fremover.

Det er et af de mest fremførte angrebepunkter, at vi som egnsteater i Roskilde spiller mere i Ålborg og Næstved og alle mulige andre steder end i Roskilde. Det forstår vi godt, men der skal ikke herske tvivl om, at vi allerhelst ville spille teater i Roskilde — vi er ikke så glade for det turnéliv, men vi er tvunget ud i det for at kunne fastholde vores egenindtægter.«

Hva' nu?

— Nå, men nu står I så her 3 måneder for nytår. Hvad gør I? Går I ind i en forhandling om at få de 600.000 kr?

»For os vil det betyde en nedgang til 100 lønmåneder (svarende til f.eks. 10 ansatte i 10 måneder, red.) fra de 150, vi har haft i 81 og 82.

Vi står jo i den situation, at vi nøjagtig ved, hvad vi skal lave i 83, for det besluttede vi for et år siden. Vi står med aftaler med skuespillere og andre, og vi står med kontrakter med aftagere til langt ind i 83. Man kan så angribe os for at lave aftaler uden at kende vores økonomiske grundlag. Men hvis vi ikke lavede de aftaler og så alligevel fik tilskud, så ville vi have penge, men ikke noget at bruge dem til, intet at lave. Næh, vi er nødt til at opføre os og arbejde, som om vi eksisterer i 100 år.«

— Det er jo lissom i gamle dage?

»Ja, fuldstændig.«

— Men det må jo indebære en næsten overmenneskelig optimisme hos såvel Rimfaxe som andre egnsteatre?

»Nu er der jo intet til hinder for, at lovgiverne allerede nu laver loven om. Den kan revideres når som helst. Det har vist sig, at den ikke fungerer efter hensigten — så må det være på tide at lave den om.«

— Altså: At det udelukkende skal være den lokale pengekasse og skatteprocent, der skal være afgørende for et egnsteaters bestånd?

»Vi er jo kommet tæt på politikere. Vi møder dem på gaden hver dag, kender dem på fornavn og ved, hvad de indeholder. Som det er i øjeblikket, er vi i den grad i lommen på dem, og det bør et teater ikke være.«

— Det må du uddybe lidt nærmere!

»Jeg tænker på, at på længere sigt kan jeg se den fare, at egnsteatrene bliver tandløse på den måde, at de er så afhængige af det kommunale tilskud, at de ligefrem tilrettelægger deres repertoire efter, hvad de tror politikerne ønsker. Og kommer vi først ud i den situation, mener jeg for så vidt ikke, teatret har nogen berettigelse.

Bliver vi stikkende i det kommunale frivillighedsprincip, sidder kommunerne virkelig med redskabet til at prøve at påvirke teatret i en eller anden bestemt retning — og til at lukke et teater. Det kan ikke være meningen med en egnsteaterlov.«

JN

Rimfaxe Teater opførte i sommer sit total-byfestsplil »Bispevalget i Roskilde i 1176« med mere end 200 medvirkende.

At være egnsteater i Danmark

	Banden (Odense)	Dueslaget (Birkerød)	Filuren (Århus)	Gruppe 38 (Århus)	Holstebro Egnsteater (Holstebro)	Høje Tåstrup Egnsteater (Høje Tåstrup)
Hvor meget i kommunalt tilskud 1982	Kr. 1.324.900	Kr. 1.540.491	Kr. 1.384.137	Kr. 500.000	Kr. 800.000 (incl. lønefterregulering ca. kr. 100.000)	Kr. 1.500.000
Hvor meget i kommunalt tilskud 1983	Kr. 1.380.000	Kr. 1.735.587	?	Kr. 694.000	Kr. 872.000 (9% stigning)	Kr. 1.500.000
Sæson 1982-83 ca.	Kr. 662.450 + 690.000 = kr. 1.352.450	Kr. 770.245 + 867.793 = kr. 1.638.038			Kr. 400.000 + 436.000 = kr. 836.000	Kr. 1.500.000
Hvor meget i statstilskud	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes kommunen.	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes kommunen
Antal lønmåneder	Ikke specificeret — lovrevision af § 16 endnu ikke trådt i kraft ved kontraktunderskrift	140 + 12 til husleje, lys, varme (udløser statsrefusion 50%)	118	53½	Ikke specificeret, men lig med tilskud divideret med månedslønnen iflg. overenskomst kr. 10.071. 84½ lønmåned svarer til et tilskud på kr. 818.000.	93
Hvor meget udløser det fra staten				66 Fast tilskud uden lønregulering		
Kontrakt	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
Hvilket åremål	4 år (1/8-79 — 31/7-83) Forlængelse skal være forhandlet og aftalt inden 31/12 1982.	3 år (1/4-81 — 30/6-84) Forlængelse skal være forhandlet og underskrevet inden 15/9-1983	—	—	1 år ad gangen Tilskud udbetales kvartalsvis. Skal spille gratis for alle børn i kommunen (værdi kr. 85-90.000)	3 år Forlængelse skal være forhandlet og afsluttet 31/12-82.
Faste lokaler/scene	Kommunen stiller egnede lokaler til rådighed.	Ingen fast scene, men faste lokaler iverigt — økonomi se ovenfor.	Fast scene + andre lokaler, del af privat ejendom. Ombygningstilskud fra kommunen 1,2 mio. kr. mod tinglyst lejekontrakt på 20 år. Derudover leje af ekstra lokaler.	Ingen fast scene, men andre faste lokaler.	Kommunen stiller egnede lokaler til rådighed — indvielse 1981 af bl.a. fast scene	Kommunen stiller egnede lokaler til rådighed. vil kunne flytte til andre lokaler.
Husleje	Økonomi og refusion vedr. lokalerne er ikke afklaret.		70.000 kr. — betales af egenindtægten	Kr. 50.000 Kommunalt tilskud til husleje, til dramapædagogisk arbejde 1982-83 kr. 33.000, 1983-84 kr. 5-6.000 ca.	Gratis	Gratis
Politisk sammensætning i byrådet (Hvilket flertal hviler tilknytningen på)	1978: (ved kontraktunderskrift 1979) A 14 — (for) B 2 — (for) C 5 — (imod) F 2 — (for) K 1 — (for) V 3 — (imod) Y 0 Z 2 — (imod) 1982: (iflg. afstemning 29/9-82) A 12 — (for) B 2 — (imod) C 4 — (for) — (iflg. forlig) F 2 — (for) K 1 — (for) V 6 — (for) — (iflg. forlig) Y 1 — (for) Z 1 — (imod)	1978: (ven kontraktunderskrift) A 5 (splittet) B 1 (for) C 7 (imod) F 1 (for) V 3 (splittet) Y 1 (for) Z 1 (imod) (9 for — 8 imod) 1982: A 4 B 1 C 5 F 0 V 2 Y 2 Z 1 (8 for — 9 imod)	1978: A 13 (for) B 2 (for) C 5 (for) F 3 (for) K 2 (for) M 0 V 3 (for) Y 1 (for) Z 2 (imod) 1982: A 11 B 1 C 6 F 5 (rådmand) K 1 M 1 V 3 Y 2 Z 1	(se Filuren)	1978: A 11 C 1 F 0 Q 0 V 6 Z 2 L 1 1982: A 10 (splittet) C 2 (imod) F 1 (tidl. L) (for) Q 1 (imod) V 6 (imod) Z 1 (imod) L 0	1978: A 8 (for) B 1 (for) C 9 F 0 K 1 (for) V 0 Z 1 L 1 (for) 1982: A 5 (for) B 1 (for) C 8 (for) F 2 (for) K 0 V 1 (for) Z 0 L 3 (for) 1 (løsgænger) (f)
Bemærkninger	Efter kommunalvalget er der konservativ rådmand, tidligere socialdemokratisk. § 16-lovrevisionen ikke trådt i kraft ved kontraktunderskrift i 1979, derfor ingen aftale om lønmåneder. Kontrakt på 1.000.000 kr. i 1979-penge, men ikke reguleret efter overenskomstmæssige lønninger, kun efter almindelige kommunale reguleringsprocenter. Derfor færre og færre lønmåneder, dvs. ansatte. Gæld: kr. 140.000.	Flertal for Dueslaget er forsvundet. Efter et år meddelelse om, at kontrakten ikke vil blive forlænget. Gæld: kr. 425.000, heraf kr. 200.000 »gammel« gæld.	Underskud 1981-82 kr. 385.000 delvis dækket af Århus kommune.	Ønsker mere egnsteaterarbejde, bl.a. dramapædagogisk arbejde. Forsøges finansieret i fællesskab af skole- og kulturforvaltning. Mere tid og flere penge til uddannelse.	Teatret har fået påtvunget vedtægter af byrådet (se artiklen andetsteds i bladet). Ønsker at skære ned på turnevirksomhed til fordel for mere egnsteaterarbejde, deriblandt flere stationære forestillinger. Økonomisk problem.	Positiv virkning med forestilling på kommunale plejehjem. Gratis workshop på institutioner. Evt. s

I Holbæk, hvor Fair Play i 8 år har ønsket at blive og faktisk fungerer som egnsteater ved siden af sin turnerende virksomhed, vil man nu starte et egnsteater ved at ansætte en teaterleder og begynde i det små. For 1982 er afsat kr. 130.000, efter statsrefusion på 50% = kr.

65.000. For 1983 er afsat kr. 700.000, efter refusion kr. 350.000. — En politisk afgørelse.

I Svendborg vil kommunalpolitikkerne stadig ikke have Baggårdsteatret som egnsteater, til trods for at teatret har fungeret som

egnsteater i byen i mange år. — En politisk afgørelse.

På Bornholm mener man ikke at have råd til et egnsteater. Ø-Gruppen mangler derfor stadig støtte til sin virksomhed og har underskud på sit egnsspil fra sommeren 1982.

I Helsingør ville Bådteatret gerne lægge til som egnsteater. Men kommunen har ikke råd til at have et egnsteater alene, siger man.

Og så er der de helt nye teatre rundt omkring, der står på spring for at få lov at fungere som egnsteatre.

Biba Schwoon

Mark i tørre tal og tabeller

Grup	Jomfru Ane Teatret (Aalborg)	Masken (Nykøbing F./Storstrøms Amt)	Møllen (Haderslev)	Rimfaxe (Roskilde)	Svalegangen (Århus)	Team (Herning)
	Kr. 1.438.000	Komm. tilskud sæson 1982-83 ialt: Kr. 569.000 Heraf primærkommunen: Kr. 489.000 Heraf amtskommunen: Kr. 80.000 Øremærkede beløb: Kr. 80.000 — husleje. Kr. 24.000 — adm. bistand/bogføring Kr. 72.000 — teknisk bistand Nykøbing F. Teater	Kr. 1.120.740 Heraf primærkomm.: 970.740 Heraf amtskomm.: 150.000	Kr. 1.576.000 Heraf primærkom: 1.176.000 Heraf amtskomm.: 400.000	Kr. 2.840.345	Kr. 1.357.000 Heraf primærkom: 1.085.600 Heraf amtskomm.: 271.400
	Kr. 1.680.000		Kr. 1.417.814 Heraf primærkom: 1.167.814 Heraf amtskomm.: 250.000	Endnu ikke bevilget fra primærkommune. Afsat på budget kr. 1.240.000 minus 50% refusion, kr. 620.000 Amtskomm. tilskud 1983 afslået 30/6-82 ekstra primærkomm. tilskud kr. 390.000		Kr. 1.700.000 Heraf primærkom: 1.360.000 Heraf amtskomm.: 340.000
	Kr. 719.000 + 840.000 = kr. 1.559.000		Kr. 1.144.277			
	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af ovenstående kommunale tilskud refunderes kommune og amt	50% af ovenstående tal refunderes kommunen	50% af kommunalt tilskud, dog max. til 200 lønmåneder refunderes kommunen	50% af ovenstående tal refunderes primær- og amtskommune
	144 Efterregulering kr. 63.000.	Ikke specificeret, månedsløn iflg. overenskomst kr. 10.500, tilskud pristalsreguleres, men ikke i forhold til lønstigninger, ansatte på 10 mdr.s kontrakter.	95 + 10 til faste udgifter	150	228	140
	50% refusion fra staten dækker iøvrigt ikke reelle lønmåneder					
	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja
nden	—	—	2-årig (1/1-80 — 1/1-82) Forhandling hvis bortfald eller reduktion af statsrefusion. Leje af ejendom fra 1/1-80 til én af parterne skriftligt opsiger med mindst 6 mdr.s varsel. Kontraktforhandling udskudt pga. kommunalvalg. Forhandler for en 4-årig periode.	1-årig Forlængelse skal være forhandlet og aftalt inden 31/12-81. Udkast 1/1-82 — 31/12-83 (tidligere aftale for 1982 bortfalder). Forlængelsesforhandlinger påbegyndes senest 1/10-83 og afsluttes senest 31/12-83	—	1-årig, forlængelse i forb. med Herning kommunes budgetlægning. (Se iøvrigt artiklen andetsteds i bladet).
de unge teatret e	Kommunalt ejede nyindviede lokaler med teatersal. Ombygning 1,3 mio. kr., 50% Aalborg, 50% kulturministeriet	Faste lokaler: kontor, prøvelokaler mm. på Nyk. F. Teater, men ingen fast scene	Fast scene	Fast scene og andre lokaler	Lejemål på fast scene og andre lokaler 10 år. Indvielse af nyindrettet teater 1981	Fast scene. Nødvendigt med lejede lokaler til rekvisitter og til prøver ved mere end 1 produktion samtidigt.
	Kr. 50.000 (drift og forbrugsafgifter)	Kr. 80.000 — øremærket af tilskud	Kr. 132.000 stiger til kr. 140.000 (pristalsreguleret) Leje af faste lokaler kr. 27.000 incl. varme	Husleje 81-82: Kr. 80.000 — Ungdommens Hus Husleje 82-83: Ingen huslejeaftale — kulturhus. Jo højere husleje, jo mere turné for at betale den, jo mindre brug af lokaler	Kr. 200.000	Gratis. Betaling af lys og varme. Kan ikke hentes ind over egenindtægt, giver underskud
	1978: A 17 (for) (splittet/2 undlod) B 1 (for) C 5 F 1 (for) K 01 (for) V 3 Z 2 L 1 (for) 1982: A 11 B 1 C 5 F 2 K 1 M 1 V 3 Z 1 L 6	1978: A 12 (for) B 1 (for) C 4 (for) F 1 (for) V 2 (for) Z 1 (imod) 1982: A 10 B 2 C 4 F 1 V 2 Z 1 1 (løsgænger) Politisk sammensætning i amtet: 1982: A 15 B 2 C 4 F 2 V 6 Z 2 Diskussion i amtet om tilskud til egnsteater (Masken), men ikke i kommunen. Masken er amtets eneste professionelt producerende teater.	1978: A 8 (for) B 1 (for) C 6 (for) F 1 (for) V 3 (for) Z 1 (imod) L 1 1982: A 9 B 1 C 6 F 1 V 3 Z 1 L 0 A har kulturudvalgs formandsposten. Forventet samme stemmefordeling som i 1978. Politisk sammensætning i amtsrådet 1982: A 10 B 2 C 4 F 1 Q 1 S 1 V 8 (amtsborgmester) Z 2	1978: A 10 (splittet) B 4 (splittet) C 5 F 1 (for) K 1 V 2 Y 1 Z 1 1982: A 11 (10 for, 1 imod) B 3 (2 for, 1 imod) C 6 F 2 (for) V 1 Y 1 Z 1 Politisk sammensætning i amtsrådet 1982: A 9 B 2 C 4 F 2 V 5 Z 1	(Se Filuren, Århus)	1978: A 7 (for) C 2 F 0 Q 1 V 8 (for — splittet) Z 3 1982: A 8 C 3 F 1 Q 1 V 6 Z 2 Borgerligt flertal, støtte i Venstre borgmester, der holder sammen på resten. Politisk sammensætning i amtsrådet 1982: A 6 B 1 C 3 Q 1 V 8 Z 2
gratis lens øler og ere køb.		For meget turné, for lidt egnsteater (26%). Økonomi. Ønsker: Flere ansatte. 3 spillere + deltidsadministrator er for lidt. Vil gerne have 5-6 spillere.	Godt: Etapevis ombygning af Møllen med kulturministerielt tilskud på foreløbig kr. 100.000 til materialer. Indgår som lokalt arbejdsløshedsprojekt af amtspuljen. Ovennævnte skoleteaterordning. Skidt: Kan ikke få spiritusbevilling.	Foreløbig ingen kontraktfornyelse for 1983. Gæld ca. kr. 500.000. Roskilde kommune vil ikke betale kr. 900.000 til Rimfaxe, men har afsat kr. 620.000 til egnsteater.	Indvending mod egnsteaterlovgivning § 16: Løn måneds maksimum 200 er for lavt.	Omtalte problemer med at betale lys og varme. Mulighed med omregning af husleje til lønmåneder, der er refusionsberettigede. Problemer med anerkendelse af overenskomst og tilhørende efterregulering af lønnen. Deraf følgende likviditetsproblemer.

Birkerød Egnsteater:

Egnsteatertanken i knibe

Teatergruppen Dueslaget blev startet i Ribe som børne- og opsøgende teater i 1972. Siden for den som andre børneteatre land og rige rundt og spillede sine forestillinger. I 1979 fik gruppen imidlertid tilbuddet om at blive egnsteater i Birkerød. Efter mange overvejelser slog den til, rykkede teltplæne op og flyttede til Birkerød. Men det har vist sig at være svært at være egnsteater, når byrådets flertal for bevilling til egnsteatret står og falder med en enkelt stemme:

Dueslaget fyldte d. 18. august 82 10 år. Fødselsdagen blev fejret i tavshed uden lys, flag og fest, fordi vi syntes, teatrets situation fremover ser så sort ud, at vi ikke rigtig havde lyst til at fejre jubilæren.

Dueslaget er født og opvokset i Ribe. Sammen med tre andre teatergrupper, Artibus, Narren og Teater i Kufferten, lykkedes det at få skabt børne- og opsøgende teater i landets sydligste provins. Men alle fire grupper havde trange kår. Ingen kommunal støtte, ringe statsstøtte og dårlige lokaleforhold. 1980 blev et skelsættende år. Artibus flyttede til København, Narren lukkede og Teater i Kufferten lever endnu.

Dueslaget blev i efteråret 1979 kontaktet af nogle Birkerød-politikere, som havde tanker og ideer om et egnsteater. Egnsteaterloven var i støbeskeen, Kultur-Niels levede og Dueslaget blev inviteret ud og se på en gammel herregård, Hestkøbgård, som kunne omskabes til et kulturcenter.

Kort efter fik Dueslaget officielt tilbud fra Birkerøds kommunalbestyrelse. Man havde længe i kommunen tumlet med planer om et egnsteater, og den nye lov gjorde det nu muligt at realisere dem. »Har I lyst til at blive egnsteater efter den nye lov i Birkerød?«

Skal vi være egnsteater?

Vi var overrumplet. At starte forfra et nyt sted, hvor folk havde bedt os om at komme. At få en fast spille-scene. Børneteater om dagen, voksent teater om aftenen. Og selvfølgelig udsigten til at kunne udvikle gruppen kunstnerisk i samspil med et nyt publikum under gode økonomiske kår. Gruppen var træt af at rejse så meget på turné. Træt af den flygtige kontakt med publikum. Alle i gruppen ønskede et kontinuerligt samarbejde med skoler, fritidshjem, alderdomshjem. Et samarbejde der ville kunne inspirere teatrets repertoire. Vi ville få tid og kræfter af ikke hele tiden at skulle turnere, og vi ville i højere grad få glæde af publikums ros, ris og ideer.

Gruppens medlemmer ville også for første gang i 10 år blive 11-måneders ansat til skuespillerforbundets minimumsgage.

Alligevel var der diskussion i gruppen. Flere var nødt til at sælge hus i Ribe, og flytte mænd og koner med andet arbejde med til Birkerød. Kunne man få bolig i Birkerød, som var til at betale?

Vi var da også nervøse for egnsteaterloven. Trods de smukke intentioner var den jo et udtryk for, hvordan stat og kommune spillede kastebold med samfundets ønske-

de/uønskede barn: Børne- og opsøgende teater.

Vi var utrygge ved den decentralisering vi stod overfor. Det politiske flertal — eller mangel på samme — kunne risikere at rive tæppet eller scenen væk under os, og vi kunne risikere at dø, uanset hvilken kunst vi stod for. Vi var også utrygge ved den betydning det eventuelt kunne få at have den tilskudsgivende myndigheds øjne rettet på os konstant. Hvordan ville den politiske modstand i byen ytre sig og påvirke os, og ville vi kunne fortsætte med at eksperimentere? Vi vovede det ene øje. Vi sagde ja.

D. 1. august 80 flyttede vi til Birkerød — og følte, vi havde svømmet tværs over Storebælt. Endelig var vi kommet op på land og lå og gispede! Vi var reddet.

Efteråret 80 brugte vi til at sætte to nye børneforestillinger op og forhandle egnsteaterkontrakt med Birkerød kommune. Det skulle være en 3-årig kontrakt med starttidspunkt 1. april 81.

Kontrakten vi nåede frem til, var vi fuldt tilfredse med. Vi blev sikret 140 lønmåneder om året — den første periode fra april til december dog lettere beskåret (84.000) — men alligevel! Vi var ikke bundet af et bestemt antal produktioner pr. sæson, ikke bundet af dramapædagogisk virksomhed, vi havde fri husleje, og de første virkelige problemer vi mødte, var frygten for, om kontrakten overhovedet blev stemt ind med flertal i byrådet. Det gik lige. 9 stemte for, 8 imod.

Hvad koster det?

Men tendensen var klar! De gamle får ikke ryddet fortov for sne om vinteren, for pengene bliver jo brugt til egnsteater. De ældre får ingen mad-ordning, fordi Og så er det et venstreorienteret teater oven i købet. Vejene får ingen ny belægning Altsammen klart Dueslagets skyld. Læserbrevene har været mange og meget forskellige i kritikken, men utrolig få har taget os i forsvar.

Vi havde troet — i al naivitet — at vi var ønskede. Vi havde glædet os til at skulle arbejde med og for befolkningen her, og i helt høje

stunder var vi sågar overbeviste om, at det var muligt at få folk fra København til at tage til Birkerød for at se teater!

Vi havde drømt om at lave et kulturhus ud af Hestkøbgård. Teater, musik, film, udstillinger. Alle mulige former for levende og åbent hus. Vi havde håbet at få en fast scene at spille på i Birkerød. Vi ønskede ikke udelukkende at spille på turné, men forestillede os to eller tre sideløbende produktioner, så der altid var teater i byen. *Vi var naive.*

Nedturen

Ved kommunevalget d. 17. november 81 stod det klart, at der ikke mere var flertal i byrådet for at bevare egnsteatret Dueslaget i Birkerød. *Der* startede nedturen vist for alvor. Planerne om den faste scene blev henlagt til 85 — og vores planer måtte af samme grund endnu engang brydes op og lægges om igen. Men erfaringerne blev mange — og indtægterne små.

For kommunens vedkommende er det altoverskyggende problem, at andre kommuner bare kan køre »frikøb« og købe forestillinger i hundredevis for de samme penge, som Birkerød kommune giver i tilskud til teatret. Birkerød kommune holder Dueslaget i live, så andre kommuner kan få teater til byen. I hårde tal ville Birkerød kommune kunne købe omkring 400 forestillinger à 4.000,- kr. incl. refusionen i 1983 for det tilskud de giver os. Og de får ikke en eneste forestilling at se for de penge, men skal købe, hvis de har lyst. I sæson 81/82 har Birkerød kommunes institutioner ikke købt en eneste forestilling af Dueslaget!

Egnsteaterlovens intentioner tror vi var ment gode og rigtige, men loven er lavet for hurtigt, og den er fuld af huller.

Kan det være anderledes?

Egnsteater — hver egn burde have et teater. Hver egn skal have et teater, ligesom hver egn (og kommune) har skoler, fritidshjem, børnehaver etc.

Egnsteaterkontrakterne bør ikke

Dueslagets forestilling »Hvor er min skytsengel«.

følge det skiftende politiske flertal i en kommune. Et nyt egnsteater skal have en kontrakt på 10 år, for at få mulighed for at slå rod og vise sin bæredygtighed. Alle kulturelle eksperimenter tager tid, og et egnsteater bør ikke være på valg ved hvert eneste kommunevalg.

Man kunne forestille sig, at egnsteatrets forestillinger skulle sælges til en større statsrefusion i hjemegnen. F.eks. 75% mod 50% i landets øvrige egne.

Løn og drift skal ikke være adskilt som i den nugældende lov, men skal kunne overføres efter behov. Teatret må have såvel kunstnerisk som økonomisk frihed over sine midler.

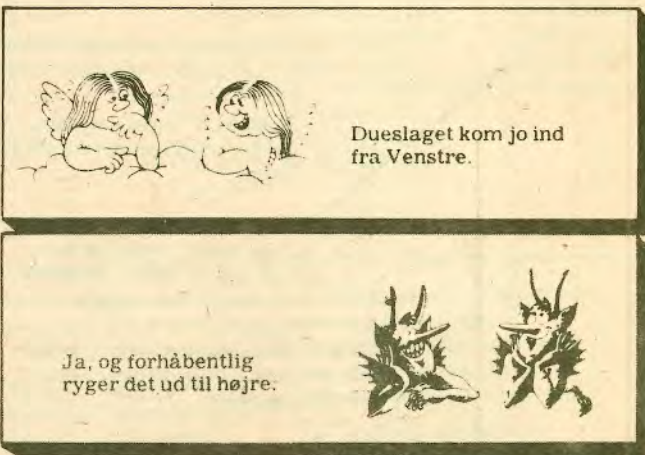
De fleste egnsteatre er turnerende idag. Rejser land og rige rundt for at indtjene til driften. Driftsudgifterne i Dueslaget er ca. 1/3 af det samlede tilskud. Det kan virke som småpenge, men det ville betyde fantastisk meget, hvis vores egenindtægt kunne nedsættes. Derved fik egnen et teater, der altid var hjemme på egnen, og til disposition til

lokale arrangementer med forestillinger, cabaret'er, gadeteater, oplæsning, revyer og meget mere.

Hvis egnsteatret Dueslaget skal overleve — og det skal det, set fra vores synspunkt — er det absolut nødvendigt at flere kommuner går sammen om den økonomiske byrde. Det vil give et større befolkningsgrundlag for teatret, og dermed også en langt større kreds af teaterinteresserede. Vi vil gerne holde fast ved den tanke, at det er os, der kommer til børnene, til alderdomshjemmet, til fritidsklubben, til biblioteket og til teaterforeningen og i gågaden, og det kan kun lade sig gøre, hvis den økonomiske byrde fordeles over flere, og ved at gøre det at have egnsteater uafhængigt af det skiftende politiske flertal.

Af Eva-Marie Møller og Anette Nissen, Dueslaget

Dueslaget foran Hestkøbgård.

Denne tegning dukkede op i en konservativ valgannonce under valgkampen ved kommunalvalget 1981.

Københavns egnsteater- ordning ER brudt sammen!

Inden en egensteater-ordning i Storkøbenhavn kom ordentligt op at stå, brød stilladset sammen. Da egnsteaterloven blev vedtaget, lå der 9 stationære teatre i Storkøbenhavn: Det lille Teater, Marionetteatret, Teaterbutikken og Jan Zangenbergs Teater i København. Comedievognen i Herlev, Hvidovre Teater i Hvidovre, Jytte Abildstrøms Teater i Frederiksberg kommune, Turnus i Albertslund og Ishøj Teater i Ishøj. Det var naturligt, at disse teatre blev forsøgt videreført som officielle egnsteatre med støtte fra så mange kommuner i Københavns amt som muligt — selv om det på mere end én måde var lidt anstrengt at bruge begrebet »egnsteater« i et storbyområde.

NUVEL, 13 af amtets kommuner — Ballerup var den markante undtagelse — var interesseret i at være med i en støtteordning, selv om der i de kommunale kroge mumledes om nytten og betydningen for en randkommune af at støtte et egnsteater i eksempelvis Københavns centrum.

Men efter mange, lange og seje forhandlinger mellem teatrene og politikerne og politikerne imellem satte man en midlertidig barakbygning op med det noget kunstige navn: »Fællesskabet vedr. egnsteatre i Storkøbenhavn«. FES'en blev barakkens lidt obskure forkortelse.

Og i lighed med RBOT-ordningen (amternes ordning til støtte af enkelte rejsende og opsøgende børneteatre — teaterlovens § 16 a), hvis opbygning FES'en mindede om, nedsatte man en bureaukratisk styrelse med mange repræsentanter for de deltagende kommuner og nogle få repræsentanter for de deltagende kommuner og nogle få repræsentanter fra teatrenes organisationer, formand, næstformand, sekretær, sekretariat, møde- og rejse-diæter osv., osv. Det bureaukratiske apparat slipper man åbenbart ikke for, lige så snart det hedder decentralisering.

Meningen med FES'en

Det var meningen med FES'en, at den skulle være det administrative apparat, der kanaliserede kommunernes og statens penge (50% fra hver, alt efter § 16) ned i samme kasse, hvorfra de fordeltes til de 9 teatres kasser efter de samme snævre principper, som gælder for landets øvrige egnsteatre. Hvilket vil sige, at der snarere var for få penge end for mange, ikke mindst fordi de 9 teatre har en hovedaktivitet i stationære børneteaterforestillinger til 15 kr. pr. billet — altså ikke den indtægt i millionklassen, som visse politikere vistnok havde forestillet sig.

Det gjorde det heller ikke bedre for de 9 teatres økonomi, at der pludselig meldte sig et nyt teater, der krævede at være med i FES'en: Inga Juuls Børneteater, der aldrig har fået teaterrådets blå stempel og følgelig heller aldrig tilskud fra staten, indrettede for hidtil skjulte midler sin egen teaterbygning og kaldte sig nu »Parkteatret«. På en eller anden måde lykkedes det for Inga Juul at gøre sig gode venner med indflydelsesrige personer på Københavns Rådhus, således at hendes teater kunne få og fik en ret betragtelig del af FES'ens midler —

oven i købet uden at aflevere, endsi-ge få godkendt sine sæsonregnskaber.

Sammenbruddets konsekvenser

Men det var FES'ens indbyggede svagheder, der fik den til at bryde sammen.

Sammenbruddet skete på et møde i FES'en den 22. september, hvor kommunerne Tårnby, Lyngby, Gentofte, Gladsaxe, Rødovre og Glostrup meldte sig ud pr. 31/12 82.

Spørgsmålet om nytten af at give de mange penge ud var den generelle begrundelse for de 6 kommuners udtræden.

Så nu står de 9 teatre dér: *Lever vi, eller er vi allerede døde?*

BTA kander lidt af svaret — resten må tiden afsløre:

Københavns kommune vil fremover (dvs. i 83) støtte: Det lille Teater, Marionetteatret, Teaterbutikken og Jan Zangenbergs Teater. Det vides ikke med hvor meget. Derudover vil kommunen støtte Parkteatret.

Herlev vil støtte Comedievognen, men med et noget lavere beløb end hidtil.

Hvidovre vil støtte Hvidovre

Teater med samme beløb som hidtil.

Frederiksberg vil sandsynligvis støtte Jytte Abildstrøms Teater, men på et noget lavere niveau end før.

Men Turnus og Ishøj Teater er uden støtte efter 1. januar 83, idet Albertslund og Ishøj kommuner ikke på egen hånd magter at give den fornødne støtte.

JN

Missiler og millioner

Af Klaus Rifbjerg,
forfatter

MISSILER trækker spor efter sig i almindelig og overført betydning — også det der faldt ned i Lumsås affyret af 'Peder Skram'. Jeg læste Politikens historie og følte den tilfældige fejltagelses morbide slagskygge falde dramatisk over morgenbordet. Sådan ender verden, ikke med en klynken, men med et brag.

Tanken om hvad denne historie i den kommende tid vil fremkalde af overvejelser i landets regering, lagde et ekstra lag gåsehud over kroppen, og da jeg så — det var nævnt sådan en passant — at missilet koster 8 millioner kroner, var det umuligt ikke at udstøde en slags latter, der — hvis andre havde hørt den — måske ville have fremkaldt

en indlæggelses-seddel til nærmeste statshospital.

TIDEN rider hurtigt, alligevel er det vel ikke helt glemt, at fhv. kulturminister Lise Østergaard forleden bad Knud Heinesen om en ekstrabevilling til Statens Kunstfond og fik nej. Knæfaldet handlede om to millioner kroner, og konsekvensen af afslaget bliver den endelige udhuling af en af de institutioner, der er med til at give det danske samfund et menneskeligt ansigt.

Jeg kan sagtens forestille mig, at besætningen på 'Peder Skram' har været ved at tisse i bukserne af rædsel, da det gik op for dem, hvad der var ved at ske, og nervositeten er sympatisk, selvom den fedt havde hjulpet, hvis et halvt hundrede eller to hundrede eller bare et menneske var blevet dræbt eller lemlæstet som konsekvens af uheldet.

Til gengæld er det næsten ikke til at overse, med hvilken ro de ansvarshavende i landet vil skubbe hændelsen til side, når der nu skal anskaffes et andet missil og skaffes rimelige argumenter for at finde de 8 millioner i statskassen. Det drejer sig om landets sikkerhed! Det drejer sig om vort beredskab mod fjenden! Vi ved godt, hvem det er, for Erhard Jacobsen sagde det højt og tydeligt i Kanal 22 forleden: 'D.D.R. og Sovjetunionen er fjenden!' Og i øvrigt kan man ikke tage hensyn til hændelige uheld. De er hændelige og må ikke forplumre — på en sentimental og tilfældig måde — det overordnede mål. Vi skal have styr på missilerne, også selv om de åbenbart er ustyrlige.

JEG ANER IKKE, hvor mange missiler af denne og andre mærker søværnet er i besiddelse af. Men hvis der bare er

to, drejer det sig altså om en investering på 16 mio. kr. og hvis der er tre 24 mio., og så kan man blive ved.

Det er et interessant billede at have inden i hovedet: Den stiltfærdige Lise beder ydmygt om et par millioner, som skal afværge den fuldkomne proletarisering af en stand, der sejt og overbevist arbejder på den direkte modsatte kurs af alle bomber, granater og missiler. Og får nej. Mens i næsten samme øjeblik en fummelfingret gast sender for 8 millioner højeksplosivt isenkram i den gale retning og jævner et sommerhusområde med jorden.

SCHLÜTER og hans kommende forsvarsministers ansigter toner uvilkårligt frem på den indre fjernsynsskærm. Deres miner er alvorlige. De beklager af al magt det indtrufne. Der vil blive udbetalt erstatninger. Ikke en kla-

ge skal forblive ubehandlet. Glas vil blive sat i alle vinduer. Penge vil blive bevilget til flere raketter. Søværnets ære må ikke gås for nær. Men pengene skal jo skaffes et eller andet sted fra. Stemmerne dæmpes. Hvad med Statens Kunstfond? Kan man ikke lige så godt eliminere lortet med det samme? Stille og roligt. Alle kunstnerne støtter jo fjenden. Er det ikke sådan?

OG MENS vi er ved det. Hvad med Kulturministeriet? Kan det ikke også ryge? Måske kan Assistenshuset i virkeligheden rulles sammen og fyres af ud over Kattegat, og hvis der ingen fejltagelser sker, vil man blot høre et plask, og så er det forbi. Ikke en lyd, måske kun en svag stønnen fra den gruppe mennesker, der kalder sig kunstnere, og som med sikkerhed ved, at de fra nu af går endnu barskere tider i møde.

Egnsteaterøkonomi: Kritik af en model

Ud fra udviklingstendenser i teaterøkonomien påviser Jørn Langsted, der er lektor ved Institut for Dramaturgi i Århus, at støtteordningen for egnsteatre er dømt til at kollidere med den faktiske økonomiske virkelighed.

Af Jørn Langsted

DA man lavede ændringerne af § 16 i teaterloven, knyttede man tilskudssystemet sammen med teatrenes lønudgifter. Ideen var at lave en støtteordning, der var forholdsvis enkel at administrere. Og ordningen byggede så på, at de fleste teatre gennem deres spilleindtægter så ud til at kunne dække alle omkostninger ud over lønningerne. Derfor faldt det naturligt at knytte tilskuddet fra det offentlige til lønudgifterne.

Men var det nu klogt?

Kan man f.eks. uden videre forestille sig, at disse teatre over en længere årrække vil kunne dække alle andre omkostninger end lønudgifterne gennem spilleindtægter? Havde man undersøgt udviklingstendenserne, inden man konstruerede støtteordningen? Det er disse problemer, jeg i det følgende vil belyse ud fra nogle teaterøkonomiske overvejelser. Støttesystemets øvrige problematiske sider vil blive udeladt her.

Teatres tilskudsbehov

Ser man helt overordnet på, hvordan teatrets økonomiske stilling har udviklet sig i det her århundrede, så er den generelle tendens, at egenindtægterne i mindre og mindre grad er i stand til at dække udgifterne til teaterproduktionen. Dvs. tilskudsbehovet øges, efterhånden som tiden går. På figur 1 har jeg skildret dette forløb fra ca. 1900 til 1975.

Naturligvis vil kurven ikke forløbe så pænt og glat som fig. 1 viser for det enkelte teater, og der vil nok også kunne findes teatre, hvor denne kurve ikke gælder. Men tendensen er som vist. Egenindtægterne udgør en stadig mindre del af de samlede omkostninger. Tilskudsbehovet (= det over kurven placerede) bliver stadig større — også i procent af teatrets samlede omkostninger.

Teatres lønudgifter

Den amerikanske Ford Foundation

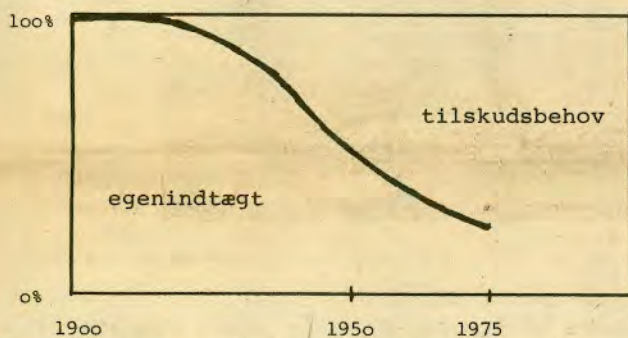

Fig. 1: Udviklingen i teatres egenindtægt som procent af den samlede omsætning. Perioden 1900-1975.

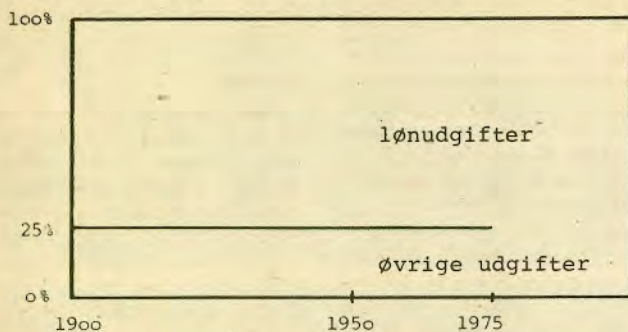

Fig. 2: Forholdet mellem lønudgifter og øvrige udgifter ved teaterproduktion som procent af den samlede omsætning. Perioden 1900-1975.

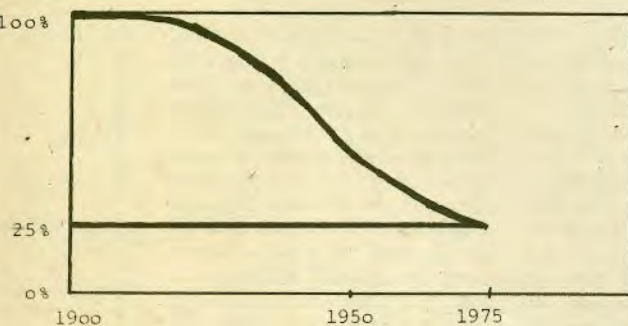

Fig. 3: Kombination af fig. 1 og fig. 2.

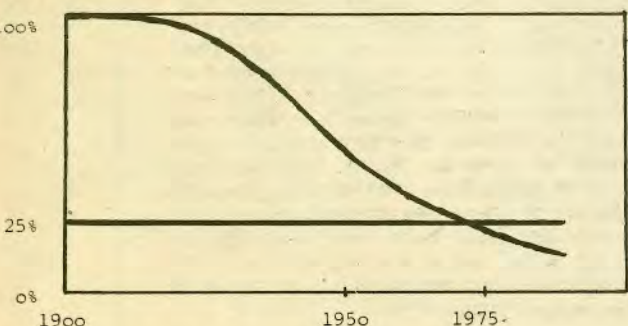

Fig. 4: Fig. 3 fortsat ud i fremtiden.

har i nogle undersøgelser over optrædende kunst bl.a. undersøgt ikke-kommercielle teatre i USA og har fundet frem til nogle forbløffende sammenhænge og konstante træk i teatres økonomi. For teatre over en vis årlig omsætning, dvs. med professionel stab, gælder f.eks. at forholdet mellem lønudgifter og andre omkostninger viser sig at være konstant gennem en længere årrække. Det hænger selvfølgelig sammen med, at teatret er en arbejdskraftintensiv virksomhed.

I en artikel i Børneteatersammenslutningens jubilæumsskrift kikkede jeg bl.a. på Bandens regnskaber gennem 10 år. Og det viste sig, at uanset hvor mange ansatte Banden havde fra starten til sæson 1977/78, så udgjorde lønomkostningerne lige godt 75% af den samlede omsætning. Selvom der således kun er lavet en stikprøveundersøgelse på dansk materiale, er der alligevel grund til at formode, at det forhold sig sådan, at for teatergrupper med professionel, overenskomstlønnet arbejdskraft gælder, at lønudgifterne udgør en konstant del af teatrets samlede omkostninger.

Jeg har illustreret det på figur 2. Lønudgifterne er sat til 75% af de samlede omkostninger.

Kombination

Disse to adskilte figurer er der i og for sig ikke noget kontroversielt i. Men måske er der noget nyt i at se dem. Imidlertid kunne man jo tænke sig at kombinere de to figurer. Kurven over egenindtægter (fig. 1), der jo er for nedadgående, vil så på et eller andet tidspunkt ramme kurven (= linien) for forholdet mellem lønudgifter og andre udgifter. Lad os antage, at det sker i årene omkring 1975 (se fig. 3).

Det punkt, hvor de to kurver mødes, kan man konstatere i den empiriske virkelighed. Man kan skynde sig at sige haps til det. Og hvis man skal konstruere en støtteordning, kan man tage udgangspunkt i de år, hvor de to kurver ligger tæt ved hinanden, og sige: »Teatrene kan selv gennem egenindtægter dække alle omkostninger på nær lønudgifter. Vi knytter så et offentligt støttesystem til lønudgifterne. Det må da være rimeligt — og let at administrere!«

Og sådan har man faktisk sagt. Sådan har man faktisk indrettet det danske støttesystem for bl.a. egnsteatre.

Skal denne tankegang imidlertid fungere over en årrække, så forudsætter det, at de to kurver fremover får et fællesforløb, at de altså falder sammen.

Men vil de gøre det?

Hvordan vil det gå?

Det er usandsynligt, at kurven over egenindtægter pludselig skulle blive lineær. Og det er også usandsynligt, at kurven over forholdet mellem lønudgifter og øvrige udgifter pludselig skulle holde op med at være lineær. Man kan ikke sådan uden videre pr. beslutning ændre på disse kurvers forløb, hvis man vil producere teater.

Skal man vove et øje og spå på grundlag af de tendenser, der for øjeblikket kan aflæses af teaterøkonomien, så vil fortsættelsen af figur 3 komme til at se ud som på figur 4.

Hvad betyder nu det?

Ja, det betyder følgende: Når den offentlige støtte — som for egnsteatrene — er knyttet til lønudgifterne (= den vandrette streg), så vil der blive en større og større forskel mellem

Den lette Ende med forestillingen »Pas på bosserne«.

lem tilskudsbehovet og tilskudsgrundlaget. Dvs. man må i højere og højere grad overføre lønmidler til driftsmidler eller på anden måde sikre sig at dække differencen.

Min pointe er så den, at som fig. 4 viser, vil det faktisk komme til at gå de danske egnsteatre under den nuværende støtteordning. Støtteordningens udformning har placeret disse teatre i et moralsk. Og det har den gjort, fordi den har taget udgangspunkt i et øjebliksbillede og ophøjet det til regel i stedet for at tage udgangspunkt i langsigtede teaterøkonomiske tendenser.

Der er strikte økonomiske grunde til, at det også bliver nødvendigt, at den kommende teaterlovsrevision ændrer på § 16-teatrenes lovgivningsmæssige forhold.

Og så bliver det hele ikke bedre af, at også det svenske støttesystem søger at knytte den offentlige teaterstøtte til lønudgifterne (se: Statens Kulturråd: *Nytt statsbidrag till fria teater, dans- och musikgrupper*, Stockholm 1979).

I nogle år kan det måske godt lade sig gøre at få de to kurver til at følges ved at spille som død og helvede. Men det er en indsats, der ud fra tendenserne i teaterøkonomien er dømt til at mislykkes.

Hvad kan der gøres?

Hvordan kunne man forestille sig et støttesystem udformet, der tog hensyn til de langsigtede udviklingstendenser i teaterøkonomien? Jo.

Man véd, at lønudgifterne udgør ca. 75-80% af teatrets udgifter.

Dvs. hvis støttemyndighederne sætter et antal lønmåneder for et teater, så skal de dertil lægge ca. 1/4

af det til lønmånederne svarende pengebeløb for at nå frem til teatrets samlede omsætning. Dette tal pris- og lønreguleres, dvs. inflationssikres.

For det enkelte teater fastsætter man en antaget egenindtægt, som i udgangssituationen er mindre end 25% af teatrets samlede omsætning. Og man indbygger i støttesystemet, at denne egenindtægt vil udgøre en stadig mindre procentdel af den fremregnede samlede omsætning for teatret.

Og støtten må derefter omfatte forskellen mellem teatrets samlede omsætning — udregnet på ovennævnte måde — og teatrets egenindtægt — udregnet som vist.

Kun med en beregningsmodel af denne type kan man tage hensyn til de reelle udviklinger i teaterøkonomien. Og kun på denne måde kan man undgå at havne i blindgyder under støttesystemets såkaldte objektive normeringer.

Og så kunne det måske også være en god idé, hvis støtteudformerne fik iværksat dybtgående undersøgelser over udviklinger i teatrenes økonomi for at undgå at lade sig rive med af forholdsvis tilfældige sammenhænge mellem aktuelle tal.

Litteratur:

Ford Foundation: *The Finances of the Performing Arts*, New York 1974.

Jørn Langsted: *Teaterlovgivning* bd. 1-3, Forlaget Drama, Gråsten 1981-82.

Jørn Langsted: »Børneteater/teaterpolitik/teaterøkonomi/1969-79«, i: Marianne Christensen og Anne Josephsen (red.): *Børneteatersammenslutningen 1969-79 — Et jubilæumsskrift*, København 1979, s. 14-23.

Teatergruppen Månegogl's forestilling »Skidt pytt«.

Aviserne skrev ...

I mange af landets aviser har der i det sidste halve år været artikler og diskussioner om egnsteatrene — som sjældent før. Nedenfor bringer vi klip fra nogle af de mest karakteristiske og/eller oplysende artikler:

I Aarhuus Stiftstidende finder man d. 12. marts 1982 nedenstående notits under overskriften »5 mill. til de tre egnsteatre«.

De tre egnsteatre i Århus, Svalegangen, Filuren og Gruppe 38, fik af byrådet i går bevilget knap 5 millioner kroner i tilskud til denne sæson.

Pengene fordeler sig med 2.840.345 kr. til Svalegangen, 1.384.137 kr. til Filuren og 694.060 kr. til Gruppe 38.

Kun Fremskridtspartiets Palle Krog kunne ikke gå ind for tilskuddene, som efter hans mening var for store. Det må være meningen, at teatrenes drift hviler så nogenlunde sig selv, mente han.

Her blev han imødegået af blandt andre Lise Rahm,

SF og Lillian Lykke Jensen, VS, der ovenikøbet mente at børneteateret Filuren burde hjælpes endnu mere efter at Århus Teater har meddelt, at man ikke ser sig i stand til at lave børneforestillinger. B.B.

»Det haster med en ny teaterlov« fastslår Litten Hansen i Politikens kronik d. 11. sept. 1982. Citatet er fra kronikkens slutning.

KULTUR koster noget, i vores samfund mange penge. Men samtidig ved alle, at kunst ikke er noget forretningsforetagende. Begrundelsen for at bevare og støtte dansk kultur er ikke økonomisk. Kultur og kunst er lige så vigtig for et samfunds overlevelse som de almindelige forbrugsgoder. Men dansk kunst er i fare. Det er et spørgsmål om tid, hvor længe vi har dansk litteratur, hvor længe vi har forfattere som

professionel stillingsbetegnelse.

Det samme gælder for danske billedkunstnere, selv for de allermost kvalificerede.

Teater er ordkunst og billedudtryk. Det indfanger et lands, en befolknings, en ægns særpræg. Det fastholder, fremhæver og påvirker. Er en del af en proces, en levende udvikling.

Det skal de bevilgende myndigheder vide, hvis de vælger at nedlægge teatre for at spare

nogle (måske endda symbolske) kroner. Nogle kroner, som kan blive meget dyre, hvis det danske kunst- og kulturliv som sådan forsvinder bid efter bid og åndslivet overlades til kassetter, satellitter, video, reklamer og andre mekanismer fra fjerne steder.

Kultur er ikke passiv underholdning.

Demokrati og lænestole er farlige forbindelser.

LITTEN HANSEN

I en kommentar i Politiken d. 3. oktober 1982 skriver Ingerlise Koefoed under overskriften »Kører de små teatre i sæk« bl.a.:

Jeg tror, at teatrene er interesseret i at gøre deres publikum den glæde at kunne spille og ikke tænke så meget på, om kommunalbestyrelserne støtter dem med glæde eller af pligt, når bare de støtter dem, så er det klart, at der ikke er nogen i mit parti, som vil gå imod det gode ved decentraliseringsideerne. Men den reelle decentralisering skulle vel være for befolkningens skyld? Den skulle vel indebære, at landets børn og voksne skulle være sikret teater der, hvor de bor, uanset den enkelte kommunalbestyrelses velvilje eller modvilje? Børns og voksnes behov for oplevelse, fornyelse, medleven og inspiration er vel de samme på Sjælland og i Jylland? Men de tilbud, de får, er vidt forskellige, decentraliseringen giver sig udtryk gennem uligestilling og ulige muligheder. Dette fremgår bl. a. med al tydelighed af den kultursociologiske rapport 'Kulturens børn', som Kulturministeriets arbejdsgruppe om børn og kultur udsendte for et par år siden. Den viser, at der er en meget stor kulturel forskelsbehandling af de danske børn, og at de børn, som i forvejen socialt og boligmæssigt har det dårligst, og hvis forældre har den dårligste sociale og uddannelsesmæssige baggrund, på dette som på andre områder får de dårligste til-

bud og muligheder. Kan man i decentraliseringens misbrugte navn fortsat acceptere disse ting?

KULTURENS BØRN viser også, at børnene benytter tilbudene meget ivrigt, hvor de findes. Alle børn kender de kommercielle tilbud, der er mest opreklameret: Abba, Smølfene og Anders And. Alle børn kender og benytter også det ikke-kommercielle kulturtilbud, der er mest bevidst planlagt: børnebiblioteket. Hvorfor? Fordi der indtil nu har eksisteret en biblioteksløvgivning, der har opfattet kravet om decentralisering som en realitet: der står i loven, at alle kommuner skal drive et folkebibliotek, at der ved hver biblioteksafdeling skal være en afdeling for børn, og man taler ikke i denne lov om 'borgerne' eller 'benyttelserne' men om 'voksne og børn', hvilket i sig selv har haft en stor pædagogisk og praktisk betydning. At loven så har været fulgt op af et sæt vejledende normer og retningslinjer tilføjes blot som en uddybning.

DET ER ISÆR fra de små teatre, fornyelsen i teaterlivet er kommet i de senere år, og disse små teatre for børn og voksne er man p.t. ved at køre i sæk trods alle gode ord fra både denne og den forrige kul-

turminister. Man må så håbe, at det lovrevisionsudvalg, der arbejder med teaterloven og ifølge kulturministeren lige nu behandler egnsteatersituationen som en hasiesag, vil kunne overbevise ministeren om, at en indsats, der går langt ud over velmenende ord, er pinende nødvendig.

»Nu skal Holbæk i gang med sit egnsteater« bebuder Holbæk Amts Venstreblad i en rubrik d. 29. sept. 1982.

Holbæk kommune har i år afsat 130.000 kr. til egnsteater og næste år 700.000 kr. Man har dog forudsat, at halvdelen af pengene vil blive refunderet af staten, sådan som loven om egnsteater lægger op til. Kommunens reelle udgifter vil derfor kun blive 65.000 kr. i år og 350.000 kr. næste år.

— Vi må dog nok se i øjnene, at vi ikke kommer i gang med en produktion i år og derfor ikke kan få refunderet noget, siger Stig Nielsen. Derfor må vi holde os

på de 65.000 kr. Men fra næste år skulle der gerne en teaterproduktion i gang, så egnsteatret dels kan tjene nogle penge hjem selv, dels kan få refusionen fra staten.

For at leve op til lovens krav om refusion kræves det, at halvdelen af teatrets produktioner bliver forestillinger for børn.

Betænkelighed

Fra medlemmer af Holbæk byråd har der været udtrykt betænkelighed over de økonomiske konsekvenser ved at

starte et egnsteater i Holbæk. Vil man kunne holde udgifterne inden for de beløb, der er nedfældet i budgettet? lyder spørgsmålet.

Ja, har kulturudvalget svaret. Udvalget er — som det udtrykkes i dagsordenen til byrådets møde i aften — »indstillet på at begrænse kommunens samlede økonomiske engagement ved igangsætning af egnsteateraktiviteter til de på budgetterne afsatte nettobeløb — herunder såvel egentlige produktionsudgifter som lokaleudgifter m. v.«.

»Kommet for at blive« er overskriften for en kommentar d. 29. sept. 1982 i Politiken. Kommentator er kulturminister Mimi Stilling Jakobsen, der bl.a. skriver:

JEG VIL gerne tilføje, at vi i ministeriet er opmærksomme på, at enkelte af egnsteatrene befinder sig i en alvorlig situation, og at egnsteatrenes hjemkommuner har problemer, som ønskes drøftet.

jeg er orienteret om, at disse spørgsmål allerede er taget op i lovrevisionsudvalget som hastesag.

Til trods for disse problemer er det generelle billede, der tegner sig, at mange af

kommunerne trods alt fortsat er positive over for egnsteatertanken og er indstillet på at arbejde videre med problemerne og få dem løst.

Benny Schumann
Cirkus

I Jydske Tidende d. 12. oktober finder man nedenstående læserbrev »Nedlæg Møllen, spar i skat«. Dagen efter svarer Møllen selv og Asger Sorgenfri fra Haderslev byråd.

Erik Mikkelsen mener, at byrådets behandling af Møllens ansøgning om alkoholbevilling var en komedieforestilling. Det vil jeg give ham ret i. Det var en værre gang rod at overvære. Gjesing (S) beklagede, at man skulle bruge så meget af byrådets tid på så beskeden en sag. Rigmor Bohsen (V) havde principielt intet imod lejlighedsvis bevillinger, men var bange for konsekvenserne, idet hun mente, at andre så måske også ville stå på spring for at få en bevilling, hvilket hun sikkert har ret i.

Men da hun senere hørte tallet 12 som et fast antal bevillinger, ændrede hun sin holdning til fordel for Møllen, for som hendes partifælle Mattson sagde: »Fordi vi siger ja til en, behøver vi jo ikke at sige ja til andre.«

Så vil jeg gerne sige min mening om den sag. Hvis der, som Erik Mikkelsen skriver, i Møllen spilles teater om alkoholmisbrug, var det så ikke en god ide at nøjes med at drikke lyst øl og vand. Det kan man da godt tale lige så hyggeligt over, som

hvis der var vin eller øl i glassene.

Men tag og lyt til et godt råd, så er vi færdige med de problemer. Nedlæg Møllen snarest muligt, så kan vi nøjes med en skatteprocent på 18,5 i stedet for 19,3.

Aase Gøtttsche,
sekretær for
Fremskridtspartiet,
Bygvænget 7,
Haderslev.

Uvederhæftige tal-jonglører

Aase Gøtttsche, der er sekretær for Fremskridtspartiet, bringer i et læserbrev i Jydske d. 12. oktober, følgende interessante påstand »Nedlæg Møllen snarest muligt, så kan vi nøjes med en skatteprocent på 18,5 i stedet for 19,3«.

Ved henvendelse til Haderslev Kommune, har vi fået oplyst, at en besparelse i denne størrelsesorden, svarer til et beløb på 10,4 millioner kroner.

Viser nu to muligheder: 1) Enten er vi indstillede til et støttebeløb på 10,4 millioner i 1983, og det ville jo være glædeligt, omend det kommer helt bag på os.

2) Eller også er dette endnu et eksempel på Fremskridtspartiets totalt uvederhæftige taljongleringer og regnestykker. Med venlig hilsen Cve Kirketerp for teatergruppen Møllen

PS: Den korrekte nettoudgift for Haderslev Kommune er, som det i øvrigt fremgik af samme nummer af Jydske, på ca. 340.000 kr. i 1982. Hvis man skal fortsætte de mere realistiske regnestykker, skal vi da også gøre opmærksom på, at vi i 1981 i alt betalte kr. 260.000 i A-skat for de ansatte i Møllen.

Er prisen 10,4 millioner

Til Aase Gøtttsche: Hvis det er lokaldebatten påstå, at man sparer 10,4 millioner ved at nedlægge Møllen, så er man temmelig langt ude.

Asger Sorgenfri, byrådsmedlem for Det radikale Venstre, Hiort Lorenzensvej, Haderslev.

»Jens Kofoed og heksene«

– et bornholmsk egnsteaterspil

Den bornholmske teatergruppe Ø-Gruppen har i år for tredje gang lavet et stort egnsspil, der blev opført i Hammershus ruinen 20 gange i løbet af august, og tilskuerantallet rundede de 5.000. Artiklen er Ø-Gruppens beskrivelse af projektet.

Jens Kofoed og heksene bygger på historiske optegnelser fra såvel slægtsarkivet som kirkebøgerne i Rønne. Vi befinder os i år 1648. Chr. IV ligger for døden. Trediveårskrigen er slut. Nye tanker og re-

former om øget samhandel landene imellem har vundet indpas i Europa.

Jens Kofoed, der på dette tidspunkt er 23 år, er netop vendt hjem fra en længere studietur i Europa. Han overtager nu Almegården og købmandsgården i Storegade. Hans mor ligger for døden, og hans far, som blev landsforvist, er død i Lübeck.

Jens Kofoed bliver nu indblandet i den første og eneste hekseproces på Bornholm. Året efter sin ankomst til øen, angiver han sin tidligere amme, Ane Boel, som heks, og hun brændes på bålet i Rønne den

6. juni 1652 for trolddom sammen med en 80-årig kvinde, Karen Kristoffers. Under samme proces bliver fire andre kvinder anklaget, hvoraf én senere bliver frikendt, én brændt levende på bålet og én drukner sig inden den endelige dom.

Disse historiske kendsgerninger er baggrund for vores historie. Stykket handler således om Jens Kofoed og hans samtid. Desuden fortæller det en mere vigtig historie om de mekanismer, der ligger til grund for, at de 5 kvinder bliver uskyldigt dømt. Det spil af tilfældigheder, der dengang satte retssystemet igang, er de samme i dag.

Når retssystemet kører, kan det ikke standses. Det har vi vedtaget ved lov, at det ikke kan. Dengang som nu. Og det er os mennesker, der har vedtaget, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Hvem er på den rigtige side, og hvem er på den forkerte. Hvis man tillader at mennesket bestemmer over livet, går det galt. Det gjorde det dengang under hekseprocesserne, det gør det i dag.

Under stykket inddrages publikum i afgørelsen om kvindernes skyld eller uskyld. »Tør I sige, hvad der er ret, hvad der er uret? Ved I, hvad I gør? I rettroende?«

»Kvindernes død er mændenes afmagt.« Dengang hang det — som nu — sammen med, at mændene traditionelt indtog de ledende stillinger, var de kloge. Mændene havde i virkeligheden ikke noget valg. De var fanget af systemet. Når tingene først er sat igang, er der ikke noget at raffe om, så kører spillet — også i dag.

Jens Kofoed angrer for det, han har gjort, og argumenterer for, at han tog fejl. Det nytter ikke. Han er afmægtig, må konstatere det og lære af det.

Stykket sætter således spørgsmålstegn ved de afgørelser, der i dag bliver truffet over for vores dages hekse eller afvigere. Hvem er skyldig? Hvem har ret?

Kroner eller mangel på samme

Da beslutningen om at lave det 3. Hammershusspil var taget, indsendte vi en ansøgning til kulturministeriet og til Bornholms Amt.

Budgettet nærmede sig den halve million og var efter vor mening det, det koster at gennemføre et sådant projekt. Lønningerne var overenskomstmæssige, og samtlige poster holdt på et rimeligt niveau.

I 1978 søgte vi Bornholms Amt om et tilskud på 10.000 kr., hvilket vi ikke fik, men modtog 5.000 kr. i underskudsdekning.

I 1979 søgte vi om 40.000 kr. i tilskud til vores forestilling, men fik en garantisum på 34.000 kr., som alle blev anvendt.

I år lød vores ansøgning til amtet på 70.000 kr. og til kulturministeriet på 208.000 kr.

Bornholms Amt var positivt indstillet og er meget interesseret i, at der fortsat er en tradition og et egnsteaterspil på Hammershus. Det har en bred folkelig opbakning på øen, og det trækker også en del turister til, altså en PR for Bornholm.

Kravene er blevet større år for år og dermed også omkostningerne. Bornholms Amt havde erkendt dette og gav deres tilsagn på de 70.000 kr.

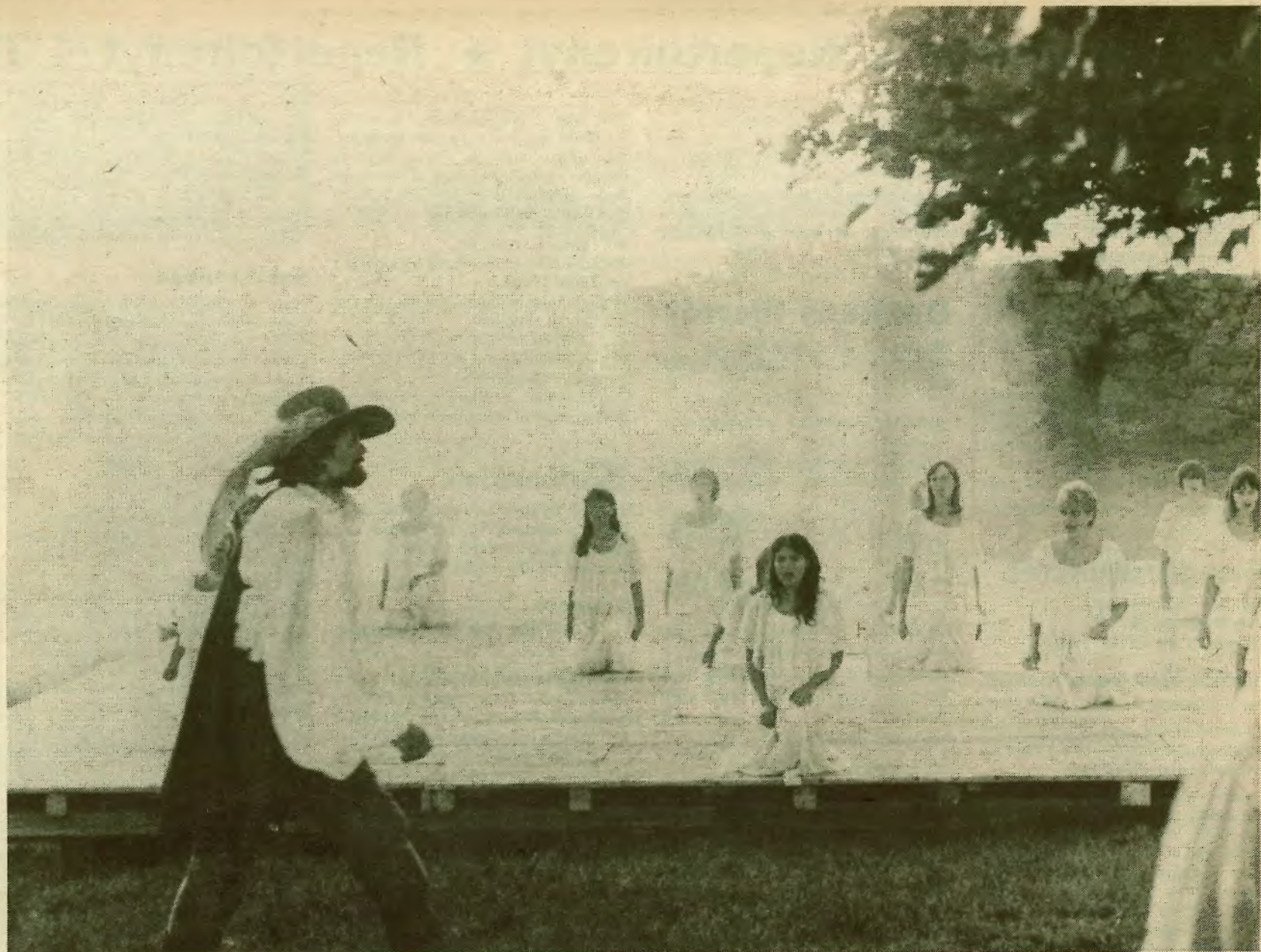
Derimod kneb det gevaldigt i teaterrådet (det gamle). Vi fik afslag, og fik det indtryk, at vi bestemt ikke var noget at investere i og at projektet blev behandlet som et rent amatørteaterprojekt. Dette ankede vi selvfølgelig over og tog kontakt med teaterrådet og forsøgte at forklare modellen for projektet. Vi tilod at sammenligne modellen med Baggårdteatrets *Liv i fattiggården*, der også havde både professionelle og amatører med og samme instruktør. Svaret til os var, at »sådan et småbørnsteater ikke kunne sammenligne sig med Baggårdteatret«.

Altså skulle det hele balancere ved hjælp af de 70.000 kr. fra Bornholms Amt samt en entréindtægt på 201.000 kr., ialt 271.000 kr.

Halvvejs henne i prøverne kunne vi godt se, at budgettet ikke kunne holde trods alle bestræbelser. Vi indsendte derfor en fornyet ansøgning til teaterrådet, der i mellemtiden havde skiftet formand, med en ny begrundelse. Det ansøgte beløb var igen 70.000 kr.

Samtidig skete der nogle holdningsmæssige forviklinger mellem de hyrede komponister på den ene side og instruktør og Ø-Gruppen på den anden. Dette medførte, at nye komponister kom til og med dem 3 professionelle musikere. Dette fik selvfølgelig udgifterne til at vokse. — Men det at lave lys på Hammershus er heller ingen lille sag. Generator skal lejes, kabler trækkes osv. Trods alle sparebestræbelser på alle områder, blev resultatet, at udgifterne efterhånden lignede det oprindeligt budgetterede. Derfor er der i skrivende stund blevet et underskud på ca. 150.000 kr. De budgetterede indtægter holdt.

Det skal lige nævnes, at vi telefonisk har fået oplyst fra kulturministeriet, at teaterrådet har indstillet os til en sum svarende til de 70.000 kr. som amtet gav, men at disse penge ikke findes. Man vil dog forsøge at finde et lille beløb til os. Men dette er for os kun en dråbe i havet. Hvordan vi skal klare under-

skuddet, ved vi ikke. Vores børnsteater kan i hvert fald ikke klare et sådant underskud.

Den økonomiske erfaring for vores egnsteaterspil er at trods den lokale opbakning målt i kroner, kan der ikke gennemføres et spil med den struktur og kvalitet, som vi alle er interesserede i, uden støtte fra kulturministeriet også.

Det skal for god ordens skyld nævnes, at de 70.000 kr. Bornholms amt har givet, svarer pr. indbygger til, hvad Rimfaxe får fra Roskilde amt pr. indbygger. Derfor er det vores opfattelse, at der må ske en anden fordeling af pengene. Der findes ikke flere mennesker på Bornholm end de 50.000, så vi håber på en særordning tilskudsmæssigt fra kulturministeriet, så der også her kan skabes rimelige forhold til en teatergruppe — på lige fod med landets andre. □

Styrk Børne-Avisen — abonner!

**Danmarks eneste avis for børn — udkommer én gang om måneden.
12 nr. for 50 kr., klassesæt ½ pris.**

**I november tillæg om SPORT OG IDRÆT.
I december med temaet: SKOLE.**

Skrevet af voksne for 8-16 årige.

Bestil abonnement(ter) ved at udfylde nedenstående bestillingskort og indsende det. Hvis du ikke ønsker at klippe i bladet, så send din bestilling på et alm. postkort eller i brev — eller ring på tlf. 06-10 25 00.

»Jens Kofoed og heksene«

Ø-Gruppen har ladet fremstille en meget smuk bog om dette års Hammershuspil.

I tekst og fotos fortæller Ebba Madsen og Tove Lodal om tilblivelsesprocessen og om selve stykket. Bogen, der fortjener at blive læst af mange, fås ved henvendelse til:

**Ø-Gruppen
Ll. Madsesgade 32, 3700 Rønne
Tlf. 03-95 44 83**

BREVKORT

JA, jeg bestiller hermed:

- ☐ Abonnement fra november 1982, 12 numre for 50,- kr.
- ☐ Klassesæt fra november 1982, _____ eksemplarer i sættet, til 25,- kr. pr. stk.
- ☐ »Børnerock-bogen«, tilbud: 10,- kr. pr. ekspl.

Frankeres
som
postkort

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./by: _____

**Børne-Avisen
Katrinebjergvej 111
8200 Århus N**

Repertoirenyt er en løbende orientering om tilføjelser, ændringer og korrektioner i forhold til det repertoire, der er anført i repertoirebrochuren TEATER 1982-83 («Den røde brochure»).

Som det gælder for repertoirebrochuren kan det ikke garanteres, at alle de omtalte forestillinger under repertoirenyt er refusionsberettigede i henhold til teaterlovens § 16 d.

I det hele taget er hverken redaktionen, Samarbejdsudvalget eller Børneteatersammenslutningen ansvarlige for de omtalte forestillingers kvalitet, politiske holdning eller pædagogiske udformning.

Baggårdteatret

Caroline Amalielund
5700 Svendborg
Tlf. 09-21 40 43 (kl. 10-14)

Har du spist søm, mand!

(for 1.-6. klasse).

På grund af den store efterspørgsel er turnéperioden udvidet med januar, februar & marts måned 1983.

Rammen om stykket er en børneteaterforestilling, som aldrig nogensinde bliver opført, fordi to håndværkere entrer lokalet for at sætte isolering op. Den pæne, distingverede Onkel Poul prøver diskret — og forgæves — at komme igang med sin forestilling, men mesteren og lærlingen er alt for optaget af deres arbejde og deres indbyrdes forhold.

Stykket handler om forholdet mellem mesteren og lærlingen — om den hakkeorden, der er imellem dem: Mesteren hundser rundt med lærlingen, og lærlingen må med sin sunde fornøft gang på gang undre sig over sin mesters ulogiske indfald men stykket viser osse, at mester ikke bare er den entydigt koleriske mester, og at lærlingen ikke kun er den snusfornuftige lærling — begge har mange andre sider, som kommer frem i stykkets mange udfald og indfald — og i deres forhold til hinanden.

Stykket viser osse, at mester og lærling er afhængige af hinanden, for som stykket spørger: »Hvad er en mester uden en lærling?« — Eller en lærer uden elever? Begge er en forudsætning for hinanden.

Har du spist søm, mand! er en både indholdsrig og overordentlig morsom forestilling.

Forfatter: Nanna Sonne
Instruktør: Niels Damkjær
Medvirkende: 2 skuespillere og 1 tekniker
Aldersgruppe: 1.-6. klasse
Tilskuerantal: max. 150
Varighed: ca. 70 min.
Spilleplads: 5×5 m, 3 m til loftet
Tekniske krav: Adgang til 380 V (ingen mørklægning)
Turnéperiode: 18. okt. — 31. marts (18. okt. — 31. dec. udsolgt)
Pris: 2.750,- + moms kr. 605,-, ialt 3.355,- kr.

Alles Plastik

(for 14 år og opefter)

— Udgår af sæson 82/83. Spilles i efteråret 1983.

Allans Charlie

(for 8.-10. klassetrin)

Allan kan alt. Allan er bedst. Allan er hurtigst. Allan er den første, der får en splinterny Honda. »Charlie« kalder han den. Gennem stykket følger vi tre unge — Allan, vennen Lelle og veninden Ulla — deres oplevelser og hverdag sammen, og deres reaktion efter at Allan er styrtet med Lelles motorcykel.

Kan Allan stadig det hele? Er Allan stadig den bedste, nu da han sidder i rullestol?

De unges reaktioner og oplevelser af ulykken og hinanden tages op i stykket og giver et godt oplæg til debat.

Forfatter: Karl Johan Seth
Instruktør: Mè Michelsen
Medvirkende: 3 skuespillere og 1 tekniker

Aldersgruppe: 8.-10. klassetrin
Tilskuerantal: max. 60
Spilleplads: 6×6 m, 3 m til loftet
Tekniske krav: Adgang til 380 V
Turnéperiode: 15. marts — ultimo maj 1983
Pris: 2.950,- kr. + moms 645,- kr., ialt 3.595,- kr.

Bakkens Pjerrot

Skyttestien 29, 2860 Søborg
Tlf. 01-56 29 91 — sommer 01-63 84 73

Spiller ude i landet fra midt i september til midt i marts.

Pjerrot kommer på skoler, biblioteker, børneklubber, teaterforeninger, børnehaver mm.

Med 4 forskellige forestillinger, varighed fra 25-30 min., til ca. 1 time efter ønske.

Forestilling 1: Den traditionelle Pjerrot forestilling (200 år på Bakken).

Forestilling 2: Bakkens Mester Jakel Teater, med komedier fra 1700-tallet.

Forestilling 3: Pjerrot & Mester Jakel Teater, en kombination af begge traditioner.

Tilskuerantal: Ubegrænset.
Aldersgruppe: 3-4 til 80 år.

Gøgl og grin

Erico Lund (Pjerrot) synger, gøgler, klovner, tryller og fortæller om sit liv som gøgler (kan kombineres med hypnose).

Tilskuerantal: Ubegrænset
Aldersgruppe: fra 12-13 år og opefter

Pressen skrev:
 »Revueskuespilleren *Erico Lund* som virkelig er morsom, og forstår at ommaskere sig til forskellige typer: En hel revue for sig!«

Denne forestilling kan kombineres med 1, 2 el. 3. For børn om eftermiddagen med 1, 2 el. 3 og senere for de større og de voksne med *Gøgl og grin*.
Priser: 1 og 2 og 4: 1.700,- kr. + transport. 3 (kombination af 1 og 2): 1.900,- kr. + transport.

For flere forestillinger samme sted samme dag kr. 500 pr. følgende forestilling, ved flere forestillinger i samme by, men forskellige steder, forhandles.
 OBS: Betaling samme dag som forestillinger.

Bjørneteatret

Ny adresse — ny forestilling

Bjørneteatret har nu fået samlet sine aktiviteter i kommunale lokaler nær Kalundborg og har derfor fået nyt telefonnummer og ny adresse:

Bjørneteatret
Klintegårdsvej 38
4400 Kalundborg
Tlf. 03-50 86 25 (ma.-fr. kl. 13-16)

Gruppen består nu af Jakob Hoff, Jette Dam Rasmussen, Tom Nagel Rasmussen, Holger Wiuff, Catherine Poher og Anne Nielsen.

Bjørneteatret har sin nye mytologiske børneforestilling klar til premiere i november måned. Den har fået titler.:

Engang var der ingenting

Sol og måne fortæller en historie, der er så gammel, at ingen længere husker, hvem der først fortalte den. Den handler om hvordan verden skabes af urjæten Ymers krop. Vi præsenteres for den kloge Odin, den stærke Thor og den listige Loke, og oplever, hvordan den nyfødte jord straks bliver skueplads for guders og jætters strid.

Vi får historien om, hvordan Sif får hår af ægte guld, og om hvordan det lykkes guderne at generobre den stjålne skjaldedrik, så de igen kan lave rim og sange. Vi møder Gyldenbørste, der lysende gris og jætternes forslugne ulve fra Jernskoven og ser, hvordan det går til, at Thor får sin hammer.

Engang var der ingenting er en blanding af skuespil, dukkespil og skyggespil med musikalske indslag og spilles for to aldersgrupper: De 3-7 årige og de

7-10 årige. Forestillingen er i hovedtrækkene ens for de to aldersgrupper, men udgaven for de yngste er mere dæmpet i spillet. På grund af denne forskel i spillemåden er det vigtigt at aldersopdelingen overholdes.

Tilskuerantal: max. 50
Medvirkende: Tom Nagel Rasmussen og Holger Wiuff
Pladsforhold: Bredde 4,5 m, dybde 4 m + plads til tilskuerne
Varighed: ca. 50 min.
El: 220 volt stikkontakt
Mørklægning påkrævet
Pris: 1.400 kr. + moms, ialt 1.708,- kr. (incl. transport i Vestsjællands amt)

Bådteatret

Teater: Nyhavn 14, 1051 Kbh. K
Kontor: Nyhavn 37, 1051 Kbh. K
Billetsalg: tlf. 01-12 14 60
Kontor: tlf. 01-13 21 51

Leonora — 3 scener for en heltinde af Sven Holm

Bådteatrets første forestilling i sæson 1982/83 er en fortsættelse af vore opsetninger af ny dansk dramatik med et historisk udgangspunkt. I 1980 *Jens Munk*, om søfarenen Jens Munk og Christian d. 4 og i 1981 *Månehongen*, om Struensee og Christian d. 7.

Årets historiske forestilling på Bådteatret er en urpremiere på Sven Holms skuespil om en af Danmarkshistoriens mest kendte kvindeskikkelser, Leonora Christina, Chr. d. 4's yndlingsdatter, gift med en af rigets mægtigste mænd, Corfitz Ulfeldt.

Corfitz Ulfeldt blev senere dømt for landsforrædderi, måtte flygte og blev henrettet in absentia. Leonoras liv i pomp og pragt forvandlede til et liv på flugt og i fængsel. Leonora er frem for alt kendt for sit værk »Jammers Minde«, skrevet under det lange fængselsophold i Blåtårn på Københavns Slot. Det er en perle i dansk litteratur, der på en enestående og meget personlig måde fortæller om hendes stærke tro, kærlighed og selvopholdelsesdrift gennem 22 års indespærring i det dystre fange-tårn.

Sven Holms stykke med titlen *Leonora — tre scener for en heltinde* handler om Leonoras sidste år, som hun tilbragte i frihed på Maribo Kloster. Stykket er ikke en dramatisering af »Jammers Minde«, men et stykke ny dansk dramatik, med udgangspunkt i Leonoras liv.

Stykkets Leonora er en nærværende, en farverig, en lunefuld og en ikke så lidt magtfuld kvinde. Det er en stærk og klog kone, der med næb og kløer kæmper for det, hun ser som sandheden om hendes liv.

I sammenstød med sine tjenestefolk, med sin fortid (ikke mindst opholdet i Blåtårn), med sin søn Leo og den store salmedigter Thomas Kingo, som blev hendes ven, ser vi, hvordan det beundringsværdige hos heltinden også dækker over en mere menneskelig og mere tvetydig virkelighed.

Hvorfor holdt Leonora hele sit liv fast ved én vision af sandheden, ét billede af heltinden? Hvor fik hun styrken fra, og hvad tabte hun ved at bruge den? Det er de spørgsmål stykket stiller og forsøger at besvare

Medvirkende: Berthe Qvistgaard (Leonora Christina), Pia Trøst Nissen (Jomfru Urne), Masja Dessau (Agnete, tjenestepige), Geert Vindahl (Leo), Hans-Henrik Krause (Kingo), Erik Bach (amtsskriveren)
Stemmerne: Terese Damsholt, Merete Voldstedlund, Judith Rothenborg, Erik Bach og Kurt Dreyer
Instruktion: Thomas Malling
Scenografi/kostumer: Jane Wessely
Teknik: Per Danbo
Plakat: Per Marquard-Otzen
Systue: Tore Winther
Administration: Hanne Nielsen og Leif Steen Jacobsen
Billetsalg: Henrik Svane Andersen
Spilleperiode: d. 18.-22. okt. kl. 15, d. 24. okt. — 28. nov., man.-fre. kl. 10, søndage kl. 15, d. 29. nov. — d. 18. dec. man.-fre. kl. 20, lørdage kl. 17.
Billetpris:
 ARTE tilbyder ungdomsrabat 20,- kr.

for unge under 25 under uddannelse.
 Rabatkuponer 32,- kr.
 Grupperabat 32,- kr.
 Kontakt ARTE, tlf. 01-10 16 22
 Løssalg: Bådteatret, 48,- kr.

Varighed: ca. 1½ time
Aldersgruppe: 8. klassetrin og opefter

Samlet tilbud

Igen i år kan Bådteatret i samarbejde med Nationalmuseet, Skoletjenesten og ARTE tilbyde et samlet tilbud, der lægger op til et tværfagligt projekt om Leonora Christina i dansk og historieundervisningen for folkeskolens ældste klasser, gymnasieskolen, HF-kurser, højskoler og andre teater- og historieinteresserede.

Museum

Leonora Christina er hovedpersonen i en særudstilling i perioden d. 18. oktober til d. 18. december på Nationalmuseet.

Udstillingen benytter Leonora Christinas egne ord »Jammers Minde« og viser faserne i hendes liv — fra den største rigdom og pragt til usle fangekår i Blåtårn og de stille år i Maribo.

I tilknytning til særudstillingen kan Nationalmuseet tilbyde *omvisninger* i de rum af den permanente samling, der belyser livet på Leonora Christinas tid.

Omvisninger, normalt af en times varighed, foretages mod betaling og kan bestilles ved henvendelse til Nationalmuseet på tlf. 01-13 44 11, lokal 311, senest 14 dage i forvejen.

Skolemateriale

Til forestillingen og udstillingen har ARTE udgivet et undervisningsmateriale beregnet for folkeskolens ældste klasser, gymnasieskolen o.a. Det omhandler hovedpersonens livshistorie, hendes moralopfattelse, samfundslivet og retsopfattelsen før og efter enevælden. I skolematerialet er der endvidere udarbejdet et forslag til byvandring, der beskriver livet i København i slutningen af 1600-tallet. Bestilling, ARTE tlf. 01-10 16 22, pris 7 kr.

Byvandring til Leonoras København

I forbindelse med forestillingerne i skolernes efterårsferie og søndage i oktober og november arrangerer Bådteatret og vor guide Flemming Nielsen byvandring til Leonoras København med start fra Nationalmuseet, Frederiksholms Kanal nr. 13 og slutter ved Bådteatret i Nyhavn lige inden forestillingen kl. 15.

OBS: Sven Holms skuespil *Leonora — tre scener for en heltinde* udsendes i bogform af forlaget Rhodos. Bogen udkommer på premieredagen. Pris ca. 88 kr.

Cirkus Changhigh

Jean Ascher, C. F. Richsvej 35, 2000 Kbh. F
Tlf. 01-87 67 77 eller biltelefon 0021-32 56 21
Gitta Bechshøft, Rentemestervej 24, 2400 Kbh. NV
Tlf. 01-85 42 06

Kære venner!
 En kort introduktion til Cirkus Changhigh og dets aktiviteter.

Vi er et et-hjulet cykelcirkus bestående af nogle artister — børn såvel som voksne — og en hel masse unicykler i alle mulige størrelser og variationer. Vores cirkus blev »født« i foråret 80 og havde sin debut samme sommer. Lige siden har vi optrådt flittigt ved festivals, børne- og ungdomsklubfester, møder, karneval og lignende, samt arbejdet freelance rundt omkring i Danmark.

For os står middelalderens omvarende gøglere og deres uforfalskede folkelighed som idealet, og i vores optræden såvel som i udklædning og effekter har vi dem som forbillede. Vi opfinder og laver selv alt vores udstyr, og for at skabe den rigtige cirkusstemning medbringer vi vores eget scenetæppe samt en masse farvestrålende faner og bannere, som vi stiller i ring og danner »ma-

nege« med. Vores cirkus er særlig velegnet som indslag i arrangementer, hvor der er både børn og voksne tilstede.

Vi har bestræbt os på at lave en forestilling, der er anderledes — forstået på den måde, at vi gerne vil være med til at nedbryde den kunstige »afstand« mellem artist og tilskuer. Vi giver så vidt muligt børnene lov til at deltage i forestillingen, ligesom der bagefter vil være lejlighed for publikum til selv at prøve cyklerne med instruktion fra os

Økonomisk er vi helt selvstændige og modtager ingen støtte fra politiske, økonomiske eller religiøse interessegrupper. Vi kører i egen bil og de udgifter der er forbundet med transport, forplejning og overnatning samt vores honorar afhænger af showets varighed, tidspunktet for forestillingens opførsel og hvor i landet det skal foregå. Disse ting må vi drøfte med vores arrangører individuelt, idet det er umuligt for os at sætte en fast pris, før vi har talt med jer.

Selve forestillingen varer et sted mellem en og halvanden time. Om det ønskes, kan vi korte den af — eller dele den op i flere sektioner. Vi kan desuden tilbyde et mindre festfyrværkeri inkluderet i en særopførsel af vores ildshow efter mørkets frembrud

Programoversigt

- Introduktion
- Musik på et hjul
- Stripteasenummeret
- Fonzie ruller ud
- Folkedans
- Cykelolympiade
- Børneafdeling
- Ildnumrene
- Afslutning

Bagefter er det børnenes tur til at prøve. Vi låner cykler ud og hjælper med teknikken. Denne aktivitet kan bortfalde, hvis der ikke er tid eller plads til det — men det vil være en udmærket beskæftigelse for de aktive blandt festdeltagerne — især om sommeren og udersørs

Venlig hilsen og på gensyn!
Cirkus Changhigh

Fabula Teatret

Administration:
Birthe Olrik Fabula
Øster Søgade 106, 2100 Kbh. Ø
Tlf. 01-26 10 46 bedst kl. 9-10.30

I Fabula Teatrets nye forestilling for de 3-6 årige *Trolden uden hale* er der også nye medvirkende:

Merete Borre spiller rollerne som den forkælede troldunge og som skovens Puk, der spiller på sin fløjte, så alle må danse efter den. Også troldemutter, som Nils Trolle har skabt en enorm sjov og original figur ud af, må danse efter Puks fløjte, og det må også den rare bjørn med Nils Trolle indeni — og ikke mindst Tobias, den lille trold uden hale, som må gå så meget igennem, før han accepteres af de trold, som har en hale. Tobias spilles af Päivi Lerssi. Selvfølgelig slutter stykket med en happy-ending, hvor også børnetilskuerne sidder på bamsefars knæ.

Succes'erne *Mis*, *Mads* og *Mus* samt *Pyt* er med i repertoiret for de små.

Prisen for hver af ovenstående tre forestillinger er kr. 1.600,- + moms og transport + evt. diæter.

I *Rasmus Rådsnar* for de 6-11 årige er Päivi Lerssi stadig den lille kloge nar og John Odde »Hans Majestæt Kongen«, medens Nils Trolle nu har overtaget prinsens rolle, og Cathrine Iversen spiller den unge pige samt en elverpige. Merete Borre har rollerne som prinsessen og som mosekongen m.fl. Den smukke og festlige forestilling holder børnene trylbundet. (Der kræves her mørklægning). Pris kr. 2.200 + moms og transport + evt. diæter.

Teatergruppen Dueslaget

Hestekøbgård, 3460 Birkerød
Tlf. 02-81 99 44

Dueslagets nye forårsforestilling blev i den røde brochure præsenteret under arbejdstitlen »Hverdagshistorier«.

Nu er vi nået meget videre. Ved møder med forfatteren: Peter Poulsen, instruktøren: den svenske klovn Gino Samil og scenografen: Birgitte Livbjerg, har vi indset, at forestillingen ikke kan hedde noget som helst andet end:

Der er en kanon i min kaffe!

Hvad gør man, hvis man en dag finder en kanon i sin kaffe?

Man kan selvfølgelig skynde sig at hælde den ud, eller man kan styrte ud i køleskabet med den og gemme den der.

En kanon i kaffen er noget rod. Kaffe for sig og kanoner for sig. Men en kanon er god at have, når der er krig, og krig må der være, når folk ikke forstår, at de må opføre sig ordentligt, at de andre ikke vil indse, at det er os, der bestemmer, at der er nogle, der tror, at der ikke er forskel på store og små sorte og hvide gamle og unge rige og fattige mænd og kvinder kloge og dumme nord og syd øst og vest kaffe og kanoner.

Hvis man finder en kanon i sin kaffe, kan man også hælde kaffen i kanonen, så krudtet bliver vådt.

En forestilling til gården
til gaden
til skolen
til kasernen
til grin
til rotterne
til hospitalet
til alderdomshjemmet
til rådhuset
til bunds
til vægt
til visse
til sidst og
til alle og enhver.

Se den før Deres general og Deres kaffehandler.

For alle.
Kan spilles næsten overalt — også for tedrillere.

Medvirkende: Anne-Grete Lænkholm, Ida Krag, Mogens Wolf Johansen og en musiker

Premiere: 18. februar 1983
Turnéperiode: forår og efterår 1983
Pris: indtil 150 tilskuere: kr. 3.200,- + moms, ialt kr. 3.904,-
Indtil 250 tilskuere (og ved gadeoptræden): kr. 4.533,- + moms, ialt kr. 5.510,-

Familieteatret i Mercur

Nyropsgade 41, 1602 Kbh. V.
Billetbestilling:
Teatret: 01-12 56 76 (10-16)
ARTE: 01-10 16 22 (10-16)
Benyt ungdomsrabat på 20,- kr.

Familieteatret i Mercur (tidligere Det Ny Musikteater) åbner 25. september i Mercus-Teatret med musical'en Gummi-Tarzan. Forestillingen spilles kun til 6. november, så teatret kan kun opfordre til at bestille hurtigst muligt.

Sidste år så 120.000 publikummer i alle aldre *Grease* — Orla Frosnapper — Pippi Langstrømpe.

På gensyn i Familieteatret.

Gummi-Tarzan

efter Ole Lund Kirkegaard

Manuskript: Christian Lange
Sange: Martin Miehe Renard
Musik: Martin Miehe Renard/Ja'n Irhøj
Koreografi: Lise la Cour
Isenesættelse: Christian Lange
Medvirkende: Freddie Andersen, Chili Turell, Anni Hofting, Helle Winge, Jan Wilhelmsen, Jørgen Teytaud, Carl Henrik Mølgård.

11. november har teatret premiere på en ny Ole Lund Kirkegaard-forestilling:

Albert

Manuskript: Christian Lange
Medvirkende: Chili Turell, Anni Hofting, Helle Winge, Freddie Andersen, Jan Wilhelmsen, Jørgen Teytaud, Carl Henrik Mølgård.

Fiolteatret

Halmtorvet 9, 1700 Kbh. V
tlf. 01-24 00 60 — 24 00 77

Turnéforestillingen *En nat i februar* (6-10 år) og *Fremmed* (fra 14 år og op) er udsolgt i den planlagte spilleperiode bortset fra efterårsferien 82. Dog spilles *Fremmed* fra 11.-15. oktober 82 og fra 25.-29. oktober på Kildegårds Gymnasium i Hellerup, alle dage kl. 10. Billetter à 20 kr. bestilles på tlf. 01-24 00 60.

Fiolteatret har oprettet ventelister for de to forestillinger, og har nu besluttet at udvide spilleperioden, så at man spiller ind i maj måned 83. Ligeledes planlægger man at rejse med *Fremmed* umiddelbart efter sommerferien 83, og teatret opfordrer institutionerne til at henvende sig, hvis de vil afgive foreløbige bestillinger.

Hvidovre Børneteater

Hvidovre Strandvej 70 A,
2650 Hvidovre
Tlf. 01-49 12 40

Den lille Havfrue

Af H. C. Andersen

Den lille Havfrue er en fortælling om længsel og passion, om dyb kærlighed og om en vilje til at følge disse følelser — det handler om en vilje og et mod så stort, at intet offer er for afskrækkende.

Kampen for at vinde den menneskelige prins og den udødelige sjæl tvinger havfruen til at forlade sit hjem, sit element, sin skikkelse, ja selv sin stemme må hun ofre for at få de menneskeben, med hvis hjælp hun kan komme ind i menneskenes verden og søge at nå sit mål.

Den bearbejdelse, vi har lavet af *Den lille Havfrue* tager udgangspunkt i havfruen. Det er en subjektiv fortælling om alt det, der skete hende, om alt det hun følte.

Havfruen er vores vejviser, vi følger forløbet gennem hendes øjne. Vi spiller i en scenografi, som indrammer såvel scene som publikum, både hvad loft og vægge angår.

For at give gode tilskuere og siddepladser, har vi vores eget bænkesystem med.

Lys og lysbilleder indgår som vigtige komponenter, og disse sammen med musikken er med til at skabe rejsen gennem de forskellige elementer.

Den lille Havfrue er en forestilling, hvor vi har kælet meget for det visuelle.

Dramatisering: Elisabeth Ericson
Musik: Andreas Kofoed Bentsen
Scenografi: Annette Rolfshøj
Plakat: Dan Voigt Lønholdt
Lys: Peder Romer
Dias: Finn Heidelberg
Koreografi: Diana Toxværd
Personinstruktion: Ebba Nørager

Billetter: Da vi spiller i en »lukket scenografi«, som indrammer scene og publikum, og vi har vort eget bænkesystem, har vi mulighed for at nummerere de 100 pladser. Sammen med kontraktten vil skolen få tilsendt 100 billetter til fordeling blandt de elever, som skal se forestillingen. Derved undgår vi »slagsmål« om pladserne — og understreger samtidig, at det er en »rigtig« teaterforestilling i et »rigtigt« teatterum, børnene skal se.

Aldersgruppe: 7 år og opefter
Antal tilskuere: max. 100 børn
Varighed: ca. 50 minutter
Spillelokale: grundareal mindst 9×13 meter (incl. tilskuerplads). Loftshøjde mindst 3 meter

Lokalet skal være totalt mørklagt.

Opstillingstid: 3 timer
El-tilslutning: adgang til 380 V (3×10 amp., max. 7 kW) og 220 V
Spilleperiode: 1. oktober — 30. november 1982

Pris: kr. 2.500 + moms, ialt kr. 3.050,-
Bestilling: Hvidovre Børneteater, Hvidovre Strandvej 70 A, 2650 Hvidovre, tlf. 01-49 12 40.

Ishøj Teater

Brentedalen 8, 2635 Ishøj
Tlf. 02-73 60 98

I løbet af efteråret spiller Ishøj Teater foruden *Stjernerne*, der er et eventyrspil for børnehavebørn, og *Rejsen*, der er beregnet for de yngste skolebørn og handler om en ung beduinhøvding, endnu en forestilling: *Puslespillet*, der henvender sig til børn mellem 3 og 10 år.

Puslespillet

Puslespillet handler om de usynlige ting i teatret og indeholder en række mime-numre, som børnene deltager i. Gennem fælles lege-aktiviteter skaber skuespillerne og tilskuerne forskellige former for teater-oplevelse, der virkeliggøres i et meget stor puslespil, som i løbet af forestillingen samles på scenens bagtæppe. Forestillingen, der på forskellige måder leger med teatrets illusioner, er uhøjtidelig og fornøjelig og opbygget så afvekslende, at den også vil kunne optage de yngste tilskuere.

Yderligere oplysninger om alle efterårets tre forestillinger kan fås på teatrets telefon 02-73 60 98 kl. 9-15, hvor bestillinger ligeledes kan foretages. Teaterudflugten omfatter tilbud om transport til og fra teatret og orangeade, kaffe eller the til den medbragte mad, der spises i publikums-foyeren. Bustransporten, der om ønsket tilrettelægges af teatret, koster 7 kr. tur-retur pr. tilskuer inden for Københavnsområdet.

Jako-Bole Teatret

Niels Ebbesensgade 12
9000 Aalborg
Tlf. 08-12 78 33

Den lyserøde sweater

Den lyserøde sweater er et ungdomsstykke for de 13-19 årige, og det er første gang i teatrets fireårige levetid, at vi laver en forestilling for denne aldersgruppe.

Stykket er skrevet af Erik Bing i tæt samarbejde med spillerne og instruktøren, som er Ole Dalgård.

Det handler om kærlighed, arbejdsløshed og burgerkultur, i nævnte rækkefølge. Vi følger den arbejdsløse Frans, der er en sjov og charmerende fyr, der »kan klare det hele«. Vi oplever et brud med Line, en forelskelse i Karen, der er Lines veninde. Vi møder også den gæve Burgerdame, der formår at sætte handlingen og Frans' liv igang. Hun får ham til at lave en noget usædvanlig aktion for at få et job. Hvad det går ud på, skal vi ikke røbe her. Men Frans får et arbejde — er det så lykken?

Stykket er poetisk, finurligt, morsomt og alligevel med et aktuelt og alvorligt indhold.

Vi har spillet en del prøveforestillinger inden premieren den 28. september, hvor vi har snakket med de unge efter forestillingen, og har prøvet at inddrage deres kritik i vores efterfølgende arbejde.

Vi har også skrevet en pjeces om stykket med forslag til diskussioner og lign. Så vi håber, at diskussionerne vil foregå i de unges daglige miljø.

Vi turnerer i efteråret 82 og foråret 83. Hvis I har lyst til at høre nærmere, ring til os og få en snak.

Aldersgruppe: 13-19 år
Forfatter: Erik Bing i samarbejde med gruppen og
Instruktør: Ole Dalgård
Medvirkende: Vendel Jørgensen, Erik Møgelhøj, Karen Nygård
Scenografi: Jako-Bole Teatret

Varighed: ca. 45 min.
Spilleplads: 6×5 meter
Tilskuerantal: max. 200
Turnéperiode: hele sæsonen
Pris: kr. 3.300,- + moms kr. 726,-, ialt kr. 4.026,- incl. diæter, transport mm.

Jan Zangensbergs Teater

Bernstorffsgade 7,
TIVOLI (overfor hovedbanegården)
Tlf. 01-14 50 05

Lille Claus og Store Claus

(4-11-12 år)

Der spilles mandage kl. 10, tirsdage og onsdage kl. 10 og 11.30, torsdage kl. 10 og 15, fredage kl. 10 og 11.30 — og senere på sæsonen tillige lørdage kl. 15.

NB: I efterårsferien (uge 42) ændres spilletiderne: Der spilles hver dag kl. 11 og kl. 13.

Peter Plys

(3-9-10 år)

Forfatteren A. A. Milne fylder 100 år i år, og vi besluttede os derfor til (ud over de stationære opførelser i Bernstorffsgade af *Lille Claus og Store Claus*) at arrangere en turné med Milne's berømte *Peter Plys*.

Turneen er udsolgt med 80 opførelser. — Imidlertid har vi fået så mange forespørgsler og opfordringer fra vores stationære publikum, at vi har besluttet os til at spille *Peter Plys* fra og med fredag den 26. november til og med fredag den 10. december stationært i Bernstorffsgade.

Der bliver altså skiftende repertoire i Bernstorffsgade, idet *Peter Plys* opføres mandag til fredag incl. kl. 9.30, mens *Lille Claus og Store Claus* i denne periode opføres mandage, tirsdage og onsdage kl. 11.30, torsdage kl. 15 og fredage kl. 11.30.

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Gade
9000 Aalborg
Tlf. 08-13 60 44

Det bevæger sig!

En børneforestilling for de 3-8 årige

Jomfru Ane Teatrets nye børneforestilling *Det bevæger sig* er en løssluppen komedie for 3-8 årige.

Med udgangspunkt i kroppen, altså det der er placeret under hovedet, zigzag'er vi os gennem begreber som »hold nu op«, »la' nu vær«, »det går galt«, »jeg tør ikke« etc., for tilsidst at punktere myten om, at man ikke kan ændre sin egen situation:

En krop er ikke noget man har, men noget man er.

Forestillingen byder på kraftpræstationer og utrolige motoriske fænomener, såsom kolbøtter, vejrmøller, tågang og m.m.m. — altsammen noget, der egner sig glimrende til efterligning.

De medvirkende i forestillingen er Kirsten Breum og Flemming Lindvang Jørgensen.

Forestillingen turnerer fra 1. dec. 82.
Aldersgruppe: 3-8 år
Tilskuerantal: max. 80
Varighed: ca. 45 min.
Spilleplads: 4×4 m, loftshøjde min. 2,5 m
Forestillingens pris: 1.750 kr. + 22% moms 385 kr. — 2.135,- kr.

Kriane Teatret

v. Hanne Krebs
Fruegade 9, 4000 Roskilde
tlf. 02-35 54 63 man.-ons. 13-15

Det viser sig heldigvis, at vores stykke om *Askepot* i rullestol ikke er færdigspillet endnu. Vi forlænger spilleperioden til marts 83 og må derfor udskyde premieren på et nyt stykke til sept. 83.

På grund af tidsnød må vi i denne sæson koncentrere os om Sjællandsområdet.

Vi glæder os til at spille for jer.

Den Lette Ende

c/o Gunnar Rose
Azaleagangen 34, 2300 Kbh. S
Tlf. 01-59 59 82 el. 01-12 13 53

Pås på bøsserne!

— ungdomsforestilling af og med Den Lette Ende

»Pædagogisk og morsom bøsseforestilling ..., som lystigt haler et tidligere tabu-emne ud af fortielsen og frem i belæringens og opmuntringens lys.« Ebbe Iversen i Berlingske Tidende.

Pas på bøsserne! spiller som stationær forestilling i Kapellet, St. Kongensgade 108 o.g. i København til og med 6. november 1982 tirsdag til lørdag kl. 20.

Her vil det være muligt for mindre grupper og enkelte klasser at overvære forestillingen med rabat.

For grupper på over 60 til der også kunne arrangeres særforestillinger, formiddag eller eftermiddag.

Medvirkende: Peter Boesen, Bent Jacobsen og Gunnar Rose.

Det Lille Teater

Lavendelstræde 7, 1462 Kbh. K
Billetsalg: 01-12 27 13
Kontor: 01-12 12 29

14. sept. — 12. nov.:

Det underste land

af Birthe Højgaard

Et poetisk, humoristisk eventyr som med udgangspunkt i planternes helbredende egenskaber fortæller om de hemmelige kræfter, naturen gemmer.

Forestillingen er beregnet for børn fra 4 år og opefter og spilles af dukker og mennesker i skånsom blanding. Der bygges i høj grad på musik, lys og scenografi.

Det underste Land instrueres af Birthe Højgaard og spilles af Ellika Lindén, Kit Goetz og Bent Hesselmann. Scenografi: Anne Wulff, musik: Bent Hesselmann.

22. nov. — 21. dec.:

Gunnar Wille og Skrumpen fra det ydre rum

Stykket er bygget op omkring en tegner og hans arbejdsværelse. Tegneren begynder ganske stilfærdigt at tegne og fortælle. Han har tilsyneladende nogle små historier, han vil give børnene. Allerede tidligt i forestillingen dukker »Skrumpen« op. Skjult for tegneren men synlig for børnene. Den prøver på at komme til at overtage forestillingen, da den har sin egen historie den gerne vil fortælle. Det er meningen at rummet og scenen skal forandre sig. Fra at være tegnerens stue skal den blive til Skrumpens forunderlige verden.

Forestillingen er beregnet for børn fra 4 år og opefter. *Gunnar Wille og Skrumpen fra det ydre rum* spilles af Gunnar Wille og Skrumpen. Instruktion: Carl Press. Scenografi: Lisbeth Ianke Firing.

Teatergruppen Marquez

Toftagervej 4, 8260 Viby J
Tlf. 06-14 74 16

Marquez har på nuværende tidspunkt eksisteret i et år. Vi arbejdede først sammen i 4 mdr. på et kursus under Århus Teater Akademi. Derefter begyndte vi arbejdet på vor første forestilling *La Candida* med Else Marie Laukvik, Odin Teatret, som instruktør. Denne forestilling har vi spillet omkring 50 gange, og i juli 82 er vi begyndt på arbejdet med vor nye forestilling *Carnibal*, som får premiere i december 82.

Ved siden af forestillingsproduktion og turneer forsøger vi at få tid til et kontinuerligt arbejde med træning. Et arbejde som ikke er så produktionsrettet, men en nødvendighed for vor udvikling som skuespillere.

Vi præsenterer os hermed:

Vor historie er enkel, og vi håber, den bliver lang. Foråret 81 afholdt Århus Teater Akademi et 4 mdrs. kursus »Skuespillerens uddannelse i det ny teater«, og dette blev starten for os. Elleve ud af fireogtyve besluttede at arbejde videre. På dette tidspunkt ud fra en enighed og et fælles ønske om lærerkraften. Retningen. Og Else Marie Laukvik fra Odin Teatret indvilgede i at hjælpe os. Her i efteråret har vi arbejdet på forestillingen *La Candida*, og som et resultat eller en følge af dette arbejde har vi besluttet at arbejde videre som en teatergruppe. Vi glæder os.

Teatergruppen Marquez

Med tak til:
Else Marie Laukvik
Århus Teater Akademi
Gabriel Garcia Marquez
Inge-Lise og Pia, Jydske Kunst Akademi.

Teatergruppen består af:
Ingeborg Bak, Kim Eden, Lars Elbo, Thomas Hjelesen, Berno Jensen, Lone Kirketerp Jørgensen, Annelise Larsen, Anna Lica, Erik Poulsen, Poul Storm og Mette Sønderholm.

La Candida

(Den troshyldige)
af Teatergruppen Marquez

I forestillingen *La Candida* har vi hentet inspiration og ideer fra sydamerikanske forfattere, bl.a. Gabriel Garcia Marquez og Manuel Scorza. Grundtemaet er salg og udnyttelse af andre mennesker, som f.eks. en bedstemor, der prostituerer sit barnebarn og udvikler det til en kommerciel succes. I forestillingen glider scenerne ind i hinanden ifølge en teatralisk logik og ikke ifølge dagliglivets logik. På samme måde som i Marquez' bøger, hvor virkelighed og fantasi går hånd i hånd, er også alt muligt i denne forestilling. De danske replikker kan eventuelt opfattes som parenteser eller tanker i forhold til situationen, i stedet for at illustrere handlingen. De kan i andre øjeblikke stå i direkte modsætning til kroppens handling.

Vi er også inspireret af James Joyce og hans »stream of consciousness« og ligesom Joyces »Finnegans Wake« er vor forestilling en babelsk forvildning, også med hensyn til musik og sange. Der er citater af forskellige forfattere såsom Anais Nin, Pirandello og Scorza.

Scener i *La Candida*:

- Ankomst
- Handel på markedspladsen
- Syndebuk
- Markedsbal
- Hverdag
- Kærlighed i glædeshuset
- Flugtforsøg
- Kommerciel succes
- Dagen derpå
- Afrejse

Salen: 10 m × 15 m × 3 m (incl. plads til tilskuerne) minimum
Elektricitet: 220 V, 2000 W, mulighed for mørklægning
Spilletid: 75 min.
Tilskuere: Voksne, max. 150 tilskuere
Pris: 6.000,- kr. excl. moms

Carnibal

Carnibal er vor nye forestilling også lavet sammen med Else Marie Laukvik, Odin Teatret. Den får premiere i december 82 og i modsætning til *La Candida* vil den være egnet både som familieforestilling, men også for et rent børnepublikum. Alderstrin omkring 4. klasse og op efter. *Carnibal* er en musikforestilling med gags og fart. Som det kan læses ud fra vor beskrivelse af *Carnibal*, indeholder stykket ikke en fortløbende historie, men baserer sit logiske forløb på konflikten: menneskenes klogskab og suve-

rænitet sat op imod dyrenes instrukser og underlegenhed. Denne konflikt vil kunne opfattes på forskellige planer. Som barn. Som voksen.

King Kong vender tilbage — og sammen med venner fra dyre- og menneskeriget præsenterer han nu et Gigant Show med højdepunkterne i menneskeligt tåbelighed og dyriske drifter set i lyset af evolutionsteorien og akkompagneret af et udsnit af musikkens historie fra jungletrommer til Beethoven og punkrock.

Carnibal er en forestilling, hvor ikke bare fantasien, men også dyrene løber løbsk i forsøg på at efterligne menneskene. Tog Darwin fejl? Går vi bagud i udviklingen — eller er det kun indvikling?

Skuespillere: Ingeborg Bak, Kim Eden, Lars Elbo, Thomas Hjelesen, Berno Jensen, Lone Kirketerp Jørgensen, Annelise Larsen, Anna Lica, Erik Poulsen, Poul Storm og Mette Sønderholm
Instruktør og kunstnerisk leder: Else Marie Laukvik, Odin Teatret
Musikalsk vejledning: Lisbeth Ihlemann
Masker: Klaus Tams, maskeværkstedet Dappertuto
Spilletid: 90 min.
Tekniske data: Forestillingen kan spilles ude og inde (for børn og voksne)
Spilleareal: 10 m × 12 m × 4 m
Elektriske installationer: Udendørs om dagen (220 V), indendørs og om aftenen ude (220 V)
Tilskueralantal: Afhængig af tilskuereopbygningen, efter aftale
Pris: 6.000,- kr. excl. moms

Mosaik-teatret

Jasminparken 43, 6760 Ribe
Tlf. 05-42 48 10

På grund af den helt forrygende start publikum har givet os, har det desværre været umuligt for os tidligere at bekendtgøre de ny ting på vort repertoire, men her er de altså.

Vi beder jer lægge mærke til, at vi har taget en rigtig juleforestilling op ligesom det nu er besluttet hvilken forestilling der bliver børneforestillingen efter jul.

Læg iøvrigt mærke til, at vi har fået nyt telefonnummer.

Onkel Toms hytte

Hvem kan ikke lide lidt roderi? Der findes da næsten ikke noget bedre end et gammelt loft eller for den sags skyld en gammel hytte, fuld af gamle spændende ting, som garanteret alle kunne fortælle en historie, hvis de altså kunne tale.

Vi har taget skridtet og har lavet en eventyrforestilling, hvor alt kan ske og alt sker også.

Historien handler om en drengs møde med en vagabond eller er det blot en almindelig mand, som bor for sig selv i en gammel hytte, som han har døbt *Tomme*, hvilket har helt sin egen historie — der nok skal blive fortalt.

Drengen oplever sammen med vagabonden pludselig, fordi de begge tror på deres fælles leg, at alting omkring dem lever og leger med.

Det er en spændende forestilling, der lægger stor vægt på morskab og komik.

Manuskript: Niels Ellegård Andersen og Åge Hansen
Instruktion: Ib Voss
Skuespillere: Niels Ellegård Andersen og Åge Hansen
Pris: kr. 1.818,- incl. moms
Aldersgruppe: Børnehavebørn eller børnehaveklasse, 1., 2. og 3. klasse
Turnéperiode: 7. februar og sæsonen ud

Skipper-historier

Når en gammel skipper fortæller sine historier om, hvad han gennem årene oplevede på de store have, sidder vi alle med strittende ører og lytter. — Men mange gange har vi vel haft en fornemmelse af, at der måske var et eller andet i skippers historier, der ikke rigtigt kunne passe og en eller anden ubarmhertig sjæl har da også tit udtrykt sin tvivl.

Hertil replicerede den gode skipper altid: »Jamen, hvad siger du, er det løgn, hvad jeg siger« og beskæmmet måtte vi

erkende, at uanset hvad der var sandt eller usandt, var det spændende.

Efter den opskrift er denne børneforestilling bygget op. Den former sig som et spil mellem en skuespiller (skipper) og forskellige figurer fra hans fantasi-verden. Et spil der tager sit udgangspunkt i barnets drømmeverden, en verden som også var skippers.

Undervejs i forestillingen får publikum mulighed for at medvirke ved udformningen af skippers beretninger.

Det er en forestilling, der handler om tegn og myter, men også om fri fantasi, eller sagt på en anden måde: Eventyr, som de er blevet fortalt i tusinder af år.

Instruktion: Niels Ellegård Andersen
Manuskript: Ib Voss
Scenografi: Lise Stegger
Medvirkende: Ib Voss
Varighed: 45 min.
Lokalekrav: Børnehavestue eller lignende
Turnéperiode: hele sæsonen
Publikum: max. 60 børn i alderen 3-8 år
Pris: 1.100,- kr. + moms 244,- kr.

Balladen om Peters Jul

Hvem har ikke i den søde juletid fået læst bogen »Peters Jul«. Over denne mere end hundrede år gamle bog har vi bygget en god børne/voksenforestilling op. Forestillingen byder på hele bogens tekst, som vi har sat musik til, og som vi bruger som indledning til de mange scener forestillingen består af.

Forestillingen trækker nogle linier op omkring julen anno 1982 på en både spændende og hyggelig facon, men giver også plads til vores sædvanlige festlige stil.

Det er ikke en debatforestilling, men teater man i en travl tid kan slappe af med, og få en fornøjelig oplevelse med både som barn og voksen, ligesom vi håber man får en enkelt ting med sig hjem til at tænke lidt over.

Turnéperiode: Sjælland uge 47, nordlige Jylland uge 48, Fyn uge 49, sydlige Jylland uge 50 + 51
Aldersgruppe: 4 år og op
Publikum: 75 børn og voksne
Varighed: ca. 60 minutter
Spilleplads: meget fleksibel
Pris: kr. 2.440,- incl. moms

Teatergruppen Månegøgl

v. Hanne Trolle
Overgaden oven Vandet 88
1415 Kbh. K
Tlf. 01-54 79 55 / 01-31 20 55

Skidt pyt

Dukketeater for vuggestuer
Forfatter: Bodil Weyde
Scenetæppe: Ulla Gravesen
Musik: Lis Sørensen

Månegøgl har erfaret, at der er et kæmpe behov for teater for børn i vuggestuealderen, og har derfor lavet et stykke, der specielt henvender sig til de 1½-3 årige. Forestillingen er primært en dukketeaterforestilling; dog medvirker en klovn, som forbinder kontakten mellem dukker og publikum.

Klovnen Skidt Pyt kommer på besøg og har taget sine venner med, som alle har deres lille historie og publikum.

Forestillingen har en enkel handling og er bygget op over små korte episoder, der bl.a. beskæftiger sig med sanger. Vi møder den enkelte handskedukke samt de mere udbyggede dukker i form af f.eks. en drage, en søhest, en gammel dame. I forestillingen indgår sang og musik.

Teatergruppen Møllen

Møllepladsen 4, 6100 Haderslev
Tlf. 04-52 66 79 kl. 11-15

Klap og slag

Under prøvearbejdet på *Klap og Slag* har forestillingen delvis ændret karakter, og vi bringer derfor den reviderede forestillingsbeskrivelse. Vi har også haft prøveforestillinger med ældre ele-

ver end de 9-12 årige, og forestillingerne er forløbet så godt, at vi efter aftale også kan spille forestillingen for ældre aldersgrupper.

I forestillingen *Klap og Slag* for 3.-6. klassetrin tager vi fat i vrangsidens af os selv, vores trang til magt og vores lyst til at dominere andre.

Klap og Slag er symbolnavn for de virkemidler vi råder over, når vi vil have andre til at gøre, hvad vi ønsker.

Vi møder m/k-personen »Klap-og-slag«, som præsenterer sig selv på verdensplan. Både i de små dagligdags begivenheder og på den større politiske arena. »Klap-og-slag«-figuren udfører en grundig demonstration af korporlig og psykisk vold på sin »assistent«, og viser, hvordan man ved hjælp af lokkemidler og trusler kan få folk til at gøre, hvad man ønsker.

I forestillingen følger vi ligeledes drengen Mads, på vej til skole, i skolen, på vejen hjem og derhjemme sammen med sin mor. Vi afdækker de mange gange Mads udsættes for og bruger »klap-og-slag« mekanismerne, og hvordan det nemt udløser en lavine af vold. Vi inddrager publikum aktivt i en demonstration af de »klap-og-slag« mekanismer, der findes på arbejdspladserne samt problematikken om fordelingen af verdens råstofressourcer.

Vi har i forestillingen *Klap og Slag*, som behandler et alvorligt emne, valgt at bruge en positiv form, der dels indeholder megen humor, sang og musik, og samtidig giver masser af stof til eftertanke og mulighed for en frugtbar snak i klasserne bagefter.

Forfatter: Teatergruppen Møllen
Instruktion: Jakob Mendel
Medvirkende: Vibeke Illum og Ole Sørensen
Scenografi: Teatergruppen Møllen
Varighed: ca. 45 minutter
Aldersgruppe: 9-12 år, 3.-6. klassetrin
Tilskueralantal: min. 30, max. 120
Spilleplads: gymnastiksal, aula eller lign., 3,5 m loftshøjde
Ingen krav om mørklægning
Pris: kr. 2.200,- + moms kr. 484,- ialt kr. 2.684,-

Teater PANINAK

Teater PAPINAK, den travle lille gruppe, får nye kontorlokaler fra 1. oktober og derfor også ny postadresse:

Teater PANINAK
Classensgade 27 st., 2100 Kbh. Ø
Tlf. 01-26 54 98 (uændret)

MIM

Forestillingen *MIM* indeholder nu også et element af praktisk mime-undervisning, idet forestillingen på forlangende kan udvides med op til to lektioner praktiske øvelser i de teknikker, som man har moret sig over at se i forestillingen.

Odin Teatret

Box 118, 7500 Holstebro
Tlf. 07-42 42 12

Brechts aske 2

Odin Teatret spiller forestillingen *Brechts aske 2* på følgende steder og tidspunkter i efteråret:
10. og 11. nov. i Holstebro kl. 20.00.
15.-21. nov. i København kl. 20.00. Spillested: Sydhavnsgade 27, billetbest.: 01-12 58 14, forsalg: Caféteatret, Skindergade 3, man.-lør. kl. 14-18.
5. december i Slagelse kl. 20.00. Spillested: Gymnasiet.
7. december i Holstebro kl. 20.00.

Ud over vore egne forestillinger vises der i sæsonen 82/83 ialt 8 børneteaterforestillinger her på Odin Teatret. Forestillingerne er for børn i alderen 3-8 år. Af de 8 forestillinger er de to spillet. Resten er:

6. november: Teatergruppen Hatten, Frederikshavn: *Et eventyr af H. C. Andersen*.
20. november: Vestenvinden, Randers: *Klovnene og klenodier*.

4. december: Kaskade Teatret, Århus: *Stop — jeg vil a'.*
26. februar 83: Jako-Bole Teatret, Ålborg: *Eventyret om hyrdinden og skorstensfejen*.
19. marts: Paraplyteatret, København: *lille p.*
26. marts 83: Kaskade Teatret, Århus: *Solens vej*.
Alle dage — lørdage — kl. 15.00.
Billetpriser: Voksen: kr. 30,-. Barn: kr. 20,-.

Rimfaxe Teater

Kulturhuset, Rosenhavestræde 1, 4000 Roskilde
Tlf. 02-36 77 13, hverdage 10-15

2 x Andersen

Alfabetet begynder med A!!!
Det gør også de to digteres navne, vi har med at gøre i dette program.

ANDERSEN!!
Et almindeligt navn — men så er det almindelige også overstået.

Den ene hedder Hans Christian — et godt dansk navn fra tiden — den anden hedder Benny — mere internationalt i pagt med udviklingen — og tilsammen er de noget af det *danskeste* vi har.

Det underholdende udvalg af disse to højt elskede forfattere er kædet sammen med oplysninger om dem af andre skribenter — fra Georg Brandes til Johannes Møllehave — bl.a. om de mange lighedspunkter, der findes i deres ting, som de kommer til udtryk i dette udvalg.

Rimfaxe Teater præsenterer:
Et oplæsningsprogram, der er et oplysningsprogram — og så er det samtidig underholdende.

Forfattere: Benny Andersen, Hans Chr. Andersen
Instruktion: Rimfaxe Teater
Medvirkende: Niels-Erik Larsen og Elena Strøbech
Turnéperiode: Hele sæsonen — kun på øerne
Tilskueralantal: max. 100
Varighed: ca. 1 time
Pris: kr. 1.200,- + moms 22%, ialt 1.464,- kr.

Den grædende politibetjent

— en forestilling for alle mennesker over 16 år

Et nattog — en engel, der kører som blind passager — en sagesløs, men meget ansvarsbevidst konduktør — sætter den rørende, pudsige fortælling igang.

En forestilling om myten om den stærke ensomme mand, der græder den dag han opdager, at han er faldet som offer for myten, at han er ude af stand til at modtage den ømhed og kærlighed, kvinderne i hans omgivelser vil give ham.

Forestillingen er af Staffan Göthe, en af Sveriges mest spillede dramatikere.

For at ramme netop den rigtige tone i forestillingen har vi fået Jesper Klein til at oversætte.

Forfatter: Staffan Göthe
Instruktion: Kjeld Appel
Oversætter: Jesper Klein
Musik: Ingvar Frydkjær
Medvirkende: Ingvar Frydkjær, Vibeke Hastrup, Mogens Holm, Kirsten Jensen, Niels-Erik Larsen, Elena Strøbech
Turnéperiode: 20. marts til 1. maj
Tilskueralantal: max. 250
Varighed: 1½ time + pause
Mørklægning er påkrævet
Pris: kr. 5.000,- + 22% moms kr. 1.100,- — ialt kr. 6.100,-

Musikteater-gruppen Rivegildet

**Booking: Husumvej 88,
2700 Brønshøj
Tlf. 01-28 38 68**

Kik forbi — eller Halen på komedie

Musikalsk komedie for de 3-6 årige

To børn drager ud for at finde ud af, hvad hulen »halen på komedie« egentlig er for noget. Det lyder som om det er noget sjovt, men når de voksne siger det, ser de altid så gale ud. Det må ihvertfald være spændende.

På deres rejse kommer de ud for nogle skægge og af og til underlige oplevelser med mærkelige personer, som nok skal vise sig at have en tilknytning til børnenes hverdag.

Stykket er et musikteaterstykke, og der indgår meget musik i form af lydtkullisser, sang og sanglege. Børnene bliver aktivt draget med i stykket som vores medspillere, bl.a. i lege, sanglege og som dem, der sender historien videre ved at tage stilling til de personer, der dukker op.

Forestillingen er fuld af skæg og balade, samtidig med at den handler om børns oplevelser af hinanden og den omverden, de lever i.

Til forestillingen hører der et bånd med de sange og lege, vi bruger, og her til hører et lille hæfte med beskrivelse af de lege, vi har lavet og med forslag til, hvordan disse evt. kan viderebygges.

De praktiske oplysninger findes i den røde Børneteaterbrochure 82-83.

Benny Schumann Cirkus

**Lundingsvej 6,
2960 Rungsted Kyst
— eller kontakt ARTE
programtjenesten, tlf. 01-10 68 88**

Den komiske klown, tallerken- og glasjongløren, bugtaleren mm. Benny Schumann og balletdanserinden Marianne Schumann udgør sammen en artist- og klowneforestilling, som både er spændende, morsom og inspirerende for børn i alle aldre.

*Produktion, idé, tekst, musik: Benny Schumann
Medvirkende: Marianne og Benny Schumann
Aldersgruppe: alle aldre
Varighed: 45 min.
Min. spilleplads: 4×4 m, højde 2,6 m
El-tilslutning: 220 V
Turnéperiode: hele året, alle dage
Pris: Sjælland 3.000,- kr., Jylland 3.600,- kr., Fyn 3.300,- kr., alt incl.*

Skabet skal stå

**Jan Jørgensen, Prinsessevej 44,
4100 Ringsted, tlf. 03-61 44 09
Lis Dagaard, Ålehoved 2,
4900 Nakskov, tlf. 03-94 81 63
Jens Peter Høg, Englerupvej 1,
4100 Ringsted, tlf. 03-64 37 15**

Skabet skal stå — men hvor?

— en cabaret for to, mest om kærlighed, men også lidt om kvinden og manden i almindelighed

*Tekst/instruktion: Jan Jørgensen
Musik: Jens Peter Høg
Medvirkende: Lis Dagaard, Jan Jørgensen, Jens Peter Høg på klaver
Endvidere musik af Kurt Weill, Niels W. Gade og Vincent Youmans*

Skabet skal stå, men hvor? er en løjrlig forestilling, en revy, en cabaret — med poesi, satire, gags, humor, musik og frem for alt: *varme!*

Alt drejer sig om os selv — om vores egen hverdag. Set oppefra — nedefra — af og til vendt på vrangen. Indeholder i

alt 32 numre, hvoraf de 17 er sang- og musiknumre.

Det klg. Teater har netop brugt nogle af teksterne, ligesom flere af numrene har været brugt i »Hindbærlæber og stikkelsbærben« og »Mellem to negle«.

Skabet skal stå, men hvor? handler bl.a. om kønsrolle »problematiske« — om forholdet mellem mand og kvinde — i dag.

Vi oplever bl.a. trædemølleægtefællerne. Den sensuelle fyr. Det romanceusikre bofællespar. Adam og Eva og hvordan det begyndte. Den forladte fyr. Kvinden med K — eller i hvert fald med make-up. Showmanden. Fotomodellen. Sovebysenken. Kampklart søsterberedskab. Den hjemmegående bedragne, tilfredse frue etc., etc.

Handler også om at leve — at leve her og nu. I drømme — i virkelighed. Med masker — uden masker. Men også i glæde med kærtegn, elskovskys og holden i hånd.

For, som den lyseblå mand siger: »Jeg har rejst i 3 døgn, gået gennem ild og vand, skudt 5 sovjetiske agenter, ligger med 9 europæiske piger Og slaget en høne — for at vende tilbage til dig«

I forbindelse med forestillingen kan der rekvireres teksthæfte og UV-materiale til brug i dansk og orienteringsfagene over emnet kønsroller og forholdet mellem mand og kvinde.

Der udleveres gratis et teksthæfte + UV-materiale til fri kopiering til de skoler og institutioner, der bestiller forestillingen.

Bestilling af hæfter hos Jens Peter Høg (se kontaktdresserne).

Cabaret'en kan også bestilles gennem ARTE, Programtjenesten, Hvidkildvej 64, 2400 København NV, tlf. 01-10 68 88.

Vi er til rådighed i sæson 82/83 og i sæson 83/84.

Varighed: 2×45 min. afbrudt af en pause. Kan forkortes.

Egner sig til teaterforeninger, institutioner, overbygningen i folkeskolen, gymnasier, ungdomsskoler, højskoler, biblioteker, arbejdspladser, foreninger mm.

Kan opføres overalt. Stiller ikke andre krav end et velstemt klaver og 3 stole. I store lokaler må der godt være et par gode mikrofoner til rådighed. Det er en fordel for tilskuerne, hvis scenearealet er hævet.

Vejledende honorar pr. 1/9 1982: kr. 3.500 pr. opførelse.

Svalegangen

**Rosenkrantzgade 21,
8000 Aarhus C
Adm. kontor: 06-19 19 44, 10-14
Billetlff.: 06 13 88 86**

En time i modstandskamp:

Historien om en henrettelse

Svalegangens opsøgende børneforestilling i efteråret 1982 har Tysklands besættelse af Danmark som ydre ramme, og det bliver en historie om en dreng, om en far og sabotør, om en mor og om en stikker — en landsforrædder.

Det bliver også en historie om en henrettelse, der foregik på Ryvangen de sidste måneder før krigens ophør, og det er beretningen om en dreng, der måtte vokse op med savnet af den henrettede far.

Historien opleves gennem drengen som halvtør i 50'erne og gennem drengen som voksen her i 80'erne. Gennem denne dreng opleves den barske virkelighed som besættelsen var for ham. Men vi oplever også alle drengens dagdrømme og mange af Danmarks dagdrømme, der var medvirkende til skabelsen af falske myter om besættelsen.

Samtidig med denne personlige historie bliver det en historie om Europas historie gennem nogle år. Vi vil altså sammen med en dramatisk beretning også forsøge at råde bod på den manglende viden om besættelsens forløb. Ad bagvejen vil vi prøve at forklare lidt om, hvilke kræfter, det bl.a. var, der kunne føre mennesker ud i tragedien 2. verdenskrig.

Forfatteren Niels Peter Juul Larsen

har i nogen grad bygget stykket på sin radiomontage »Historien om en henrettelse«.

Sammen med forestillingen vil skolerne få tilbudt arbejdsmateriale, således at den kan indgå i undervisningen.

*Forfatter: Niels Peter Juul Larsen
Instruktør: Knud Dittmer
Medvirkende: Jytte Møller, Aksel Rasmussen, Klaus Wegener
Turnéperiode: 5/11-3/12 1982
Aldersgruppe: 5-7. klasse
Tilskuere: max. 200
Varighed: 45 min.
Spilleplads: Gymnastiksal el. lign. Delvist mørklagt
Tekniske krav: 3×380 V + 0 — 16 amp. (komfurstik)
Pris: 3.500,- + moms = 4.270,- kr.*

Børneteateret Skægspire

Nye lokaler — ny adresse

Skægspire har været så heldige at finde lokaler i Odense C, så kontor, prøvelokaler, lager og værksted nu langt om længe er samlet under samme tag. *Bemærk:* vort faste spillested i Odense er dog stadig Vintapperteatret, Vintapperstræde 39, 5000 Odense C.

Ny adresse:

**Børneteateret Skægspire
Rugårdsvej 40, 3.
5000 Odense C
Tlf. 09-11 31 06 kl. 11-13.**

Bland dig i farverne

Skægspire har mandag den 25. oktober kl. 11 premiere på *Bland dig i farverne* for aldersgruppen 3-8 år på Vintapperteatret i Odense.

Udgangspunktet i forestillingen er farverne — gul, blå og rød — vores oplevelser og opfattelser af disse, og det at blande dem.

Det er et spil om at lege sammen og give plads for hinandens fantasi, og det handler også om at bestemme over hinanden, at afskære hinandens udfoldelse og fantasi i stedet for at blande, at lade sig inspirere.

Undervejs møder vi bl.a. det bankende hjerte, den glade optimist, Rødhætte og Ulven, glæde, vrede, en der ikke vil se, Tarzan, en der ikke vil høre, den autoritære pessimist og en der ikke vil sige noget.

Bland dig i farverne er skrevet af Lai-la Hodel.

Bland dig i farverne
— som stationær forestilling på Vintapperteatret:
*Spilleperiode: 25/10-19/11
Spilletider: mand., ons., tors., fre. kl. 9.30 og 11, tirs. kl. 9.30 og 15. Søn. kl. 15.
Billetbestilling: Tlf. 09-11 31 06 kl. 10-15 alle hverdage
Billetpris: kr. 18,-.*

Bland dig i farverne
— som opsøgende forestilling:
*Aldersgruppe: 3-8 år
Varighed: 50 min.
Tilskuerantal: max. 50
Spilleplads: 5×5 m, højde 2,6 m
Tekniske krav: mørklægning, 380 V
Spilleperiode: Fyn 13/12-19/12, hele landet 11/4-15/4 og 25/4-7/5
Pris: 1.600,- + moms 352,-, ialt kr. 1.952,- incl. diæter og transport*

Vaganterne

**Sofievej 13, 2840 Holte
Tlf. 02-42 02 15**

Nissesjov

Igen i år har vi fået lov at låne Det kgl. Teaters mindste scene »Comediehuset« til en uges stationære opførelser af vores juleforestilling *Nissesjov*.

Vi spiller i Comediehuset fra tirsdag d. 14. til tirsdag d. 21. december.

*Medvirkende: Mogens Ankjær, Maria Sjøqvist, Henrik Lyding, Leif Norlyk
Varighed: 40 minutter
Spillested: Comediehuset, Ny Østergade 25, 1101 Kbh. K*

*Spilleperiode: tirsdag d. 14. — tirsdag d. 21. december 1982
Spilletidspunkt: hverdage kl. 9.30 & 11.00, lør./søn. kl. 15.00
Billetbestilling: til d. 14. december: 02-42 02 15
fra d. 14.-21. dec.: 01-14 06 61 (hverdage 8.30-12, lør./søn 13-16)
Billetpris: 20,- kr.
Hurtig billetbestilling tilrådes! Sidste år havde vi helt udsolgt.*

PS: Forestillingen spilles på turné fra 22. nov. til 13. dec. Der er endnu enkelte ledige tidspunkter, men skynd jer!

Teatergruppen VESTER 60

**Nørrebrogade 56, baghuset, 1.,
2200 København N
Tlf. 01-35 65 60 tirs-fre 10-13**

Pigeland

(arbejdstitel: Almindelig grund)
— en forestilling for børn i alderen 10-14 år og deres forældre

Forestillingen handler om 3 piger — Jette, Sanne og Linda. Det er en ganske almindelig dag — Jette er blevet sendt på tørreloftet af sin mor for at hente vasketøj ned.

Loftet har sine egne lyde — sine mørke kroger med en masse ragelse, og Jette er ikke særlig stolt ved situationen.

Stemningen bliver dog anderledes hyggelig og sjov, da Sanne og Linda kommer for at hjælpe, men da pigerne skal ned fra tørreloftet, er døren låst — pigerne er spærret inde og kan ikke komme ud.

Pigernes sammenhold bliver nu sat på en prøve.

Hvad nu? Hvem har låst døren? Er der nogen, der vil savne dem? Pigerne finder på en løsning og oplever de første spirende forsøg på reelt kammeratskab og selvstændig handling.

Igennem fantasi, drømme og virkelighed sættes der spørgsmålstegn ved bl.a. vokseautoritet, kønsroller, identitet i familien og udenfor.

Pigeland er således et stykke om halvstore børns følelser, usikkerhed og sammenhold, og er blevet til dels på grundlag af egne erfaringer, dels gennem samtaler med børn i alderen 10-14 år.

*Manuskript: VESTER 60 og Anni Brinkløv
Instruktion: Anni Brinkløv
Scenografisk konsulent: Anni Tvarnø
Medvirkende: Alice Pedersen, Lise Lotte Schrøder, Yvonne Larsen
Pris: kr. 4.270,- incl. moms og transport
Varighed: 60 minutter
Sceneekrav: Gymnastiksal el. lign. (spilleplads 10×3,7 m)
Tekniske krav: Mørklægning
Tilskuerantal: max. 150
Turnéperiode: fra 15. oktober*

Luffes blues

*Ungdoms- og voksenforestilling
— fra 15 år og opefter*

Et værtshus er besat af en desperado. Tre gidsler er taget. Politiet mobiliserer en større beredskabsstyrke udenfor. Alt synes at trække op til en større konfrontation.

Desperadoen er den 27 årige Luffe. Han har modsat sig arrestation efter at være udeblevet fra et fængsel efter en orlov.

Blandt gidslerne er hans gamle ungdomskammerat, Benny, som han ikke har mødt i ti år. Luffes og Bennys gamle venskab og indbyrdes modsætninger bliver sat på prøve

Forestillingen følger Luffe og Benny som unge med deres problemer og kampe i skolen, over for forældre og myndigheder, samt deres venskab, drømme og fantasier i betonkælderen.

Stykket følger drengene videre frem i tiden, hvor Luffe går ud af skolen og gør sine første arbejds erfaringer på fabrik, mens Benny starter på gymnasiet og må tilpasse sig nye krav og nye kammerater: indtil den fest, hvor deres veje skilles.

Luffes blues er et rockeventyr med spænding og poesi, fantasi og realisme, drømme og realiteter. Stykket bliver fortalt, spillet og kommenteret af 4

mænd. Musik- og shownumre er en vigtig del af forestillingen.

*Manuskript og instruktion: VESTER 60
Musik: Michael Boesen
Scenografi: VESTER 60
Antal medvirkende: 4
Pris: kr. 5.490,- incl. moms og transport
Varighed: 2 timer
Sceneekrav: Gymnastiksal ell. lignende (spilleplads min. 8×6 m)
Tekniske krav: Mørklægning + 380 V
Tilskuerantal: max. 250
Turnéperiode: fra 1. november 1982*

Rabalder i børnehaven

Det er lørdag formiddag, og børnehaven er lukket. Strit og Viola opdager, at et af vinduerne står åbent — de klatrer ind og begynder at lege sammen.

I løbet af dagen lærer de sig selv, hinanden og børnehaven at kende på en ny måde, og de finder ud af, at deres daglige omgivelser og deres egen fantasi kan bruges helt anderledes, når de bestemmer det hele selv.

Rabalder i børnehaven fortæller om de konflikter og magtkampe, som opstår børnene imellem, da de pludselig er alene i børnehaven. Strit og Viola er vant til at lade sig styre af andre, og de finder også hurtigt ud af, hvordan de — hver især — kan bestemme over den anden. Men de lærer efterhånden, at de må lytte til hinanden, hvis de skal kunne lege sammen.

Rabalder i børnehaven er et realistisk eventyr om, hvordan to piger gennem leg, sang og fantasi opnår et venskab på lige fod.

Stykket henvender sig til de 3-7 årige, men da det stiller spørgsmålstegn ved voksenadfærd og autoriteter, vil også pædagoger og forældre kunne bruge det. Målet er da også, at *Rabalder i børnehaven* skal åbne op for en diskussion såvel børn som voksne imellem som de enkelte aldersgrupper indbyrdes.

*Manuskript, scenografi og instruktion: VESTER 60
Konsulent: Dorthe Stampen
Aldersgruppe: 3-7 årige
Tilskuerantal: max. 50
Medvirkende: 2
Varighed: ca. 45 min.
Spilleplads: 4×5 m
Pris: 1.800,- + moms 396,-, ialt kr. 2.196,-.*

**Næste nummer af
Børneteateravisen
udkommer primo
februar 1983.**

Børneteaterplakater til salg

Børneteaterplakater til udsmykning
Børneteaterplakater som gave
Børneteaterplakater som reklame for
børneteater

Børneteatersammenslutningen sælger plakater fra børneteaternes forestillinger. Pengene går til arbejdet med at gøre børneteatrene stærkere og bedre.

Plakaterne er for det meste i flere farver, i størrelser fra A3 til A1. Hvis en eller flere af de afbildede plakater bliver udsolgt, finder vi andre i stedet.

15 plakater sælges for kr. 90,- incl. forsendelse.
Send beløbet pr. check eller indsat det på giro 6 61 81 38 til Børneteateravisen, Frederiksborggade 20, 3., 1360 Kbh. K.

Plakaterne bliver sendt i et paprør. Vi håber, de når hele frem. I modsat fald: ring 01-15 69 00.

Klip kuponen ud og send den allerede i dag!

BREV

Hernæd bestiller jeg:

- ☐ sæt plakater à kr. 90,-
☐ Pengene er sendt pr. check
☐ Pengene er indsat på giro nr. 6 61 81 38, Børneteateravisen, Frederiksborggade 20, 1360 København K.

Frakeres
som
brevkort

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./by: _____

Børneteateravisen
Frederiksborggade 20
DK-1360 København K